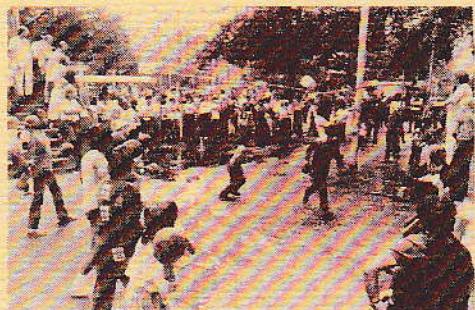

BEWONERSORGANISATIES EN OPBOUWWERK

Jaarverslag Instituut Opbouwwerk Rotterdam
1982/1983

BEWONERSORGANISATIES EN OPBOUWWERK

Jaarverslag 1982/1983

Instituut Opbouwwerk Rotterdam

	pag.
INHOUD	
Vooraf	5
A. STEDELIJKE ORGANISATIE	
1. Bewonersorganisaties en opbouwwerk	9
2. Woonlasten	13
3. Stadsvernieuwing	16
4. Wijkvoorzieningen	19
5. Immigranten	22
6. Werkloosheid	26
7. Organisatie en beleid	31
Bestuurssamenstelling	39
Personalsbezetting	40
B. PROJEKT WAO/AAW	43
C. WIJKVERSLAGEN	
1. Afrikaanderwijk	51
2. Alexanderpolder	59
3. Bloemhof	65
4. Bospolder/Tussendijken	71
5. Carnisse	78
6. Crooswijk	85
7. Delfshaven	95
8. Feijenoord/Noordereiland	104
9. Hillesluis	111
10. Hoogvliet	117
11. Kleiwegkwartier	127
12. Lombardijen	131
13. Middelland	137
14. Ommoord	147
15. Oosterflank	153
16. Oud Charlois	158
17. Oude Mathenesse/Witte Dorp	164
18. Oude Noorden	172
19. Oude Westen	182
20. Tarwewijk	188
21. Vreewijk	193
22. Zevenkamp	199
Lijst van brochures, rapporten, zwartboeken	205
Lijst van namen en adressen I.O.R.	208

VOORAF

Voor u ligt het verslag van de werkzaamheden van het Instituut Opbouwwerk Rotterdam over 1982 en 1983. Het verslag werd afgesloten per oktober 1983.

Bij het I.O.R. zijn 34 opbouwworkers werkzaam, (30 formatieplaatsen) verdeeld over 25 wijken. Ongeveer één derde van de wijken heeft niet de beschikking over een opbouwworker.

In de verslagperiode is het aantal opbouwworkers uitgebreid met 4. Daarnaast zijn 3 opbouwworkers aangesteld met als hoofdtaak de ondersteuning van immigranten in de wijk.

Het opbouwwerk in Rotterdam groeit en bloeit tegen de verdrukking in. De opbouwworkers zijn de afgelopen jaren steeds meer onder druk komen te staan. Het werkterrein is verbreed. Bewonersorganisaties waar de opbouwworkers zijn gedetacheerd spelen een centrale rol in de stadsvernieuwing. Daar is de welzijnsplanning bijgekomen. Het samenwonen en samenleven van de immigranten in de wijk en de autochtone Nederlanders vormt verder een centrale uitdaging. Dat alles onder de spanning van massa-werkloosheid, dalende inkomens, afbraak van kollektieve voorzieningen en de opkomst van georganiseerd racisme.

Deze ontwikkelingen zetten de lokale demokratie onder druk. Een pijler van de lokale demokratie in Rotterdam is de

koalitie tussen gemeentebestuur en bewonersorganisaties bij de aanpak van problemen. Door het beleid van de Rijksoverheid worden gemeentebestuur en woningkorporaties langzaam maar zeker in de rol van deurwaarder gedrongen. Een dergelijk beleid leidt tot ontwrichting van de lokale demokratie. Het wordt hoog tijd dat het Rotterdamse kabinet in Den Haag de kosten en baten van zo'n politiek eens uitrekent.

De opzet van dit verslag is als volgt.

Hoofdmoot vormen de wijkverslagen van de opbouwworkers. Daarin worden kort een aantal ontwikkelingen in de wijk geschetst, de activiteiten van de bewonersorganisatie worden beschreven en de positie en taken van het opbouwwerk worden aangegeven. Door recente personeelswisselingen ontbreken verslagen uit Kralingen en het Nieuwe Westen.

Daaraan vooraf gaat een verslag van de activiteiten van het Platform WAO, een stedelijke organisatie voor arbeidsongeschikten, die ondersteund wordt door het opbouwwerk.

In het eerste deel van het verslag wordt een overzicht gegeven van de werkzaamheden van het stedelijk ondersteunende bureau van het I.O.R., en van de aanpak van een aantal centrale problemen als woonlasten, stadsvernieuwing in de tweede rings-wijken, de wijkvoorzieningen, de positie van de immigranten en werkloosheid.

1. BEWONERSORGANISATIES EN OPBOUWWERK

Bewonersorganisaties zijn in de Rotterdamse maatschappelijke verhoudingen niet weg te denken.

Via een NIPO-onderzoek* is dat ook met cijfers bevestigd in het afgelopen jaar.

Het onderzoek onder een steekproef van de bevolking in 3 stadsdelen leverde de volgende gegevens op over de functie van de bewonersorganisatie.

Gevraagd wie het meeste doet aan de oplossing van de problemen in de wijk, antwoordde 17%: de bewonersorganisatie (gekorrigerd met wijken zonder bewonersorganisatie uit de steekproef is het percentage 25). "De gemeente" en "de deelgemeente" scoorden resp. 13% en 6%. "Niemand" en "weet niet" zijn de grootste partij: resp. 25% en 28%.

In de woorden van het onderzoeksrapport:
"In drie gebieden van Centrum-Noord met een negatieve achterstandskore blijken de bewonersorganisaties naar het oordeel van veel burgers meer aan het oplossen van problemen te doen dan de gemeente of de deelgemeente, zelfs inzake problemen waarin de bewonersorganisaties formeel geen rol toebedeeld hebben gekregen (buitenlanders). Dit kan er op duiden dat bewonersorganisaties in hogere mate het vertrouwen genieten van de bewoners dan 'de politiek'. In dit verband is het gegeven interessant dat in alle buurten ruim de helft van de mensen het een goede zaak vindt dat de bewonersorganisaties worden gesubsidieerd. Waarschijnlijk spreekt de manier van opereren van bewonersorganisaties, optredend alleen als belangenbehartiger, de bevolking meer aan dan het optreden van overheidsinstellingen."

Twee punten uit het onderzoek geven stof tot nadenken.

De "politiek" in de vorm van gemeente-bestuur, deelgemeente of politieke partijen is zeer zwak aanwezig in het bewustzijn van de mensen als het gaat om problemen in de wijk. "Weet niet" en "niemand" zijn de meest gegeven antwoorden op de vraag wie wat doet aan de oplossing van problemen. Voor zover er een koppeling is met politieke besluitvorming is die indirect, via de bewonersorganisatie. Daarbij moet ook de bewonersorganisatie opbok-

sen tegen een meerderheid van "weet niet" en "niemand".

Tweede punt dat tot nadenken stemt is dat als grootste problemen worden genoemd "woonomstandigheden" en "de buitenlanders". In beide gevallen wordt gekeken naar de bewonersorganisatie.

Op het vlak van "de woonomstandigheden" hebben bewonersorganisaties een staat van dienst.

T.a.v. "de buitenlanders" zal er, zoals iedereen al kon vermoeden, de komende jaren een harde strijd gevonden moeten worden, met als inzet de erkenning van de rechten van immigranten en de erkenning dat samen-wonen en samen-leven van groepen mensen met totaal verschillende culturen tot problemen leidt die niet genegeerd kunnen worden.

Bewonersorganisaties kunnen de strijd op dit front niet alleen aan. Het vereist een brede samenwerking met instellingen in de wijk en konkrete ondersteuning vanuit het gemeentebestuur (en de landelijke overheid).

De wijk

De functie die bewonersorganisaties vervullen is voor een groot deel gebaseerd op een praktische koalitie-politiek met delen van de politiek en het ambtelijk apparaat. Daardoor zijn resultaten te boeken.

* (Draagvlakonderzoek deelgemeente Centrum-Noord, Intervisie Groep Groningen/NIPO, 1983)

De inzet daarvan in de afgelopen 10 jaar kan kort worden samengevat met "bouwen voor de buurt". Een breed programma dat konkrete verbeteringen oplevert in de woon- en leefomstandigheden van grote groepen mensen. En dat ook de bewo-

nersorganisatie een duidelijke basis verschafft voor belangenbehartiging die breed in de wijk wordt gedragen.

Massa-werkloosheid, inkomensdaling en bezuinigingen in de kollektieve sektor

NIEWSBLAD van het oude NOORDEN

Bewonersorganisatie Het Oude Noorden, Postbus 10000, 1000 DD Amsterdam
Postbus Schotenstraat 150 - 2022 ZA Haarlem

Jaargang nr. 12, maandag 10 september 1983

Hillesluis gaat door **DE SLUIS** september 1983
uitgave van bewonersorganisatie wijkorgaan hillesluis
redactieadres: wijkwinkel hillesluis, riedlaan 36b tel: 19.63.48

WIJKKRANT VOOR DELFSHAVEN

BUURT KRANT

de Stem van de Agniesebuurt

DE MIDDLELANDER

BE JAARGANG NO.5 MEI 1983
FESTA DE SPANGEN DE 1983
PROSLAVA 1983
SPANGEN' DA BAYRAM
1983 AD SPANGEN'S LEE
BLZ. 3 & 4

de Crooswijker

EEN MAANDELIJKE UITGAVE VAN HET WIJKORGaan CROOSWIJK

NR 8
JAARGANG 1
Postbus 37-16
Tel. 05 84 40

CARNISSEER CC COURIER

Jaargang 1
Postbus 37-16
Tel. 05 84 40
redactieadres:
Kral. Langdijk 19B
1013 JG Amsterdam
telefoon 511.11.11

Let op servicekosten!

waaronder volkshuisvesting zetten het "bouwen voor de buurt" op losse schroeven. Er woedt een keiharde woonlastenstrijd.

Belangen veranderen en worden verbrokkelijk.

Er dienen zich groeperingen aan van zeer diverse pluimage en uit uiteenlopende bevolkingsgroepen die, bij toeval, in eenzelfde wijk wonen.

Kan een wijkgerichte bewonersorganisatie onder dergelijke omstandigheden bestaan?

Er is een ontwikkeling waar te nemen van een organisatiepatroon dat vanuit een centraal punt wordt gekoördineerd (al dan niet via een bestuur dat zich opwerpt als spreekbuis van de wijk), naar een los gekoördineerd netwerk van groepen met een grote mate van zelfstandigheid. Die groepen maken gebruik van de aanwezige ondersteuning, de buurtwinkel en de buurtkrant. Die ontwikkeling gaat gelijk op met de al langer ingezette verbreding van het werkterrein van bewonersorganisaties naar terreinen buiten de stadsvernieuwing in engere zin.

Het opbouwwerk

Het opbouwwerk in Rotterdam is nauw verbonden met de bewonersorganisaties en de ontwikkelingen daarin.

In stadsvernieuwingssgebieden werkt de opbouwwerker in een team van beroepskrachten, samen met eksterne deskundigen en sociaal begeleiders. Zoals uit de wijkverslagen blijkt is in veel gevallen de direct uitvoerende taak in renovatie- en nieuwbouwprojekten van de opbouwwerker beperkt.

Naast de ondersteuning van werkgroepen op allerlei terreinen die gezamenlijk de bewonersorganisatie uitmaken, heeft het opbouwwerk vaak een taak in de koördinatie en organisatie van het totaal van het gebeuren van de bewonersorganisatie.

Beroepsmatige ondersteuning is voor bewonersorganisaties geen luxe. Ze moeten opereren in een kompleks geheel van verhoudingen en tegenstellingen binnen wijken. Anderen vormen van georganiseerd maatschappelijk initiatief, zoals b.v. de kerken of politieke partijen ontbreken vaak, met alle gevolgen van dien voor het maatschappelijk kader. Daar komt nog bij dat de bewonersorganisatie verwikkeld is in onderhandelingsposities met gemeentelijke afdelingen op uiteenlopende terreinen, met woningbouwkorporaties e.a.

De feitelijke situatie is dus dat de beroepskrachten deel uitmaken van het kader in de wijk. Onder deze verhoudingen zijn opvattingen over opbouwwerk als tijdelijke projectmatige inzet dat erop gericht is zichzelf overbodig te maken achterhaald. Dat concept wordt door het I.O.R. niet gehanteerd.

Wel wordt gestreefd naar een zodanige werkwijze dat niet alleen de resultaten tellen, maar dat ook de capaciteit van 'doe-het-zelf' bij een zo groot mogelijke groep mensen wordt ontwikkeld.

En de opbouwwerker?

"Verder wordt van de opbouwwerker verwacht dat hij een overzicht heeft van alles wat gaande is binnen de bewonersorganisatie, altijd klaar staat voor problemen van werkgroepen of aktieve bewoners, dat hij altijd bereid is om hand- en spandiensten te verrichten, dat hij altijd alles weet te liggen in het gebouw, dat hij altijd vriendelijk is, dat je hem altijd mag storen, dat hij er altijd is.....

Leuk werk dat opbouwwerk" (verslag Oud Mathenesse/Witte Dorp).

2. WOONLASTEN

Bewonersorganisaties, gemeentebestuur en woningbouwkorporaties tekenden december 1982 op een manifestatie in Den Haag gezamenlijk protest aan tegen de sterk gestegen woonlasten.

Voortzetting van het huidige regeringsbeleid betekent het einde van de sociale volkshuisvestingspolitiek waarin ook mensen met lagere inkomen recht hebben op een redelijke behuizing. De strijd om betaalbare huur is altijd een centraal punt geweest in de stadsvernieuwing. Die strijd heeft zich verbreed tot woonlasten door de sterke stijging van met name de energiekosten.

Als er geen resultaten worden geboekt in de woonlastenstrijd betekent dat het einde van de stadsvernieuwing en voortgaande verpaupering van grote delen van de stad.

We moeten constateren dat ondanks alle verhalen over bezorgdheid t.a.v. ontwikkelingen in oude wijken van grote steden, de regeringspartijen geen begin van een opening scheppen voor oplossingen van de problemen rond woonlasten en dat de kloof tussen de woonlastenbeweging en de politiek met de dag groter wordt.

Binnen het I.O.R. is vanaf 1980 40 uur staftijd vrijgemaakt voor ondersteuning van informatieuitwisseling, scholingen en gezamenlijke akties van bewonersorganisaties op het vlak van stadsvernieuwing, huurbeleid e.a. Deze aktiviteiten worden gekoördineerd door het Rotterdams Overleg Bewonersorganisaties, het stedelijk samenwerkingsverband van bewonersorganisaties. Het R.O.B. is een onafhankelijke organisatie en de verhouding van het I.O.R. t.a.v. het R.O.B. is eenzelfde als die van een opbouwwerker t.a.v. de bewonersorganisatie.

Het R.O.B. heeft in '83 als prioriteit de akties tegen de hoge woonlasten vastgesteld.

Alle energie is er op gericht om tussen de wijken samenwerking van woonlasten-akties te verkrijgen.

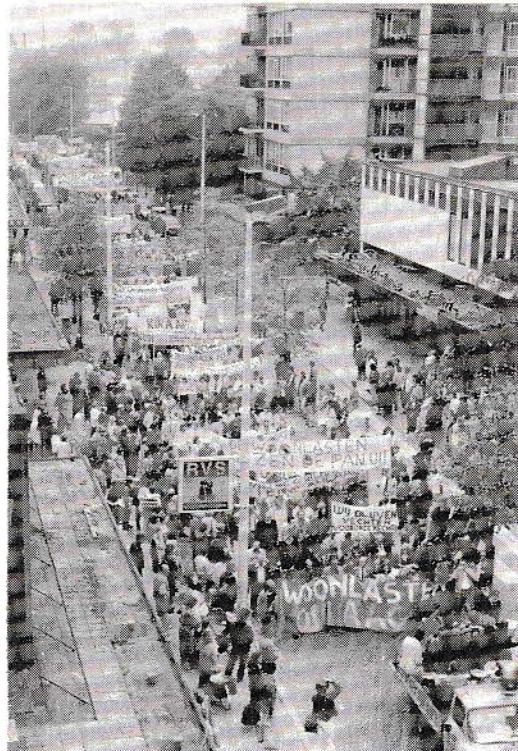
Op hoofdpunten onderscheiden we drie terreinen:

1. woonlastenakties in de stadsvernieuwingsgebieden (nieuwbouw-renovatie)
2. huurverhogingsakties in de oudbouw (met name in de 2e ring)
3. huurharmonisatie-akties (met name in de 3e ring)

De laatste maanden ontwikkelen zich woonlastenakties in de uitbreidingsgebieden Zevenkamp, Oosterflank, Beverwaard.

De woonlastenactie in de nieuwbouw en renovatieprojekten breidt zich sinds juli '83 uit.

In september '83 waren al 14 wijken met een of andere inhoudsactie bezig!

Ook de huurharmonisatie in de wijken als Lombardijen en IJsselmonde heeft veel bewoners aangezet tot aktie.

Voor een overzicht van de akties verwijzen we naar de speciale Rotterdamse Woonlastenkrant van september '83 die in het kader van de grote 1 oktober-manifestatie is verspreid.

De samenwerking

Op 12 maart is er in Odeon een konferentie tussen de wijken georganiseerd over de opzet en samenwerking van de woonlastenakties. Er is toen o.a. vastgesteld dat:

- a. de akties tegen de woonlasten ook belangrijk zijn voor de voortgang van de stadsvernieuwing voor de mensen die er nu wonen
- b. tegen de huurharmonisatie moet voor 1 juli een grote stedelijke aktie worden georganiseerd waar dan ook de huurkommissie aangepakt moet worden.

Na die konferentie is door het R.O.B. een scholing voor huurakties gegeven (**Aan de slag**) en is er een huis-aan-huis-woonlastenkrant gemaakt.

Vooral de zogenaamde 3e ringswijken sloten zich aan en deden in grote getale mee. Enkele voor het eerst.

De akties tegen de huurverhoging waren een groot succes en per 1 juli gingen in veel wijken ook inhoudingsakties van start.

De wijken die deze akties zijn gestart, sluiten zich nu aan bij 4 andere wijken (Provenierswijk, Agniesebuurt, Crooswijk en Oude Noorden) die al geruime tijd inhoudingsakties voerden.

Binnen het R.O.B.-verband proberen wij de samenwerking vorm te geven en gezamenlijk ons standpunt t.o.v. gemeente, Federatie van Rotterdamse Woningbouwcorporaties en Rijk te bepalen.

Ook is de onderlinge ervaringsuitwisseling en ondersteuning een pijler voor die samenwerking.

Hoe bundelen we de krachten

Het R.O.B. heeft dus tot taak binnen Rotterdam de krachten te bundelen en zorgt ervoor dat de aktiviteiten van verschillende organisaties meer worden dan een optelsom van die activiteiten. Vanuit de woonlastenakties groeit ook op andere terreinen de samenwerking.

Vanaf oktober '83 ziet het R.O.B. er als volgt uit:

1. maandelijkse R.O.B.-vergaderingen, waardoor iedereen goed op de hoogte kan zijn wat er zich in de stad afspeelt en waar besluiten over aktiviteiten, die de wijken aangaan, kunnen worden genomen;
2. omdat niet alle aktieve bewoners op de R.O.B.-vergaderingen zullen zijn, moet ook de schriftelijke communicatie worden verbeterd.
Daarom willen we af van de Maaskrant zoals die het afgelopen jaar heeft gefunctioneerd; daarvoor in de plaats komt een eenvoudiger, gestencilde Maaskrant met een goede verspreiding onder alle aktieve bewoners in Rotterdam op hun huisadres;
3. door middel van scholingen willen we de informatie- en ervaringsuitwisselingen op konkrete punten verbeteren. Eén van die scholingen is er al, op het punt van "hoe organiseer je bewoners middels je stadsvernieuwingsprojecten".
Een andere scholing voor 'buurtwinkeliers', over hoe je het werken in de buurtwinkel kunt verbeteren en die ingaat op de vragen die je daar voor je kiest krijgt, is nu o.a. in Carnisse aan de gang.
Mogelijk kunnen we die uitbreiden voor wijken (Overschie, Schiebroek, Alexanderpolder, Ommoord) op de rechtermaasoever.
4. een klub mensen moet het voortouw nemen om de akties rond de huurver-

- hoging en de huurkommissie voort te zetten;
5. mensen vanuit de 14 inhoudingswijken moeten ervoor zorgen dat die akties niet stuk lopen en de reaktie van wethouder Vermeulen en de FRWC volgen en beoordelen.

Het R.O.B. heeft ook een taak om al die mensen die zich in Rotterdam op de een of andere manier met een woonlastenactie bezighouden te informeren over elkaars actie en het verloop daarvan en om ook daarbuiten de Rotterdammers op de hoogte te houden van waar de wijken mee bezig zijn.

Wij stellen voor om daar op de volgende manier aan te gaan werken:

1. een Rotterdamse woonlastenkrant uit te brengen en die te verspreiden onder al die Rotterdammers die aktie voeren (meedoen aan inhoudingsakties), die de huurverhoging hebben geweigerd, knokken voor het behoud van voorzieningen in de wijk etcetera);
2. eens in de maand een smaaknakende aktie, die via de pers veel publiciteit

krijgt binnen Rotterdam (dichtplakken huurkommissie en 1 oktober zijn daar voorbeelden van);

3. via Radio Rijnmond proberen de Rotterdammers duidelijk te maken waar we mee bezig zijn en dat we geen raddraaiers zijn maar mensen die zich druk maken voor een goede zaak;
4. kontakten met andere groepen binnen Rotterdam (vakbond(sleden), PvdA(leden), Raad van Kerken etc.) informeren en uitleggen wat we aan het doen zijn en waarom.

Een brede coalitie is het uitgangspunt in de strijd tegen de hoge woonlasten.

De bewonersactie is daarbij uitgangspunt en de basis van waaruit gewerkt wordt. Dat de akties aanslaan en op de steun van vele Rotterdammers kan rekenen en dat het vertrouwen er onderling is als er dan ook gezamenlijk gewerkt moet worden, heeft om maar wat te noemen de grote landelijke woonlastenmanifestatie op 1 oktober in Rotterdam bewezen.

Samen staan we sterk en dat zullen ze weten ook!

3. STADSVERNIEUWING

Stadsvernieuwing in de 2e ringswijken, een koekoeksjong?

Via opbouwwerkers maar nog directer door de hulp aan bewonersorganisaties bleek dat aan de stadsvernieuwing in de tweede ringswijken grote problemen kleven.

Een aantal keren werd onze hulp ingeroepen bij vastgelopen bewonersorganisaties en in de meeste gevallen bleek, dat de stadsvernieuwing de organisaties voor grote problemen zette. Het kwam erop neer dat het voor de bewonersorganisaties een geweldige krachttoer is om het initiatief in eigen handen te krijgen of houden. Erkend moet worden dat na de strijd om erkenning als stadsvernieuwingswijk, een apparaat gedropt is, en een komplexe problematiek is binnengehaald die een geweldige druk op de bewoners oplevert.

Op grond van deze signalen werd een problembeschrijving gemaakt en in R.O.B.-kring getoetst. Vervolgens is een scholingsaanbod ontwikkeld. Een deel van de probleemschets nemen wij hier over.

De omstandigheden waaronder in de eerste ringswijken de stadsvernieuwing is afgedwongen en opgestart zijn inmiddels niet meer dezelfde. Het afdwingen van een ander gemeentelijk beleid was een gigantische klus en een gevolg van massa-akties en deskundige kritiek en plannen b.v. op het gebied van stedebouw. De buurtstrijd was "in" in de begin 70er jaren en dat leverde de mogelijkheden voor bewonersorganisaties om vanuit allerlei kanten deskundige ondersteuning te krijgen.

Deze situatie is gewijzigd. De buurtstrijd en stadspolitiek staan niet meer zo in de belangstelling. In de wereld van deskundigen en waar zij worden opgeleid zijn veeleer tegenbewegingen te signaleren. Verschijnselen van desillusie zijn onmiskenbaar waar te nemen, hoewel verpakt in de fraaiste en onbegrijpelijkste intellectuele jasjes.

De situatie in de stadsvernieuwing heeft zich gestabiliseerd. De gemeente heeft een geolied apparaat met bekwame ambtenaren opgebouwd. Voor bewonersorganisaties wordt het in toenemende mate moeilijk om bekwame krachten in te huren.

De pioniersfase is voorbij.

Voor de 2e ringswijken (de wijken rond het stadscentrum die pas de afgelopen jaren tot "stadsvernieuwingsgebied" werden verklaard, Middenland, Nieuwe Westen,

Bospolder/Tussendijken, Spangen, Bloemhof, Hillesluis, Provenierswijk) levert dat extra problemen op. De stadsvernieuwing moet nog op gang komen. De eigen ervaring is natuurlijk beperkt. In die situatie worden de praktijken op dit gebied vanuit de eerste ringswijken al gauw als model overgenomen.

Analyse uitgangssituatie

De eerste ringswijken hebben jaren de tijd gehad om na te denken over wat er moest gebeuren. In de acties tegen het verpauperingsbeleid van de gemeente en stedebouwkundige bedreigingen (Rotte trace, city opdringing, Willem'sverbinding e.d.) werden konkrete inzichten ontwikkeld wat er moest gebeuren om de wijken te behouden voor de bewoners die deze binnenstadswijken bevolkten, maar steeds meer als saneringsnomaden op de vlucht gedreven werden.

Toen eindelijk de gemeente in 1974 omging bestonden er heel konkrete aanzetten in de wijken voor een ander beleid en de organisatie daarvan. Zonder deze grondslag zouden de bewonersorganisaties niet in staat zijn geweest de gemeente consequent te dwingen de prioriteit voor stadsvernieuwing waar te maken. Die grondslag bestond in visies op de wijk als geheel, meningen over onderhoud, nieuwbouw, woningverbetering, wijze van onderzoek, manieren van organiseren, bij brede groepen in de wijk. Bovendien betrof het aktieve standpunten, d.w.z. dat het evenzovelle doeleinden betroffen waarvoor groepen bereid waren de strijd aan te binden.

Een dergelijke aktieve grondslag is voor bewonersorganisaties essentieel om de stadsvernieuwing van de grond te krijgen. Beoordeeld zou kunnen worden waar in deze zin voldoende voorwaarden geschapen zijn en waar die ontbreken in de 2e ringswijken. Bestaat er een samenhangende visie op de wijk als geheel, de belangrijkste problemen, wordt die visie gedragen door aktieve groepen en is er duidelijkheid op de konkrete en gedetailleerde belangen waarop de strijd gericht moet worden. Dat wil zeggen, weet de organisatie wat objectief noodzakelijk is en weet de organisatie op welke onderwerpen groepen strijd willen leveren. Of zit de bewonersorganisatie in de positie van verkooper van de stadsvernieuwing t.o.v. de bewoners.

Het perspectief, de te verwachten resultaten

De twijfel over de te verwachten resultaten ondermijnt natuurlijk ook de slagkracht van de organisatie. Maar nog nooit hebben wij iets gratis gekregen. Tot nu toe is elk resultaat door bewonersorganisaties afgedwongen.

Geldt dat niet voor elke afzonderlijke gebeurtenis, dan toch zeker voor het proces van de stadsvernieuwing als geheel. Dat

(Van een onzer verslaggevers)

ROTTERDAM — Met indrukwekkende demonstratie van eensgezindheid aan het adres van de Tweede Kamer probeert Rotterdam een ramp voor de stadsvernieuwing te voorkomen. De bewonersorganisaties, alle politieke partijen en het stadsbestuur dringen er in een expressebrief aan de Kamerleden op aan vooral niet de botte bijl te zetten in het stadsvernieuwingsprogramma.

Dinsdag moet de Kamer stemmen over de verdeling van de aantallen te bouwen woningen. Bij de begrotingsbehandeling maakte de regering vorige week bekend dat Rotterdam in 1984 ten hoogste 1572 woningen in de stadsvernieuwing kan bouwen. Dat is de helft van wat in Rotterdam op het programma staat waarover de voorbereidingen al ver zijn gevorderd. Die halvering zou tot en met 1987 worden voortgezet.

Wat door de jaren moeizaam is opgebouwd — kennis en ervaring bij architecten en aannemers en de bereidheid van de wijkbewoners om mee te werken — zal grotendeels verloren gaan als de stadsvernieuwingstrein een halt wordt toegeeropt. "Het samenspel tussen alle betrokkenen gaat te gronde, want de geloofwaardigheid van het stadsvernieuwingsproces is in het geding," zei wethouder Stadsvernieuwing Pim Vermeulen gisteren op een inderhaast bijeengeroepen persconferentie.

Voorrang

Al eerder heeft Rotterdam staatssecretaris Brokx ervan trachtten te overtuigen dat hij zijn prioriteiten verkeerd legt. Hij geeft voorrang aan woningbouw in de buitengewesten ten koste van de Randstad en (vooral) de grote steden.

Wat Rotterdam in de komende jaren zou mogen bouwen is niet eens genoeg om te voldoen aan de vervangingsbehoefte en zeker niet voldoende om de woningnood op te heffen.

"Dit komt des te harder aan omdat Rotterdam zich de afgelopen jaren — in nauwe samenwerking tussen bewonersorganisaties en stadsbestuur — heeft ingespannen voor een stadsvernieuwingsprogramma dat fundamentele oplossingen biedt voor de problemen van de grote stad. Uitvoering van dit programma wordt nu door

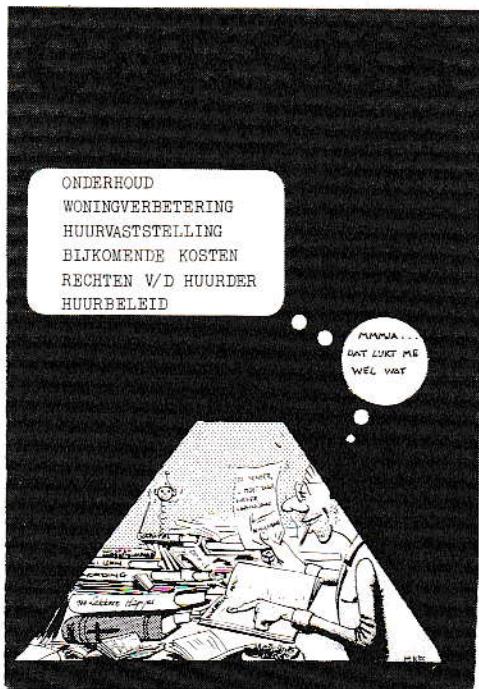
een tekortscharend beleid van de rijksoverheid onmogelijk gemaakt", aldus de brief.

Zij vervolgt: "Voor de zoveelste keer worden beleidsvoornemens en politieke beloften niet waar gemaakt. Opeennewal zal het vertrouwen in de gevestigde politieke partijen afnemen en zullen de frustraties in de oude wijken toenemen."

"Het gaat om mensen die toch al de dupe zijn van de politiek die in Den Haag wordt gevoerd. Juist die mensen worden nu ook nog eens getroffen door het afknippen van de stadsvernieuwing, mensen die er jaren aan hebben meegewerkeld of al die tijd geduldig hebben zitten wachten tot zij aan de beurt waren voor een betere woning. De verpaupering van de wijken zal opnieuw beginnen. Het is duidelijk dat wij deze verderfelijke politiek niet pikken," aldus Corrie Ulenberg namens het Rotterdamse Overleg Bewonersorganisaties op de persconferentie.

De verschillende politieke partijen in de Rotterdamse raad zullen hun fracties in de Tweede Kamer nog afzonderlijk benaderen. Ook de VVD en het CDA — niet in het college van B. en W. vertegenwoordigd — onderschrijven de brief en zullen de Rotterdamse zaak krachtig bepleiten bij hun Kamerverfracties.

betekent dus dat er geen resultaten te verwachten zijn, tenzij de bewonersorganisatie haar doelen vaststelt en haar strijdinset bepaalt. Uiteraard niet los van vragen van haalbaarheid. Maar in de juiste volgorde. Want nogmaals, het gaat om zaken die haalbaar gemaakt moeten worden. En de bewonersorganisatie is daarin initiatiefnemer als het gaat om bewonersbelangen.

De positie van de bewonersorganisaties

De indruk bestaat dat de belanghebbende bewoners in een laat stadium bij plannen betrokken worden. Dat de planning van de stadsvernieuwing in de projectgroep tot stand komt zonder dat een zelfstandige strategie of planning vanuit de bewonersorganisatie tot stand komt. Zonder dat de strijdlijnen vanuit de bewoners door mobilisatie en acties zijn neergezet. Daardoor kunnen bewonersorganisaties weinig invloed uitoefenen op de condities waaronder de projecten van stapel gaan, op kwesties van aankopen en huurvaststelling. Het brengt de bewonersorganisatie in een zwakke onderhandelingspositie in de projectgroep. Eigen deskundigheid, hoe deskundig of slim ook, doet daar wezenlijk niet veel aan af of toe.

Toch is het onderscheid tussen inspraak in plannen en strijd van groot belang. Anders wordt de bewonersorganisatie een verlengstuk van een gemeentelijk apparaat. Maar de strijd vraagt om een zelfstandige positie, om strijdlijnen en een strategie of plan om de doeleinden te bereiken. Om een zelfstandige beoordeling welk overleg van belang is en wat aan de projectgroep of ambtenaren moet worden overgelaten. Om een juiste inzet van de eigen, beperkte deskundigheid.

Eigen plan

Een aktieve grondslag voor de bewonersorganisatie is een vereiste. Die moet strategies zijn, dat wil zeggen dat de machtsverhoudingen waarbinnen de stadsvernieuwing zich afspeelt moet worden ingeschat. Niet eenmalig, maar voortdurend op grond van acties en invloeden die de bewonersorganisatie ontwikkelt. In het eigen plan zal een doorslaggevende rol moeten vervullen de bepaling van de inzet vanuit de bewoners. Wat zijn de belangen waarvoor bewoners zich willen inzetten. Waarvoor komen zij overeind. Dit is niet in de vorm van een enquête te bepalen. Ook niet door het maken van een objectieve analyse. Zoals de wisselwerking tussen aktiedoelen en acties, plannen van de bewonersorganisatie en reactie van de direct betrokken bewoners, objectieve analyses over b.v. huurhoogte en reacties op actievoorstellen.

Het maken van een eigen plan van aanpak moet stoelen op veelzijdige en intensieve kontakten met bewoners in allerlei vormen.

4. WIJKVOORZIENINGEN EN WELZIJNS-PLANNING

Bewonersorganisaties versterken positie in de welzijnsplanning

Eind 1982 bleek dat bewoners massaal bereid waren de verdediging op zich te nemen van de welzijnsvoorzieningen in de wijk. Tot veler verrassing overigens, ook van de aktieve kaders in de wijken.

Vele honderden bewoners trokken naar het stadhuis om te protesteren op de bezuinigingen op de wijkvoorzieningen. Daaraan vooraf gingen vele manifestaties in de wijken.

Deze ontwikkeling heeft het klimaat en de diskussies over welzijnswerk diepgaand beïnvloed. Voor de bewonersorganisaties betekende dit, dat zij nadrukkelijker hun partij gingen meeblazen op dit gebied. De gemeente erkende dit en gaf de bewonersorganisatie een centrale positie in de welzijnsplanning. Dit betekende voor een deel nieuwe taken voor zowel bewoners als het opbouwwerk. Het schiep ook voor een deel nieuwe verhoudingen in de wijken.

Deze ontwikkeling had positieve en negatieve kanten. Positief is dat de bewonersorganisatie die zich tot taak stelt bewoners op hun belangen te organiseren haar invloed kan aanwenden. Haar kracht, haar traditie in het dingen voor elkaar krijgen, haar vermogen om zaken in de wijk in een geheel geplaatst te krijgen en haar geweteldheid in de problemen en kontakten in de wijk, maakt haar een natuurlijke bondgenoot voor goede welzijnsvoorzieningen.

Maar er liggen ook gevaren op de loer. Bewonersorganisaties houden zich over het algemeen maar gedeeltelijk met welzijnsaktiviteiten bezig. Er zijn andere groepen en organisaties die er direkter mee te maken hebben. Wanneer de bewonersorganisaties in de positie zouden komen een soort bazenrol te moeten vervullen ten opzichte van de direkt betrokken werkers, vrijwilligers en gebruikers, zou dat nadelig zijn voor de verhoudingen in de wijk. Het zou de samenwerking eerder verstoren dan versterken. Bovendien zou het tot burokratisering in de bewonersorganisatie kunnen leiden.

Program van eisen

Deze problematiek is ingebracht in het Komitee "Laten-we-wel-weze", de stedelijke organisatie waarin bewonersorganisaties op dit punt samenwerken, ondersteund door het I.O.R. Vanuit dit Komitee

is gewerkt aan de verheldering van de posities in de welzijnsplanning. Daartoe is ontwikkeld het z.g. "**program van eisen**" als instrument in de welzijnsplanning. Dit instrument houdt het volgende in.

De bewonersorganisatie konsentreert haar rol in de welzijnsplanning op het maken van een program van eisen. Hierin staat wat gezien vanuit de problemen die in de wijk spelen en het bestaande aanbod vanuit welzijnsvoorzieningen zou moeten gebeuren. Het gaat dus om een aantal wensen, die te begrijpen zijn door bewoners als een vertaling van hun belangen in deze. Voorondersteld is, dat ook gebruikersgroepen bij de totstandkoming hun inbreng hebben. Dit program van eisen moet voor de bewoners een heldere toets opleveren in de verschillende fasen van het planningsgebeuren.

Het "**program van eisen**" moet een aantal bedoelingen dichterbij brengen. Het moet de bewoners de mogelijkheid bieden hun belangen in deze onder te brengen. Het moet voorkomen dat zij verdrinken in allerlei overleg waarin zij door de bomen het bos niet meer zien.

Bovendien moet het resulteren in een open verhouding met andere groeperingen, zonder de belasting van allerlei formaliteiten. Het moet verder een stimulans bieden tot een beoordeling van de bestaande aktiviteiten. Het kan, in de toe-

komst verder ontwikkeld, een bijdrage leveren aan een toetsen van de aktiviteiten aan de behoeften die bestaan en aan de feitelijke problemen en ontwikkelingen in de wijk. Het kan dan de inhoudelijke basis vormen om tot een goed wijkplan te komen. Het I.O.R. is bereid, om haar bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de welzijnsplanning te leveren, wanneer althans de voorwaarden niet gaan ontbreken b.v. door drastische bezuinigingen.

Van wijkwelzijnsgroep naar wijkgebonden welzijnsorganisatie

In 1983 werden de wijkwelzijnsplannen opgesteld in een overleg tussen instellingen, bewonersorganisatie en ambtelijke wijkwelzijnskoördinator onder eindverantwoordelijkheid van het gemeentebestuur. Dat model komt neer op een open, naar de

wijken gedecentraliseerde beleidsvoorbereiding. De politieke verantwoordelijkheid blijft daarbij liggen waar dit hoort: bij het gemeentebestuur, dat uiteindelijk de middelen toedoelt, de procedures bewaakt en in gevallen van konflikt beslist.

Verder worden bij deze werkwijze van de gemeente, c.q. de wijkwelzijnskoördinator, inhoudelijke voorzetten verwacht voor het wijkplan (analyse van ontwikkelingen en problemen).

Er was nog nauwelijks ervaring opgedaan met deze werkwijze of er kwam een nieuwe nota van het stadhuis. Daarin wordt voorgesteld om per wijk alle uitvoerend welzijnswerk onder te brengen in één organisatie, met een bestuur uit de wijk (o.a. uit de bewonersorganisatie).

Door de bewonersorganisaties werd dit voorstel afgewezen. In grote lijnen op soortgelijke gronden als waarop in 1979 het voorstel van de "wijkwelzijnsgroep"

werd afgewezen: bewonersorganisaties wensen geen bestuurlijke bevoegdheden, bewonersorganisaties zijn geen wijkbestuur en willen dat ook niet worden.

Dit standpunt wordt sinds jaar en dag ingenomen door bewonersorganisaties, maar schijnt toch moeilijk door te dringen op het stadhuis.

Deze opstelling wordt door het I.O.R. onderschreven. Er is geen maatschappelijke basis voor bestuurlijke functies van een

bewonersorganisatie of voor vormen van zelfbestuur. De omvang van de problemen en de maatschappelijke tegenstellingen zijn dusdanig dat een bewonersorganisatie alleen kan functioneren als onafhankelijke belangenorganisatie die bewonersbelangen neerlegt op de plek waar daar politiek en bestuurlijk iets aan gedaan kan worden, het gemeentebestuur dus. Alleen onder die voorwaarde zijn afspraken mogelijk met bewonersorganisaties over de aanpak van problemen.

5. IMMIGRANTEN

Het wordt tijd om de terminologie aan te passen en te praten over "immigranten" i.p.v. "buitenlanders" of "migranten". Migranten zijn mensen die komen en gaan. Dat is voor de meeste buitenlandse arbeiders en hun gezinnen niet de situatie.

De gezinsherening in de afgelopen jaren heeft een nieuwe situatie geschapen, waarbij ook de immigranten zich sterker hebben ingericht op een leven in Nederland. De sterke toename van het aantal moskeeën in de laatste jaren is daarvan een teken. Het is van belang om als maatschappelijke realiteit te onderkennen dat voor veel immigranten van de eerste generatie de moskee een belangrijk patroon voor organisatie vormt. Rond de moskee zijn het leiderschap, de kennis en de middelen gekonsentreerd.

Verder tekenen zich nog geen duidelijke organisatiepatronen af. Naast verenigingen (sport, sociaal-kulturele activiteiten) zijn er de stedelijke belangenorganisaties verenigd in het Platform Buitenlanders en een reeks organisaties waarin belangenbehartiging samengaat met politieke aktie verbonden met de situatie in de landen van herkomst.

Voorlopig is "**zelforganisatie**" dus een meerduidig begrip.

De aanwezige organisatiepatronen zijn niet wijkgericht. Voor opbouwwerk en bewonersorganisaties bieden de bestaande organisaties dan ook weinig aanknopingspunten.

De ondersteuning die er bestaat van immigranten is grotendeels ondergebracht in een aparte stedelijk georganiseerde structuur (Stichting Buitenlandse Werknemers, Surinaamse Stichtingen, e.a.). Ook het **Platform Buitenlanders** richt zich primair op kadervorming en belangenbehartiging op stedelijk nivo.

Koop niet

Dat vormt een praktische belemmering voor de verdere uitbouw van de samenwerking van bewonersorganisaties en het Platform. Na gemeenschappelijke discussie over het gemeentelijk huisvestings- en toewijzingsbeleid is in 1982 het initiatief genomen voor een voorlichtingsactie rond spekulatie en het kopen van huizen in stadsvernieuwingsgebieden.

Veel immigranten hebben een aantal jaren geleden een huis gekocht, met name in de tweede ringswijken. Ze hebben daar vaak te veel voor betaald en zijn slachtoffer van spekulanten. Voor honderden immigranten dreigt huis-uitzetting omdat ze de hypotheekkosten niet meer kunnen betalen, o.a. als gevolg van werkloosheid.

Verder vormt de grote investering van de "noodkopers" in wrakke panden een

grote belemmering voor de stadsvernieuwing.

Op grote schaal werden affiches verspreid met een waarschuwing tegen het kopen van huizen. In samenwerking met de gemeente werden brochures geproduceerd met informatie in 7 talen over het huren van woningen, subsidies, toewijzingsregels e.a.

In een aantal wijken is verder inmiddels ekstra menskracht ingezet voor voorlichting, inspraakbegeleiding e.a. gericht op immigranten die meedoen in stadsvernieuwingsprojecten.

Voorzieningen

Vanuit de bewonersorganisatie wordt al vele jaren gewerkt aan manieren om immigranten in de wijk bij de activiteiten te betrekken. Spreekuren gericht op immigranten, artikelen in het Turks en Arabies in de wijkkrant, internationale wijkfeesten e.a.

In de afgelopen periode is dat in een stroomversnelling geraakt door aanstelling in een aantal wijken van opbouwwerkers die dat als hoofdtaak hebben.

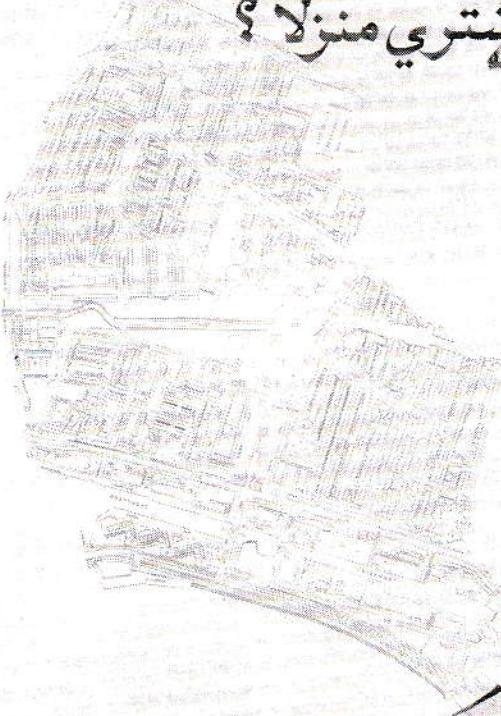
Het patroon daarbij is het leggen van een basis in een goed opgezet **spreekuur** en het scheppen van een vertrouwensbasis op grond van het praktiese nut van de dienstverlening. Er bestaat grote behoefte

HUIS KOPEN? BUYING A HOUSE? COMPRAR UNA CASA? ŽELITE KUPITI KUĆU? EV MI SATIN ALACAKSINIZ? COMPRAR UMA CASA?

هل تريده أن تشتري منزلاً؟

WARNING! AVISO!
WAARSCHUWING!
UYARI! UPOZORENJE!

WAARSCHUWING!
UYARI! UPOZORENJE!

Uitgave Beleidsraad Nieuw Bewoners Organisatie
Bewonersvereniging Bouwhuis Rotterdam

Kralingen

EERST INFORMEREN!

Dit is een sollicitatiebrochure voor
het kopen van een huis hier ben je gratis staan's moet
nich voorwaarden. Informeer eerst via heel de gratis
brochure bij:

PRIMEIRO DEIXA LHE INFORMAR!

Este aviso é para os moradores municipais. Compre
uma casa aqui pode trazer grandes riscos. Por favor
deixa-me informar e tens uma brochura gratuita.

MAKE INQUIRIES FIRST.

This brochure is an information sheet. Buying a
house in this area can entail large risks. Please
inquiries first and get the free leaflet at:

TRAŽITE NAJPRIJE INFORMACIJE!

Ovaj izlazak je produkcija gradskih obnovi. Onde kupiti
kucu, moze da imas nezvanične rizike. Tražite
najprije informacije i dođite po besplatno brošuru.

INFORMESE PRIMERO!

Este horario no territorio de renovación de la ciudad.
La compra de una casa aquí te puede causar grandes
riesgos. Informese primero y reciba el folleto gratuito

ÖNCE BİLGİ ALINIZ!

Bu satılık yerdeki bölgeye girmek isteyenler,
bu bölgede satın almak isteyenler, bu bölgede satmak
isteyenler, önce önceki bilgilere, çok hazırlıksız bulunmamak
ve doğru adreslere en direkçe bir şekilde ulaşın.

أطلب أولاً معلومات

هذا المبنى والمنطقة قبل اتخاذ القرارات.
هذا المبنى والمنطقة قبل اتخاذ القرارات.
الطلب معلومات أولاً كما اطلب المنشآت الأخرى من :

Projectgroep stadsvernieuwing: Geshouderstraat 9, tel. 12.85.88
Buurtschap bewonersorganisatie: Goudserweg 21-23, tel. 52.38.78;
Aegidiusstraat 95, tel. 12.32.42; Oostmaaslaan 113b, tel. 12.86.88; Dijkstraat 55, tel. 14.23.54
Woonruimtezaken: Westblaak 128, ingang A, tel. 33.14.22

aan informatie en advies op allerlei gebied onder immigranten en de praktijk wijst uit dat een spreekuur van belang wordt geacht. Een volgende stap is het overleg met in de wijk aanwezige instellingen op het terrein van hulpverlening en advies (raadslieden, maatschappelijk werk) voor een gezamenlijke aanpak en het aanpassen van de dienstverleiding aan de aanwezigheid van grote groepen immigranten.

In het verlengde hiervan wordt gestreefd naar de vorming van een werkgroep waarin ook immigranten zitten. Deze groep vormt de paraplu voor initiatieven en activiteiten t.b.v. immigranten en samenwerking. Een dergelijke werkgroep vormt verder een aanknopingspunt voor kadervorming van immigranten en een organisatiepatroon op wijknivo.

De wijk is in het Rotterdamse een belangrijk politiek terrein voor belangenbehartiging. Dat geldt zowel voor de huisvesting (stadsvernieuwing) als voor de voorzieningen (wijkwelzijnsplanning). De positie van de immigranten als groep in het krachtenveld in de wijk is zwak, en het is een van de taken van het opbouwwerk om die positie te versterken. Dat kan niet zonder een duidelijk gemeentebeleid. En dan gaat het vooral om de vraag naar eigen ontmoetingscentra van verschillende groepen immigranten. Naast een gebruik van de "algemene voorzieningen" is de keus voor velen nu de moskee of het koffiehuis.

Georganiseerd racisme

De werkzaamheden van opbouwwerk en bewonersorganisaties vinden plaats tegen een horizon van opkomend georganiseerd racisme.

Uitgangspunt van het I.O.R. is dat in de eerste plaats hardnekkig handwerk nodig is om kontakten over en weer te bevorderen tussen verschillende bevolkingsgroepen, onbekendheid over en weer weg te nemen en samenwerkingspunten te scheppen.

Veel mensen komen in een situatie te verkeren, zonder maatschappelijk perspectief, er bestaat een gevoel van onveiligheid en onzekerheid en er zijn kultuurkonflikten. Klachten en problemen die dat meebrengt moeten serieus worden opgepakt en bespreekbaar worden gemaakt. Daarnaast is het van groot belang dat met name groepen jongeren een dak boven het hoofd krijgen. Vanuit de bewonersorganisaties en opbouwwerk is er de laatste jaren, in samenwerking met anderen, hard aan getrokken om in een reeks wijken jongerencentra van de grond te krijgen.

Er ligt een grote stap tussen de gesigneerde gesigneerde gevoelens van onvrede en racisme. Het bestempelen van allerlei uitingen en reacties als "racistisch" mistent de achtergronden, individueel en maatschappelijk, van de problemen zoals die bestaan en vergroot het maatschappelijk isolement waarin veel groepen mensen in m.n. oude wijken verkeren. "Anti-fascisme" komitees kunnen in dat verband al snel onderdeel worden van het probleem, in plaats van bij te dragen aan de oplossing.

Het georganiseerd racisme zoals dat zich manifesteert met de opkomst van de Centrumpartij, Nederlandse Volksunie, Vikingjeugd vormt een grote bedreiging voor de immigranten. Het gaat om racistische groepen die de rechten van immigranten niet erkennen.

Door de buitenlanders neer te zetten als oorzaak van alle problemen wordt verder een klimaat geschapen voor geweld.

Een stellingname tegen deze tendens moet breed worden georganiseerd. In de wijk door bewonersorganisatie en alle instellingen gezamenlijk, zoals in een aantal wijken gebeurde in de verkiezingsperiode. En stedelijk door een zo breed mogelijk samenwerkingsverband van demokratiese partijen.

Yabancilar Merkezi Crooswijk

مركز المهاجرين للكرنفال

Werkgroep Migranten Crooswijk

Georganiseerd racisme

(uit diskussiestuk I.O.R.)

De Cp brengt onder woorden wat veel mensen al lang denken. In zoverre is er niets nieuws aan de hand.

Wat er nieuw is is dat er georganiseerd wordt opgetreden en dat de logika daarvan expliciet racistisch is.

De stootrichting van de Cp is dat belangentegenstellingen die bestaan tussen groepen Nederlanders en buitenlanders en de problemen van samen wonen en samen leven in de wijken worden vertaald in tegen buitenlanders gerichte akties.

Wat ook de officiële strategie van de Cp moge zijn en ze doet moeite om in de propaganda het beeld van de extremistische partij tegen te gaan, de buitenlanders worden neergezet als oorzaak van de problemen en de indruk wordt gewekt dat alles beter wordt als zij zouden vertrekken. De rechten van buitenlanders worden ontkend. "Nederland voor de Nederlanders". Beperkende maatregelen zullen altijd onvoldoende blijken omdat het geen effect zal hebben op het aantal in Nederland aanwezige immigranten. De Cp is niet het type beweging dat zich zal beperken tot activiteit in vertegenwoordigde organen maar "direkte actie"

wil. Objekt daarvan zullen de buitenlanders zijn.

Intimidatie en geweldpleging zijn de onvermijdelijke consequenties van de mobilisatie van de Cp.

Betekent dit dat de Cp een fascistische partij is? Een fascistische beweging streeft naar omverwerping van de liberaal-demokratische maatschappij, d.w.z. uitschakeling van de parlementaire democratie en van het kader van democratische partijen en van de arbeidersbeweging, opheffing van individuele vrijheidsrechten en vestiging van een diktatuur/politiestaat. Onderdeel van een fascistische strategie is mobiliseren op vreemdelingenhaat, het ridikuliseren van parlement en democratische partijen (kletsorganen), het uitlokken van geweld.

Om te kunnen praten over een fascistische beweging is meer nodig dan de elementen die in de Cp zijn aan te treffen (rassisme, potentieel geweld).

Gevaar voor facisme dreigt als verbindingen ontstaan van dit type bewegingen en heersende ekonomische en ideologische groeperingen die op grond van hun belangen streven naar uitschakeling van democratische structuren. Die situatie bestaat in Nederland niet.

Wat wel aan de hand is, is dat de Cp een verzwakking van

links kan betekenen (traditioneel sterke positie van sociaaldemocraten en "klein-links" in grote steden) en de ontwikkeling naar een rechts-autoritaire staat kan bevorderen van het type Thatcher. Voor links vormt de Cp verder een bedreiging omdat links van oudsher geacht wordt een politiek antwoord te hebben op de belangen van groepen mensen die in hun maatschappelijke positie worden bedreigd. Dat is maar zeer ten dele het geval in de praktijk (vgl. bv. opkomstcijfers van verkiezingen). De aanhang van de Cp kan in het verlengde daarvan worden gezet: desillusie en ongeloof in (linkse) politiek.

De Cp is dus een racistische partij, omdat rechten van immigranten niet worden erkend en hun aktiviteit leidt in potentie tot geweld die primair, maar niet alleen, tegen buitenlanders is gericht. Mogelijk is de strategie van de Cp om niet direct met geweldpleging geassocieerd te worden omdat dit haar positie als legale democratische partij in gevaar brengt.

Blijft staan dat door op georganiseerde manier buitenlanders neer te zetten als oorzaak van de problemen, het klimaat wordt geschapen voor geweld tegen buitenlanders.

6. WERKLOOSHEID

In Rotterdam zitten eind 1983 50.000 mensen zonder werk. Dat is 21 percent, van de beroepsbevolking. De helft van de werklozen zitten langer dan een jaar zonder werk.

De massa-werkloosheid is in korte tijd ontstaan; vanaf 1980 is de werkloosheid sterk toegenomen. Wat het effect is op de maatschappelijke verhoudingen moet nog blijken. Maar één ding is zeker: de wereld is in 5 jaar drastisch veranderd wat betekent dat de herziening nodig is van bestaande praktijken.

Binnen het I.O.R. is daarmee de afgelopen periode een begin gemaakt. Via diskussies, het ontwikkelen van ideeën, en het hier en daar opzetten van projecten. Daarbij is een praktische samenwerkings-relatie ontwikkeld met het gemeentelijk project werkloosheid.

Kernpunt van de aanpak ligt in de ontwikkeling van zelfvoorzieningsprojecten. De kamping is het duidelijkste voorbeeld.

Veel mensen moeten hun karavan verkopen: het is niet meer te betalen. Hoge sta-kosten, hoge vervoerskosten. Projekt: het in verenigingsverband vanuit een wijk via zelfwerkzaamheid opzetten en runnen van een kamping. Effekten: het betaalbaar maken van een voorziening (produkt, dienst) via georganiseerde zelfwerkzaamheid, die voor de betrokkenen materieel wat oplevert; het scheppen van punten waarom heen mensen zich organiseren.

Zelfvoorzieningsprojecten van dit karakter sluiten aan bij de traditie van zelforganisatie en belangenbehartiging van bewonersorganisaties. Het voegt aan het eisen-stellende karakter van de bestaande praktijken een tweede poot toe: doe het zelf, en doe dat samen.

In een diskussiestuk bij de informatiemap over werkloosheidsprojecten doe door het I.O.R. in 1983 werd uitgegeven werden een aantal mogelijkheden verkend. Daaruit enkele passages.

Werkloosheidsprojecten

Onder "werkloosheidsprojecten" kunnen verschillende, nogal uiteenlopende initiatieven vallen.

De term is ongelukkig omdat het associaties oproept met "iets doen voor werklozen".

Waar het m.b.t. opbouwwerk en bewonersorganisaties om gaat is feitelijk het inspelen op drasties veranderende omstandigheden waarin een aantal zaken op elkaar ingrijpen:

- hoge werkloosheid, voor een aantal groepen in m.n. oude wijken permanent
- sterke inkomensdaling vooral voor lagere inkomensgroepen en uitkeringsgerechtigen; de afname van het vrij besteedbare inkomen is nog groter dan de stijging van vaste kosten (woonlasten, tarieven openbaar vervoer, eigen bijdrage ziektekosten e.d.); voor jongeren hakt het er nog sterker in. Effekt is verpaupering.

Bij werkloosheidscijfers in oude wijken van 30 à 40%, waar WAO-ers nog bij te

rekenen zijn, betekent dat verpaupering van hele wijken.

- bezuinigingen in de kollektieve sektor, wat o.a. meebrengt dat voorzieningen wegvalLEN of niet van de grond komen.

Bijkomende effekten zijn tegenstellingen tussen verschillende bevolkingsgroepen, wat o.a. leidt tot een verwakking van de georganiseerde belangenorganisaties. Feit is verder dat georganiseerde belangenbehartiging groeit op basis van konkreet resultaat, en in tijden van krisis wordt dat moeilijker.

Vanuit bewonersorganisaties gaat het dus om de vraag hoe de bestaande praktijk aangevuld kan worden met nieuwe initiatieven die inspelen op de veranderende omstandigheden (en machtsverhoudingen) en die een dynamiserend effect hebben voor de organisatie.

Een voor de hand liggende benadering lijkt te zijn het organiseren van werklozen in belangenorganisaties en **werklozenkomitees**.

Daarvoor zijn voldoende redenen:

- uitkeringsgerechtigen zijn de sluitpost van de rekening aan het worden
- ze zijn sterk afhankelijk van uitkeringsorganen met alles wat dat meebrengt.

Een voorbeeld is het platform WAO en de WAO-winkel.

Prakties gezien zijn er echter een groot aantal belemmeringen voor een dergelijke aanpak vanuit wijkgerichte bewonersorganisaties.

Algemeen probleem is dat er bij werklozen vaak een grote terughoudendheid is om zich als werkloze te manifesteren (en te organiseren).

De praktiese doelen zijn op wijkniveau niet goed te benoemen; initiatief op stedelijk niveau ligt meer voor de hand.

Het hoe en het wat is een onbeantwoorde vraag op het moment.

Onder het hoofdje "**werkloosheidsprojekten**" gaat het om een andere benadering.

Initiatieven kunnen verschillende vormen aannemen. Dat hangt af van:

- de groepen waarop het zich richt
- de probleemstelling waarop wordt gestart
- de middelen die worden gehanteerd

Hieronder een aantal verschillende situaties die tot uiteenlopende initiatieven kunnen leiden.

Zoals zal blijken ligt de levensvatbaarheid van initiatieven **in het combineren van een aantal dingen**.

Aktiviteiten

De werkloosheid onder jongeren is zoals bekend zeer hoog en het inkomen laag. De gevolgen worden vaak besproken onder de hoofdjes "overlast", "vandalisme" e.a. Het jongerenwerk (als het er is) en de klubhuizen komen er alleen ook niet uit. Initiatief: een **roeiklub**, met botenhuis. Op titel "werkloosheidsprojekt" kan sub-

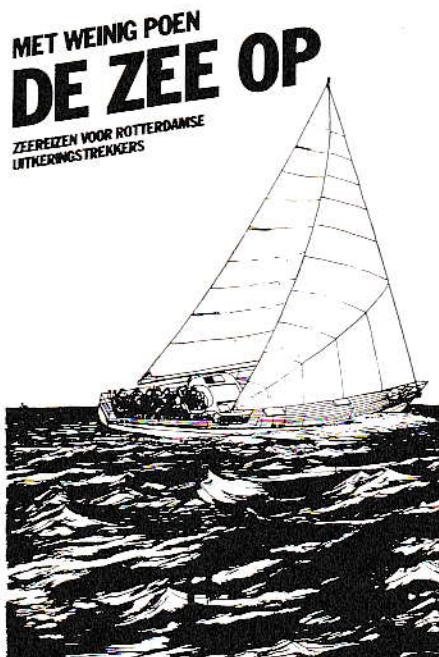
sidie worden aangevraagd voor investeringskosten (project werkloosheid, particuliere fondsen).

Als het in meerdere wijken of in combinatie gebeurt, kan competitie tussen wijken worden gehouden. De roeiklub kan de kern vormen van een jongerenorganisatie.

Variant is een surfclub.

Een andere vorm is het in de vaart brengen van een binnenschip of zee-zeilboot, voor goedkope reizen.

De dingen die worden gekombineerd zijn het tegen redelijke prijs mogelijk maken van iets, wat via de markt onbetaalbaar is, vrijetijdsbesteding en het onderdak bieden, organisaties en maatschappelijk van "ongeorganiseerde jeugd".

Het gaat bij dit type initiatieven dus niet om "werk-projecten" maar om "**aktiviteiten**".

"Zelfwerkzaamheid" kan onderdeel van het initiatief zijn: onderhoud vaar-gerei, botenhuis.

Vrijwilligerswerk

Er zijn (naar verluid) steeds meer mensen die zoeken naar een soort vrijwilligerswerk dat lijkt op een baan.

Daarmee is dus een geheel andere groep in beeld dan onder a), b.v. werkloze schoolverlaters, al dan niet met HBO-opleiding.

Bekijken kan worden welk type werkzaamheden voor de vrijwilligers geschikt zou zijn, met een gerichte werving.

De **wijkkrant** zou zo'n klus kunnen zijn. Met meer menskracht zou de krant kunnen uitgroeien tot een "krant voor de wijk", met interviews, reportages en nieuws.

Advertentiewerving zou de armsgang kunnen vergroten.

Kortom een activiteit waarin heel wat "vrijwilligers" aktief kunnen worden (als zij er blijken te zijn), die een stimulerend effect op de organisatie heeft.

Als het in meerdere wijken gebeurt kunnen er stedelijk ondersteunende cursussen worden opgezet (journalistiek, lay-out, illustraties).

Voor dit type vrijwilligerswerk zijn er regelingen in de maak voor onkostenvergoeding en verzekering.

Een variant start bij de **wijkmanifestaties/wijkfeesten**.

Vanuit een aantal wijken zou gezamenlijk een soort toeleveringsclub op dit vlak opgezet kunnen worden, in de vorm van vrijwilligerswerk.

Deze club zou beschikken over een tent en ander feestmateriaal en programma-ideeën.

Het aanbod kan de vraag versterken en het wijkfeest belangrijk onderdeel maken van de activiteiten van bewonersorganisaties.

De vorm waarin zoiets zou kunnen, kan verschillend zijn. Het zou kunnen als vrijwilligerswerk vanuit een stichting "wijk-

manifestaties".

Het zou ook opgezet kunnen worden als -alternatief- verhuurbedrijf, waar gewerkt wordt met behoud van uitkering en onkostenvergoeding en dat verder kostendekkend is na investeringssubsidie. (principe "alternatief werk").

Derde variant is kostendekkende en loonvormende onderneming. Op deze markt (bewonersorganisaties) dus niet interessant.

De combinatie van dingen ziet er zo uit:

- lagere kosten voor feestspullen (bereikt door investeringssubsidie "werkloosheidsproject" en onbetaalde arbeid)
- "werk" voor vrijwilligers
- stimulans voor activiteiten bewonersorganisaties

Zelfvoorziening

Een ander startpunt kan liggen in het feit dat veel dingen voor mensen individueel onbetaalbaar gaan worden.

- **De sleutelwerkplaats** is het bekendste voorbeeld.

Garages zijn (en waren voor velen) te duur. Zelf sleutelen dus, maar buiten word je nat en je hebt gereedschap, soms een brug nodig, en de olie loopt in de putjes.

Een slimme ondernemer heeft het gat in de markt al ontdekt en start een keten van "doe-het-zelf-garages", waar tegen betaling kan worden gesleuteld.

Het kan natuurlijk ook anders, op niet-kommerciële basis en als wijkvoorziening, gerund door mensen zonder werk.

- **Camping.** Wordt te duur, hoge statiekosten, kosten vervoer. De kosten kunnen worden verlaagd door campings op te zetten op niet-kommerciële basis, met zelfwerkzaamheid.

B.v. in de vorm van koöperatie of vereniging. De leden zorgen voor aanleg

en eksplotatie, met behulp van investeringssubsidie en krijgen in ruil voor onbetaald werk een goedkope camping. Om de vervoerskosten te drukken kan de vereniging een bus aanschaffen.

- **(Kampeer)boerderij.** Kosten kinderkampen en schoolwerkweken worden te hoog. Zelfde formule als bij camping, als wijkvoorziening die behalve voor kinderen ook door andere groepen in de wijk kan worden gebruikt.

Bij deze dingen gaat het dus om "georganiseerde zelfwerkzaamheid" waardoor de kosten van voorzieningen (diensten, produkten) omlaag gaan. Voorwaarde is het loskomen van de nodige investeringssubsidies. Verder kan de zaak worden gerund uit de inkomsten.

Het wegvalLEN van voorzieningen in de kollektieve sektor vormt een ander startpunt. Dat ligt ingewikkeld. De trend is dat bezuinigingen in b.v. de welzijnssektor opgevangen moeten worden door vrijwilligerswerk, of door werk met behoud van uitkering, met onkostenvergoeding of "optopping" (aanvulling van uitkering met b.v. f 150 per maand).

Door gebruik van de uitkeringsgelden kan op die manier de begroting van de gemeenten en departementen worden ontlast.

Werkloze kleuterleidsters b.v. die een **kinderdagverblijf** runnen. Het is duidelijk dat deze ontwikkeling "konkurrentievervalsend" kan werken t.a.v. reguliere arbeid (in de gesubsidiëerde sektor en gemeentelijke diensten).

Arbeidsplaatsen

De initiatieven die zijn genoemd scheppen geen arbeidsplaatsen. Dat ligt buiten het bereik van opbouwwerk en bewonersorganisaties.

Indirect is er invloed. Dat geldt voor het

grootste "werkgelegenheidsproject" waar bewonersorganisaties mee te maken hebben, de stadsvernieuwing.

Punten die daarmee samenhangen zijn het behoud van goedkope bedrijfsruimte, de ontwikkeling van het winkelbestand.

De ontwikkeling van bedrijvigheid van immigranten hoort daarbij.

Naast het stadsvernieuwingsprogramma kan bekeken worden wat de mogelijkheden zijn van programma's van **isolatie** en **onderhoud**. Als het goed is kunnen daarmee de woonlasten omlaag.

Op dit terrein zou een strijdprogramma ontwikkeld kunnen worden in termen van een publiek investeringsprogramma, waarmee werkgelegenheid wordt geschapen.

Daarbij zouden uitkeringsgelden kunnen worden benut voor werklozen (bouwvakkers), met een aanvulling tot het normale CAO-loon.

Die formule stuit op het bezwaar van konkurrentievervalsing. Daarvan is echter feitelijk geen sprake als het gaat om werk dat anders niet wordt verricht door gebrek aan koopkrachtige vraag.

Organisatie

Initiatieven als de sleutelwerkplaatsen, en een camping liggen in de ekonomiesche sfeer.

Voor het aantrekken van kapitaal en de verdere ontwikkeling van dit type initiatieven kan worden gedacht aan de opzet van een **ontwikkelingsmaatschappij** die fondsen aanboort en programma's opzet voor de (ekonomiesche) ontwikkeling in de wijk.

De meeste dingen die zijn genoemd kunnen alleen worden aangepakt in samenwerking met anderen.

Waar het dus om gaat is **de organisatie van het initiatief**.

Afhankelijk van het soort initiatief kan

daarbij ondersteuning worden verleend door het I.O.R., het Buro Alternatief Werk, het Centrum voor Vrijwilligers, de Broedplaats (centrum voor startende bedrijven) en het projekt werkloosheid.

Als de vraag op tafel ligt zal uitzoekwerk verricht moeten worden, waarbij ambtenaren ingeschakeld kunnen worden (projektburo stadsvernieuwing, welzijnsplanning e.d.).

Pompen of verzuipen

DE R.D.M. MAG NIET ONDERGAAN

1500 arbeidsplaatsen
mogen niet naar de haaien

DE R.D.M. HOEFT NIET ONDER TE GAAN

De O.R. heeft daarvoor
een goed plan gemaakt

DE R.D.M. ZAL NIET ONDERGAAN

Als het Kabinet dat werkelijk niet wil
De scheepsbouw mag niet voor Rotterdam
verloren gaan, want weg is weg

REDT DE R.D.M. POMPENU

Deelgemeente Charlois - Gemeente Rotterdam

C. WIJKVERSLAGEN

AFRIKAANDERWIJK

Opbouwwerker: Hans de Vries (vanaf 1-12-'82)

Adres: Joubertstraat 2F (Bewonersorganisatie Afrikaanderwijk, B.O.A.)

Telefoon: 852008

Ontwikkelingen in de wijk

De Afrikaanderwijk is een oude arbeiderswijk in de kop van Zuid met een centrale functie, wat tot uitdrukking komt in het winkelbestand, horecagelegenheden en de weekmarkt.

De wijk kan ingedeeld worden in de volgende buurten:

- Hillekop (ligt nogal geïsoleerd van de rest van de wijk door de deltidijk)
- de Leeuwenkuil
- de Bloemfonteinbuurt
- de Winkeldriehoek
- de Tweebosbuurt
- de Transvaalbuurt

De wijk is dichtbevolkt, heeft veel slechte woningen, kent veel, lange, sombere straten en heeft weinig groenvoorzieningen. De wijk kent een grote concentratie buitenlanders. Een groot en toenemend aantal bewoners is afhankelijk van een uitkeerring. Financiële en immateriële problemen nemen dan ook toe. De verhuisbewegingen in de wijk zijn groot, met name onder jongeren. Relatief wonen er veel jongeren in de wijk en weinig bejaarden. Van een vergrijzing van de wijk is dan ook geen sprake.

De stadsvernieuwing is in een aantal straten en gebieden van de wijk eindelijk goed op gang gekomen. In '83 zijn ongeveer 400 woningen in uitvoering genomen voor renovatie, verdeeld over drie projecten. Daarnaast is begonnen met de bouw van ongeveer 100 nieuwbouwwoningen verspreid over diverse locaties in de wijk zelf en zijn ook ongeveer 100 nieuwbouwwoningen in aanbouw op het overloopgebied Binnenhaven-Spoorweghaven.

In voorbereiding zijn momenteel 3 renovatie-projecten (ongeveer 350 woningen) en een nieuw wijkgebouw, inclusief een school, met ongeveer 40 nieuwbouwwoningen. De bewonersorganisatie organiseert de inspraak voor deze projecten, organiseert de bewoners om met hen hun belangen te behartigen hierin en speelt een aktieve rol in de projektontwikkeling en de herhuisvesting.

Een I.S.R.-aanvraag voor de wijk is in '83 ingediend (een aanwijzingsplan is opgesteld). In voorbereiding zijn deelherindelingsplannen, waarvoor in '83 en '84 de inspraak door de bewonersorganisatie georganiseerd wordt. Voor de Bloemfonteinbuurt zijn we hier het verst mee gevorderd: op bloknivo zullen binnenkort beslissingen genomen worden of er stedebouwkundige ingrepen zullen plaats vinden en zo ja, welke.

Ook is er een nieuw bestemmingsplan in voorbereiding, nadat een vorige vanwege de weinig daadwerkelijke verbeteringen voor de wijk in de toekomst niet in procedure wordt genomen, na fel verzet van de bewonersorganisatie.

In '83 zijn 3 woonomgevingsplannen in de uitvoeringsfase gekomen en is de Putsealaan verbeterd met een fietspad. Daarnaast is de aanleg van een park op het Afrikaanderplein gestart in '83.

De Afrikaanderwijk maakt deel uit van de herverkaveling Gemeentelijk Woningbedrijf Rotterdam (GWR), plannen van de gemeente met betrekking tot het woningbezit in de wijken van korporaties en GWR. Volgens deze plannen zal het woningen-en (bedrijfsruimten)bestand van het GWR in de wijk overgedragen worden aan de Stichting Tuinstad Zuidwijk (STZ). De bewonersorganisatie heeft veel tijd en energie gestoken in onderhandelingen met STZ om twee overeenkomsten te sluiten, die moeten waarborgen dat STZ naar behoren gaat functioneren in de wijk, als zij het bezit overneemt en bewoners(organisatie) daar voldoende invloed op kan uitoefenen. De ervaringen met het GWR zijn dermate slecht, dat de bewonersorganisatie koste wat kost wil voorkomen dat zij blijvend gekonfronteerd wordt met problemen rondom de projektontwikkeling en beheer.

De twee overeenkomsten hebben dan ook betrekking op de stadsvernieuwingssprojecten (een zogenaamde raamovereenkomst) en op het beheer (een zgn. beheersovereenkomst). Momenteel is over deze laatste nog geen overeenstemming.

Er wordt gewerkt aan de plannen voor een nieuw wijkgebouw, met school. Hierdoor zal Bako, een voorziening/organisatie van buitenlanders, naar de noordelijke rand van de aangrenzende wijk (Bloemhof) verhuizen.

Door de gemeente is het badhuis in de wijk in '83 gesloten. De bewonersorganisatie heeft zich hiertegen fel verzet, omdat naar onze schattingen zo'n 1000 woningen in de wijk nog niet de beschikking hebben over een douche.

Buurt- en klubhuizen zijn gekonfronteerd met aanzienlijke bezuinigingen in '83 en blijven daarmee gekonfronteerd de komende jaren. Het zo belangrijke voorzieningenpeil in deze oude stadswijk, wordt daardoor aangetast en ernstig bedreigd in haar verder omvang en kwaliteit.

Ook het afgelopen jaar heeft de bewonersorganisatie haar handen weer vol gehad aan problemen met het GWR. Zowel in de projektontwikkeling als bij het beheer (vooral bij onderhoud).

Om onderhoudsklachten in twee nieuwbouwlocaties opgelost te zien moest zelfs de gang naar het stadhuis worden gemaakt. Aan de stuurgroep moet daarnaast de eis worden gesteld dat het GWR verplicht zou worden een wijkmanager aan te stellen om een duidelijk aanspreekbaar funktionaris te hebben. De aanstelling hiervan heeft enige verbeteringen gebracht.

De ontwikkeling van de woonlasten, samen met een dalende inkomensontwikkeling en afnemende koopkracht onder bewoners, heeft ook in de Afrikaanderwijk de bewoners in aktie gebracht. Op grote schaal is de huurverhoging geweigerd en worden eveneens stijgende overige woonlasten onder de loep genomen.

Gezien deze ontwikkelingen zal de bewonersorganisatie kontinue aandacht blijven besteden aan de woonlastenproblematiek.

De bewonersorganisatie

De bewonersorganisatie heeft begin '83 de beschikking gekregen over een nieuwe wijkwinkel. Daarmee ging gepaard de sluiting van één van de buurtwinkels.

Het team van beroepskrachten kende veel wisselingen maar is in het begin van '83 weer op sterke gekomen.

Organisatorisch zijn diverse verbeteringen doorgevoerd op het vlak van o.a. taakverdeling, bureau- en winkeldiensten, nieuwe opzet van het archief en documentatie, informatievoorziening.

De bewonersorganisatie is in '83 gekonfronteerd met ernstige interne problemen en konflikten. Dit heeft geleid tot het vertrek van een paar zeer ervaren en aktieve bewoners. Daardoor verloor de bewoners-

organisatie op wijknivo aan kracht op inhoudelijk gebied. Er is een terugval naar een meer praktische en regelende opstelling te constateren.

Direkt gevolg van de problemen is geweest, dat de organisatorische opzet van de bewonersorganisatie gewijzigd is. De bewonersorganisatie op wijknivo is nu het platform waar bewoners vanuit de buurtgroepen, huurdersverenigingen, themagroepen (zoals de woonlastengroep) en bewonerskerngroepen (bewonersgroepen in nieuwbouw en renovatieprojecten) bij elkaar komen om zaken die de gehele wijk betreffen aan te pakken en om elkaar te ondersteunen in de eigen activiteiten. Zij komt driewekelijks bij elkaar.

Hoewel nog niet alle problemen de wereld uit zijn, blijkt bovenstaande opzet van de bewonersorganisatie beter te functioneren dan een sterk gecentraliseerde opbouw van de bewonersorganisatie. De nadruk is komen liggen op de groepen zelf die in de BOA bij elkaar komen.

De BOA-vergaderingen worden voorbereid door een agendaklub, met op de gespreksleider na een wisselende samenstelling. De samenstelling van de agendaklub is afhankelijk geworden van de agenda-punten van de voor te bereiden BOA-vergadering. De BOA-vergaderingen zijn ontlast van zeer vele detailagendapunten, die nu door de diverse groepen meegenomen worden.

Om meer lijn te brengen in de aktiviteiten en standpunten van de bewonersorganisatie, wordt in de laatste maanden van '83 een beleidsplan opgesteld. Met name de bewonersleden van de projectgroep zullen een aktieve rol spelen bij het opstellen van het beleidsplan.

Het verantwoordingskader van de beroepskrachten is de BOA-vergadering, van waaruit zij ook hun taakstellingen krijgen.

In het beroepskrachtenoverleg (wijkwin-

keloverleg genaamd, het werkoverleg van opbouwwerker, buurtwerker, extern deskundigen en sociaal begeleider), worden taken verdeeld (en bewaakt) en knelpunten besproken in ieders werk en wordt getracht elkaar te ondersteunen. De konflikten uit het begin van '83 hadden ook hun uitwerking op dit overleg. Momenteel funktioneert een en ander weer beter.

De opbouwwerker heeft een koördinerende rol naar het wijkwinkeloverleg, in de zin van voorbereiding, bewaking van afspraken en taakverdeling. Daarnaast zorgt hij ervoor dat belangrijke punten uit dit overleg op de agenda van de BOA-vergadering terecht komen en dat beslissingen van BOA-vergaderingen worden uitgevoerd.

De bewonersorganisatie heeft het afgelopen jaar hard gewerkt aan het goed op gang brengen van de stadsvernieuwing. Bewonersavonden werden zeer druk bezocht en nieuwe bewonerskerngroepen zijn gevormd. De grote druk op de bewonersorganisatie die mede hierdoor ontstaan is, zal de komende jaren naar verwachting aanhouden.

De bewonersorganisatie heeft zich daarnaast het afgelopen jaar intensief beziggehouden met de voorgenomen overdracht van het woning- (en bedrijfsruimten)bestand van het GWR in de wijk naar STZ. Via een bewonersdelegatie in onderhandelingen met STZ is gewerkt aan het veilig stellen van bewonersbelangen bij de overdracht van het woningenbestand en van de situatie daarna.

Deze groep bewoners, bestaande uit ervaren mensen, stak veel tijd in de voorbereiding van die onderhandelingen, in die onderhandelingen zelf en in de terugkoppling van al dan niet bereikte resultaten. Zij werd intensief ondersteund door beroepskrachten, waaronder de opbouwwerker. Samen met de andere aktieve bewoners

werden de eisen opgesteld, de strategie uitgestippeld en de onderhandelingen doorgegenomen.

Een aantal "nieuwe" bewoners is het afgelopen jaar hard gaan werken aan acties tegen de hoge woonlasten vanuit de bewonersorganisatie. Een woonlastengroep, genaamd W'83, werd gevormd en van daaruit werden woonlastenacties opgezet. Er werden spreekuren gehouden, informatie voor de hele wijk verzorgd en er werd een grote wijkmanifestatie georganiseerd tegen de huurverhoging. Enkele honderden Afrikaanderwijkers lieten zich registreren als weigeraars van de huurverhoging. W'83 gaat verder, neemt actief deel aan stedelijke aktiviteiten en zal ook de "n-zorg" van de huurverhoging-weigeringsacties op zich nemen (ondersteunen van bewoners voor de huurcommissie).

Uit o.a. deze activiteiten is een huurdersscholing voortgekomen, die bewoners ook moet gaan scholen om winkeldiensten te gaan draaien in de wijkwinkel. In beide activiteiten worden bewoners ondersteund door de sociaal begeleider en de opbouwwerker.

De onderhoudsproblemen bij de nieuwbouw in de wijk en de ondernomen actie daartegen, hebben ertoe geleid dat ook voor de enige nieuwbouwlokatie waar nog geen eigen bewonersgroep was, een huurdersvereniging is opgericht. De opbouw-

werker heeft hierin een aktieve, ondersteunende rol gehad.

De BOA-Krant is in het afgelopen jaar maandelijks gaan verschijnen. De vorming van een redactie leidde tot dit resultaat waarbij aangetekend moet worden dat de bewoners-redactieleden meer en meer de artikelen in de krant schrijven, evenals de produktie van de krant voor hun rekening nemen.

Ook in dit initiatief zijn bewoners ondersteund door de opbouwwerker en de sociaal begeleider, die deel uitmaken van de redactie.

Naast het gemeentebezit aan woningen in de wijk is er ook nog een behoorlijk groot partikulier verhuurdersbezit. De bekende problemen met partikuliere verhuurders, veel slecht onderhoud, te hoge huren enz., doen zich ook in de Afrikaanderwijk voor. Het initiatief is genomen om ook voor dit bezit als bewonersorganisatie een aktieve rol te gaan spelen. Aan de vorming van een bewonersgroep hiervoor wordt gewerkt door de buurtopbouwwerker en een extern deskundige.

Wijkwelzijnsplanning

Georganiseerde welzijnsplanning vindt in de Afrikaanderwijk nu zo'n 4 jaar plaats. Oorspronkelijk zeer praktisch op het gebied van afstemming beleid en taakverdeling, later toen de wijkwelzijnsplanning werd ingevoerd, ook op het gebied van belangenbehartiging op wijnivo en het maken van een wijkplan.

Dit heeft in '81 geleid tot koppeling aan de BOA, wat neer kwam op een samenbrengen van initiatieven t.a.v. stadsvernieuwing en welzijnswerk met dé bedoeling beide te brengen onder één vorm van georganiseerde bewonersinspraak. Daartoe werd een bij de BOA gedetacheerde buurtwerkster voor 20 uur per week vrijgesteld.

De organisatie van de wijkwelzijnsplanning is sterk gedecentraliseerd, een opzet die goed voldoet in de Afrikaanderwijk.

Aan de basis liggen de werksoortgroepen, niet instellingsgebonden, die het uitvoerend werk onder elkaar verdelen en een deelplan opstellen van het wijkplan. Deze deelplannen zijn onderdeel van een wijkplan, dat wordt goedgekeurd op de bewonersvergadering. De bewonersvergadering kan deelplannen niet opnemen in het wijkplan, praktisch betekent dat bezuiniging.

Ter voorbereiding van de wijkvergadering funktionert een gekozen koördinatiegroep, die ook voor de lopende zaken zorgt.

Op deze wijze werd in 1983 in overleg met het gemeentelijke projektburo welzijnsplanning een wijkplan opgesteld. Ambtelijk werd t.a.v. dat plan één voorbehoud gemaakt: de bezuinigingen.

In de sfeer van de belangenbehartiging is met succes gevochten voor de nieuwbouw van het wijkgebouw, een kinderdagverblijf, een drugshulpverleningsproject en uitbreiding migrantenwerk.

Een probleem blijft de integratie tussen het deel van de bewonersorganisatie dat zich bezighoudt met de stadsvernieuwing en het deel dat zich bezighoudt met welzijn. Het heeft nog niet geleid tot één vorm van georganiseerde bewonersinspraak. Dit mede in verband met de eerder aangegeven moeilijkheden bij de bewonersorganisatie. Er wordt wel aan gewerkt, overigens zonder al te veel haast, we denken er ongeveer half 1984 uit te zijn.

Onderwijs

Tenslotte nog iets over de bemoeienissen van de bewonersorganisatie met het onderwijs in de wijk. Ook hiervoor werd een buurtwerker bij de BOA gedetacheerd voor 20 uur per week. Deze is inmiddels beëindigd.

De samenwerking is hoofdzakelijk praktisch; onderwijsinstellingen lenen zich slecht voor georganiseerde bewonersinspraak, deels uit onwil, deels uit onmacht. Bovendien werken niet alle scholen met een ouderkommissie. Konkrete praktische klussen worden wel gedaan in een samenwerkingsgroep onderwijs-welzijn (de WOS).

Het gaat dan om de schoolkeuzemarkt, dag van de integratie, volwasseneneducatie. In de sfeer van belangenbehartiging is samen met de bibliotheek een spelothek opgezet en wordt gewerkt aan een onderwijsinkel. Vanuit de stadsvernieuwing is er samenwerking op het gebied van nieuwbouw scholen. Deze samenwerking is overigens niet zonder konflikten. Hoe het verder moet is nog onduidelijk. Er wordt

gewerkt aan een nieuwe detachering, ditmaal vanuit het onderwijs.

Echte georganiseerde bewonersinspraak is iets van de langere termijn.

De druk op de bewoners en beroepskrachten is groot geworden het afgelopen jaar. Zowel door de snelle ontwikkelingen op stadsvernieuwingssgebied als de veelheid aan initiatieven zoals beschreven. Samenvattend kan gezegd worden dat de bewonersorganisatie na ingrijpende problemen en wijzigingen, zich aan het opbouwen en verstevigen is. Dat kan de basis bieden om ook zaken die nu nog niet extra veel aandacht hebben maar dat feitelijk wel behoeven, zoals de positie van de immigranten in de wijk, aan te pakken.

Opbouwwerker

Van de opbouwwerker wordt verwacht, dat hij aan de ene kant een koördinerende rol vervult binnen de organisatie, aan de andere kant dat vooral hij zich erop toelegt dat de bewonersorganisatie verbreed en versterkt wordt.

De koördinerende rol wordt vervuld naar de BOA-vergadering en naar het beroepskrachtenoverleg. Het betekent dat de opbouwwerker zich toelegt op een goede taakverdeling tussen beroepskrachten, een regelmatige verantwoording aan bewoners voor de verrichte werkzaamheden, afspraken bewaakt, bij konflikten zaken bespreekbaar tracht te maken en zoekt naar oplossingen en een aktieve rol speelt in de informatievoorziening.

De opbouwwerker is daarnaast opgedragen om nieuwe initiatieven te stimuleren en op te pakken om daarmee de bewonersorganisatie te verbreden en te versterken. Vooral vanwege de doorgevoerde veranderingen binnen de bewonersorganisatie is hierop in de praktijk ook meer nadruk komen te liggen.

Voor de positie van de opbouwwerker betekent dit, dat de opbouwwerker moet trachten bewonergroepen bij elkaar te brengen op gezamenlijke belangen en onderwerpen, die iedereen betreffen en moet voorkomen, dat iedereen met alles wordt belast. Na een moeizame start, als uitvloeisel van de konflikten, de ruzie-achtige sfeer nog enige tijd bleef aanhouden, begint dat nu vaste vormen aan te nemen. De opbouwwerker heeft hierin een duidelijke ondersteunende en begeleidende functie zowel naar de BOA-vergaderingen zelf toe als naar een aantal groepen en bewoners op blok- en werkgroepnivo.

Zoals aangegeven in het jaarverslag over '81 van de vorige opbouwwerker, is de samenwerking met de andere beroepskrachten hecht. Wekelijks vindt het beroepskrachtenoverleg plaats. Daarnaast wordt nauw samengewerkt op projektnivo, bij akties en ook bij zaken als het vervullen van burodiensten, individuele belangenbehartiging.

Werkzaamheden

De opbouwwerker heeft een groot aantal verschillende werkzaamheden verricht het afgelopen jaar.

Veel tijd is gestoken in het oplossen van konflikten aan het begin van het jaar. Daaruit vloeiden voort de werkzaamheden om de BOA volgens een nieuwe organisatievorm gestalte te geven.

Regelmatig terugkerende werkzaamheden zijn:

- deelname aan de agendaklub
- voorbereiding van de BOA-vergaderingen en het schrijven van stukken dan wel ervoor zorgen, dat anderen stukken leveren
- werkzaamheden voortvloeiend uit de BOA-vergaderingen
- sekretariaatswerk
- voorbereiding van de projektgroep met bewoners
- voorbereiding en uitvoering van onderhandelingen met de nieuwe woningkorporatie. Deze zijn momenteel in een fase van afronding gekomen.

Om de bewonersorganisatie te verbreden maar ook om de problemen op dat vlak/in die buurt aan te pakken, werkt de opbouwwerker aan:

- in eerste instantie de vorming van een woonlastengroep, momenteel de ondersteuning daarvan. Regelmatig komt deze groep bij elkaar om akties gericht tegen de hoge woonlasten te onderneem, bewoners te ondersteunen bij de huurcommissie, de woonlasten nader onder de loep te nemen. De opbouwwerker speelt hierbij ook een rol in de informatievoorziening.
- de ondersteuning van een nieuwe huurdersvereniging voor een 50-tal nieuwbouwwoningen. De opbouwwerker legt zich hierbij toe op de organisatieopbouw en het behartigen door de aktieve bewoners van de bewonersbelangen en de samenwerking van de huur-

dersvereniging met de bewonersorganisatie.

- het verstevigen van de kontakten met een groepje bewoners in de Hillekop en het ondersteunen van deze bewoners om weer als volwaardige buurtgroep te kunnen gaan funktioneren.

Andere werkzaamheden zijn:

Wijkkrant en Nieuwsbrief.

De opbouwwerker ondersteunt de redactie van de wijkkrant (BOA-krant). Het afgelopen jaar is deze redactie gevormd, die 10 maal per jaar een krant maakt. Voor de interne informatievoorziening is een wekelijkse nieuwsbrief van belang, die vooral door de opbouwwerker vol geschreven wordt met niewtjes, verslagjes, vergaderdata en aankondigingen.

Huurdersscholing.

Samen met een aktieve bewoonster is n.a.v. de toenemende individuele belangenbehartiging een huurdersscholing opgezet.

Deze scholing dientertevens voor om wijkwinkeliers te krijgen, die in de wijkwinkel

medebewoners verder kunnen helpen. De opbouwwerker heeft de scholing met een aktieve bewoonster opgezet en verzorgt die ook met haar.

Burodiensten en individuele belangenbehartiging.

Een tweetal dagdelen in de week vervult de opbouwwerker burodiensten in de wijkwinkel, hieruit vloeit veel werk voort in de sfeer van individuele belangenbehartiging.

Organisatorische werkzaamheden; ondersteuning van de penningmeester, het reilen en zeilen van de wijkwinkel samen met de andere beroepskrachten verzorgen.

Het wekelijkse overleg met andere beroepskrachten in het beroepskrachten-overleg.

Om de drie weken het zgn. Knelpunten-overleg met de distriktsmanager van het GWR.

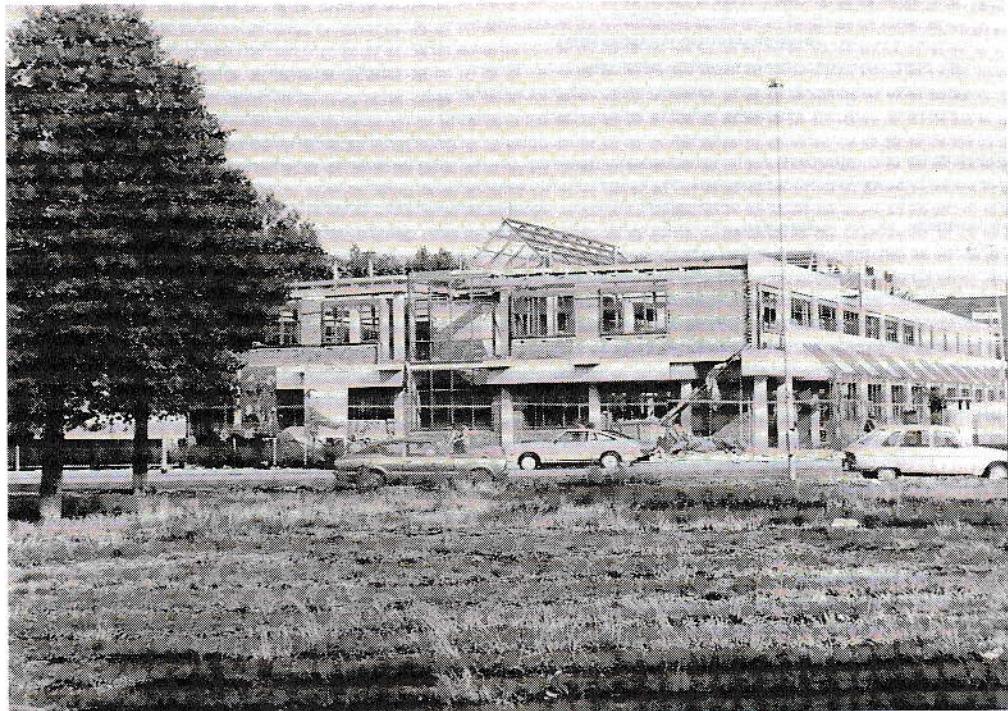
Eenmaal in de twee weken woont de opbouwwerker het subteam van het I.O.R. bij.

BOSPOLDER/TUSSENDIJKEN

Opbouwwerker: Nel ten Boden

Adres: Rözener Manzstraat 80

Telefoon: 78 09 48

Stadsvernieuwingswijk

Verreweg de belangrijkste gebeurtenis in de afgelopen twee jaren was de Bospolder-Tussendijken op 1-3-1982 werd aangewezen als **stadsvernieuwingswijk**.

Dit was het resultaat van een jarenlang gevoerde strijd samen met andere tweedehavingswijken. Om aangewezen te worden als stadsvernieuwingswijk zijn ook in '81 nog veel akties gevoerd. In de zomer van '81 werd in een tent op het Grote Visserijplein een grote manifestatie georganiseerd

en rond Sinterklaas gingen Sint en Piet met een bus vol bewoners uit de wijk langs een aantal raadsleden om de noodzaak van stadsvernieuwing voor de zoveelste keer onder de aandacht te brengen. Ook werd in '81 door de bewonersorganisatie een ronde langs de verschillende buurten gemaakt. Op tien buurtvergaderingen werd met bewoners gepraat over problemen die zij ervoorden in de buurt. Op grond van de uitkomst van die vergaderingen is een eisenpakket m.b.t. de stadsvernieuwing gevormd.

Nadat de wijk was aangewezen als stadsvernieuwingssgebied is op initiatief van de bewonersorganisatie van start gegaan met de zgn. pré-projectgroep. Dit was een groep van mensen uit de bewonersorganisatie en een aantal ambtenaren die voor de wijk wilden werken. Gezamenlijk hebben zij gewerkt aan de bouwstenen voor de latere huisvestingscommissie, de aankoopactie, en het latere Plan van Aanpak. Verder is er vanuit de pré-projectgroep aan gewerkt dat vanuit de verschillende diensten mensen werden vrijgemaakt voor de wijk.

Verder is in die periode een 1e-fase fundingsonderzoek in de wijk uitgevoerd. Uiteindelijk is in september '82 voor de eerste keer de Projektgroep Stadsvernieuwing Bospolder-Tussendijken bij elkaar geweest. De officiële Projektgroep draait dus nu ruim een jaar. In dat jaar is er veel gebeurd.

De bezetting van het Projektburo is rondgekomen. Een eerste aankoopactie in twee aktieve aankoopgebieden in de wijk had een goed resultaat. In september '82 is een tweede aankoopactie van start gegaan, ditmaal in bijna de totale wijk.

Het **Plan van Aanpak** is gemaakt en in juli '83 door de Stuurgroep Stadsvernieuwing bekraftigd.

De eerste konkrete projecten zijn van start gegaan, t.w.:

- renovatie van woningen in de Korfmakerstraat, Taanderstraat, Haringpakkerstraat;
- renovatie van woningen in de Bruynstraat;
- nieuwbouw ouderenhuisvesting Gysinglaan;
- instandhouding van woningen in de Schippersbuurt.

Verder zijn in het Schans/Watergeusgebied al een aantal nieuwbouw- en renovatiecomplexen uitgevoerd, dit in samenwerking met de Projektgroep Delfshaven. Ook in samenwerking met Delfshaven

wordt gewerkt aan de plannen voor een nieuwbouwstroom van woningen op een aantal open plekken in Delfshaven en in Bospolder.

Kortom: De stadsvernieuwing is in Bospolder-Tussendijken goed uit de startblokken gekomen. Echter niet zonder moeite. Voortdurend moet vanuit de bewonersorganisatie het voortouw genomen worden om ontwikkelingen in gang te zetten. Het bleef moeilijk om vanuit de diensten mensen vrij te krijgen voor de wijk. Nu nog is niet duidelijk of er voldoende mensen zijn om het anti-spekulatiepakket uit te voeren. Vanuit de bewonersorganisatie is de aanzet gegeven om te komen tot een stedebouwkundigplan en is een eisenpakket gemaakt t.a.v. aankoop en anti-spekulatie.

De bewonersorganisatie in Bospolder-Tussendijken heeft dus jaren achter de rug die gekenmerkt zijn door:

- a. akties om stadsvernieuwingswijk te worden,
- b. het scheppen van voorwaarden om de stadsvernieuwing goed van de grond te krijgen.

Nu lijkt het erop dat die voorwaarden aanwezig zijn. Er ligt een Plan van Aanpak, de aankoop lukt en het Projektburo draait goed.

Doordat die voorwaarden zijn ingewilligd hoeven wij niet meer voortdurend op het vinkentouw te zitten en krijgen we meer ruimte om heel konkreet samen met de bewoners te werken aan de verbetering van de wijk.

Naast het feit dat de stadsvernieuwing uit de startblokken is gekomen hebben zich in de afgelopen twee jaar ook andere ontwikkelingen voorgedaan.

Doordat de metroaanleg vordert kampen veel bewoners met een voortdurende herrie, stank en stofoverlast.

De Schiedamseweg als grens tussen Bospolder en Tussendijken ligt bijna in z'n to-

taliteit open, waardoor het moeilijk is om van de ene buurt in de andere te komen. Door de metroaanleg moeten een aantal winkeliers het biltje er bij neer leggen, waardoor winkelpanden leeg komen te staan. Dit werkt verpaupering in de hand. Voor bewoners is het een doorn in het oog dat de gemeente de overlast die bewoners hebben van de metroaanleg nauwelijks serieus neemt.

- De voorlichting aan bewoners over het vorderen van de metroaanleg is slecht.
- Voor winkeliers is er wel een schadevergoeding geregeld, maar voor bewoners niet.

Door dit alles is de metroaanleg een ellende voor de wijk waar we voorlopig nog niet vanaf zijn omdat het karwei pas in '86 is gepland.

te hoeven leveren, maar bij het verdeelen van de extra middelen is de wijk er weer bekaaid afgekomen.

In het Wijkwelzijnsplan '84-'87 zijn een aantal aktiepunten voor de komende tijd opgenomen. Die aktiepunten zijn gericht op:

- a. versterking van de bestaande voorzieningen,
- b. de verbetering van de spreiding van voorzieningen over de wijk.

De belangrijkste van die aktiepunten zijn:

- een tweede kleinschalige buurtvoorziening in Tussendijken;
- uitbouw van het Fort op het Bospolderplein tot een volwaardige buurtvoorziening voor Bospolder;
- het stichten van dependances van het Dienstencentrum zodat meer ouderen

Voorzieningen

Voor wat betreft het voorzieningennivo is Bospolder-Tussendijken een achterstandsgebied. Altijd al geweest, maar doordat de gemeente aan het bezuinigen is, is het er niet beter op geworden.

In het kader van de eerste bezuinigingsronde, BenO 1, hebben we dan wel niet in

van het Dienstencentrum gebruik kunnen maken.

Vanuit de bewonersorganisatie is de **werk-groep Voorzieningen** opgericht die moet gaan werken aan de verwezenlijking van de aktiepunten.

Aan de Werkgroep Voorzieningen wordt door alle instellingen uit de wijk meege-woerkt.

Maatschappelijk gezien zijn de bewoners van Bospolder-Tussendijken er de laatste jaren niet op vooruit gegaan.

De werkloosheid en de gevoerde krisispolitiek hebben hard toegeslagen. Veel mensen leven van een uitkering die alsmaar lager wordt, de woonlasten stijgen en het perspectief op verbetering is niet duidelijk meer aanwezig.

De stadsvernieuwing komt er dan wel aan maar zijn de kosten nog wel op te brengen als het straks klaar is?

Voor veel mensen die eigenaar-bewoners zijn is de situatie helemaal uitzichtloos. Zij zien de verpaupering voortschrijden, de hypotheeklasten zijn hoog, de gemeente biedt te weinig voor hun pand om verkoop mogelijk te maken, de kwaliteit van de woningen gaat achteruit. Men leest dagelijks in de krant over de krisis en men merkt het in de knip.

Het vertrouwen in de politiek neemt af: "Of je nu door de hond of door de kat gebeten wordt."

Vanuit de politiek wordt over het algemeen weinig gedaan om dit gevoel weg te nemen. Het zoeken naar een zondebok voor dit alles is daarvan het gevolg.

Bij de laatste verkiezingen ging ruim 7% van de stemmen uit Bospolder-Tussendijken naar de Centrumpartij.

In de bevolkingssamenstelling is in de afgelopen jaren weinig verandering gekomen. Een kwart van de wijkbevolking zijn migranten waarvan de Turken het grootste deel uit maken.

In aantal groeit de groep migranten niet, maar door afname van het aantal Nederlandse wijkbewoners is er procentueel nog wel sprake van een lichte stijging.

De bewonersorganisatie

De periode voordat de wijk stadsvernieuwingsgebied werd, was voor de bewonersorganisatie geen gemakkelijke periode. Er werden allerlei problemen gesigneerd, maar de middelen om aan die problemen

iets te doen waren niet vorhanden.

De strijd om aangewezen te worden tot stadsvernieuwingsgebied heeft jaren geduurde. Gedurende die jaren heeft het er een aantal keren naar uit gezien dat de kogel door de kerk was, maar dan ging het toch weer niet door.

Voor een aantal broodnodige voorzieningen moest onevenredig lang geknokt worden. Voorbeelden daarvan zijn het wijkgebouw waar **ruim tien jaar** over gepraat is voordat de eerste paal de grond in ging en het wijkpark wat nu wordt aangelegd heeft ook jaren van praten gekost tot na een ware belegering van het stadhuis uiteindelijk de toezegging loskwam.

Hoewel men zelf hard werkte zag men de wijk alsmaar achteruit gaan. Aktieve bewoners hadden het gevoel dat het "dweilen met de kraan open" was.

Nadat de wijk aangewezen werd als stadsvernieuwingsgebied is door de bewonersorganisatie erg veel tijd gestoken in de stadsvernieuwing. Doordat de stadsvernieuwing in een snel tempo goed van de grond kwam, waardoor voor een aantal mensen het zicht op verbetering duidelijk werd lukte het om bewoners te organiseren op heel konkrete zaken. Dat dit lukte is niet alleen heel prettig voor de betreffende bewoners maar heeft er ook voor gezorgd dat er nieuwe mensen bij de organisatie betrokken raakten.

Om het werk van de bewonersorganisatie beter te organiseren, hebben aan het begin van '83 een aantal gesprekken plaatsgevonden. De belangrijkste resultaten van die gesprekken waren:

1. Dat er nu wekelijks een overleg is waar een vrij grote groep aktieve bewoners met elkaar de koers van de bewonersorganisatie bepalen. Dit overleg wordt voorbereid door een agendaklub die bestaat uit een drietal aktieve bewoners en twee beroepskrachten waaronder de opbouwwerker.

Dit ter vervanging van de oude Koördinatiegroep die eenmaal per maand een open wijkavond organiseerde waar de besluiten genomen werden.

2. Binnen de groep van bewoners die nu elke week bij elkaar zit wordt over allerlei punten gepraat, stadsvernieuwing, welzijn, milieu. Voorheen was dit veel meer gescheiden. Er waren mensen bezig met stadsvernieuwing of welzijn, maar die onderwerpen werden te weinig met elkaar in verband gebracht.
3. Bij de bewonersorganisatie waren sinds een aantal jaren twee ambtelijke medewerkers gestationeerd. Zij drukten een vrij burokraties stempel op de bewoners wat de gang van zaken erg frustreerde. Vanaf 1-5-'83 heeft de bewonersorganisatie deze mensen aan het stadhuis terug gegeven.
4. Er zijn afspraken gemaakt over de te voeren publiciteit.
De wijkkrant verschijnt maandelijks en de inhoud daarvan wordt op de wekelijkse vergadering van de bewonersorganisatie afgesproken.
5. De naam wijkorgaan vond men niet meer passend bij de nieuwe aanpak en de klub doopte zichzelf om tot **Bewonersorganisatie Bospolder-Tussendijken**.

Het maken van deze afspraken liep vooraf aan de verhuizing van de twee oude kramkemikkige winkeltjes aan de Jan Kruyffstraat naar de nieuwe ruimte in Wijkgebouw Pier '80.

Deze nieuwe ruimte voldoet veel beter dan de oude. We zitten met elkaar in één pand, zodat niet steeds heen en weer gelopen hoeft te worden, er is een goede vergaderruimte en een aparte werkruimte. De nieuwe wijkwinkel heeft een eigen ingang in Pier '80 en is dus duidelijk herkenbaar. We

zijn in mei '83 verhuisd. Intussen is de loop van bewoners naar de nieuwe wijkwinkel goed op gang gekomen, het is drukker dan ooit.

Al deze zaken bij elkaar hebben de bewonersorganisatie nieuwe élan gegeven. Het gaat beter en gemakkelijker dan voorheen, het gevoel van "het is dweilen met de kraan open" is omgezet in een houding van "als we er met elkaar tegenaan gaan lukt het best".

In aantallen aktieve bewoners is de organisatie behoorlijk toegenomen. Op de wekelijkse vergaderingen van de bewonersorganisatie zitten we met ongeveer 25 mensen rond de tafel. Daarnaast zijn er nog allerlei mensen aktief in de buurt- en werkgroepen en in groepen bewoners rond stadsvernieuwingsprojecten.

Er zijn drie buurtgroepen:

- buurtgroep Mathenesserdijk/Noordschans;
- bewonerscommissie Schippersbuurt;
- bewoners Mathenesserwegflats.

Er zijn werkgroepen aktief op het terrein van:

- welzijn;
- huren en wonen;
- milieu en hinderwet;
- ouderenhuisvesting;
- taaldrukwerkplaats;
- actie Waakvlam(woonlasten);
- renovatie oud GAB;
- renovatie Bruynstraat.

Bij de wekelijkse vergadering van de bewonersorganisatie zijn tevens vertegenwoordigers betrokken bij de Beheerscommissie **Pier '80** en het Anti Fascisme Komitee Bospolder-Tussendijken.

Rondom de mensen die aktief zijn in de bewonersorganisatie is een net van contacten met andere bewoners waardoor het mogelijk is om, wanneer dat nodig is, een grote groep mensen op de been te brengen.

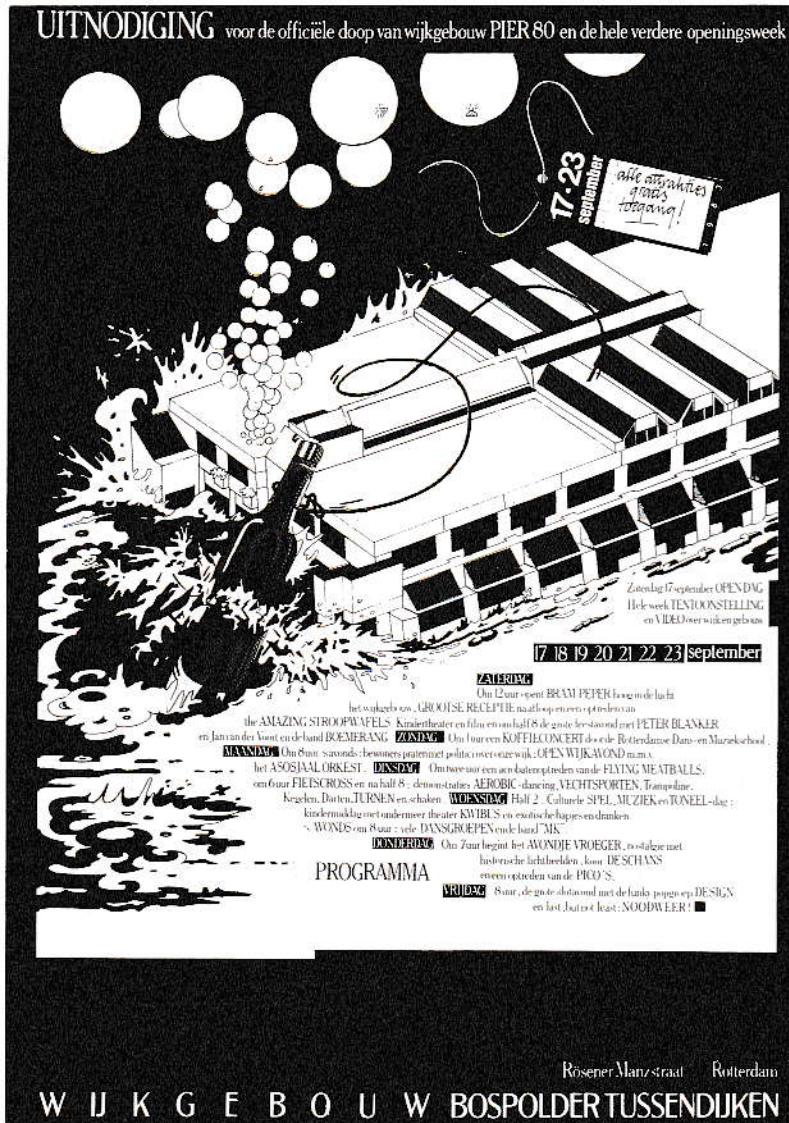
Bij dit alles is belangrijk dat duidelijk is dat naast het feit dat er binnen de bewonersorganisatie hard gewerkt wordt, het ook gewoon leuk moet zijn om erbij te horen, er moet plaats zijn voor veel verschillende mensen.

We zijn op weg om uit te groeien tot een belangenorganisatie van formaat.

Positie/functie opbouwwerker

Doordat de bewonersorganisatie nogal aan het veranderen is en ik pas sinds 1-1-1983 opbouwwerker ben ik Bospolder-Tussendijken is de rol die ik heb en de positie die ik neem ook nog steeds in verandering.

Wat ik beschrijven kan is zoals het nu functioneert.

In overleg met de mensen die de wekelijkse vergadering van de bewonersorganisatie bezoeken worden mijn taken afgesproken.

Mijn huidige taken zijn te verdelen in drie klusters:

- a) Ondersteunend werk naar groepen bewoners toe.

Ik ben op die manier betrokken bij:

- de ouderengroep;
- actie waakvlam;
- werkgroep voorzieningen;
- werkgroep Taaldrukwerkplaats.

- b) De gang van zaken binnen de bewonersorganisatie.

Ik ben altijd aanwezig bij de wekelijkse vergaderingen van de bewonersorganisatie.

De wekelijkse vergaderingen van de bewonersorganisatie worden vooraf gegaan door een vergadering van de agendaklub waarvan ik deel uitmaak. Taken van de agendaklub zijn:

- voorbereiding van de vergaderingen van de bewonersorganisatie;
- het maken van een planning voor te bespreken onderwerpen;
- het leveren van stukken en ander materiaal t.b.v. de vergaderingen van de bewonersorganisatie.

De agendaklub heeft binnen de bewonersorganisatie een voortrekkersrol.

- c) Voorwaardenscheppend werk.

Hiermee bedoel ik werk, dat er voor zorgt dat de positieve weg die we zijn ingeslagen door kan blijven gaan. In de afgelopen tijd lag dit vooral op het terrein van de stadsvernieuwing. Het heeft lang geduurd voordat er vanuit de verschillende diensten zelfstandig taken werden opgepakt. Om er voor te zorgen dat er toch werd nagedacht

over zaken als noodzakelijke stedebouwkundige ingrepen, het maken van een schoolakkommmodatieplan e.d. moet werk vanuit de bewonersorganisatie geleverd worden. Ik heb een deel van dit werk gedaan. Ook in de komende tijd zal hier tijd aan op gaan.

Verder probeer ik tijd vrij te houden voor nieuwe initiatieven die voortvloeien uit de wekelijkse vergaderingen van de bewonersorganisatie en voor tussendoor gesprekken met aktieve bewoners die binnen komen lopen.

In onze bewonersorganisatie is de opbouwwerker één van de acht part-time beroepskrachten. Ik ben de enige full-time beroepskracht. Verder zijn er drie extern-deskundigen, een sociaal-begeleider, en drie administratieve krachten.

Tussen de extern-deskundige, de sociaal-begeleider en mij is een taakverdeling gemaakt die er globaal op neerkomt dat:

- twee extern-deskundigen zich bezig houden met de ondersteuning van bewoners in konkrete stadsvernieuwingssprojekten;
- de sociaal-begeleider houdt zich bezig met anti-spekulatie en huisvesting;
- samen met een extern-deskundige houdt de opbouwwerker zich bezig met de algemene gang van zaken binnen de bewonersorganisatie en met de ondersteuning van bewonergroepen die niet direct met de uitvoering van de stadsvernieuwing te maken hebben.

Hoe mijn functie en mijn positie binnen de bewonersorganisatie verder zal ontwikkelen heeft sterk te maken met hoe het verder gaat met de bewonersorganisatie.

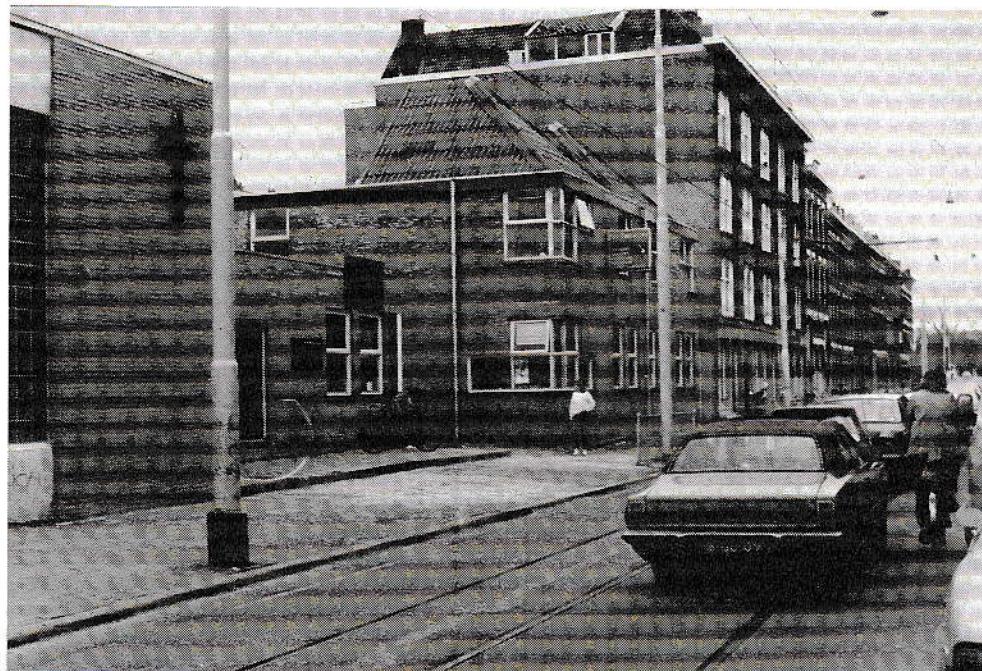
In de huidige situatie past de konstuktie zoals ik die heb omschreven het beste.

CROOSWIJK

Opbouwwerkers: Jan van Galen
Rieks Westrik

Adres: Pijperstraat 37 (wijkorgaan Crooswijk)

Telefoon: 13 94 40

De wijk

Crooswijk wordt gewoonlijk ingedeeld in zes delen. Van Zuid naar Noord: Wereldhaven, Alkemadekwartier, Rubroek, Oud Crooswijk West, Oud Crooswijk Oost en Nieuw Crooswijk. Tezamen bijna 18.000 inwoners. Alkemadekwartier en Wereldhaven zijn voor het overgrote deel van na de tweede wereldoorlog. Rubroek en Oud Crooswijk West en -Oost zijn oude stads wijken van omstreeks de eeuwwisseling. Nieuw Crooswijk is in deze eeuw gebouwd onder het regiem van de Woningwet. Er wonen veel buitenlanders en voormalige

rijksgenoten in Oud Crooswijk: 39% van alle inwoners.

Van het begin van de zeventiger jaren af is een meer genuanceerd stadsvernieuwingsbeleid van de grond gekomen. Ondanks een aantal gunstige ontwikkelingen, met name in de stadsvernieuwing, gaat de wijk nog steeds achteruit. Dichtgetimmerde woningen en open gaten zijn het visuele bewijs. De prioriteit van alle aktieve mensen ligt in Crooswijk bij de stadsvernieuwing. Geprobeerd wordt via de stadsvernieuwing ook andere processen te beïnvloeden.

Ontwikkelingen

De stadsvernieuwing in Crooswijk gaat nog voort. Ter illustratie de volgende cijfers: van de start van de stadsvernieuwing tot en met 1982 zijn er 2489 nieuwbouwwoningen gebouwd; in diezelfde periode zijn 510 woningen op hoog nivo gerenoveerd; in 1982 zijn ± 800 nieuwbouwwoningen en een winkelcentrum in uitvoering genomen, terwijl er nu voor ongeveer 600 nieuwbouwwoningen en winkelruimten de planvorming gaat starten of gestart is; in 1982 zijn 129 renovatiewoningen in uitvoering genomen en is de planontwikkeling voor bijna 162 woningen ver gevorderd.

De belangrijkste ontwikkelingen voor 1982 en de eerste helft van 1983 zijn:

- het projektgroepgebeuren in Crooswijk is gestabiliseerd. De wederzijdse verantwoordelijkheden zijn duidelijk, ervaring en routine van bewonerszijde zijn groter geworden. Minder dan in voorgaande perioden stond Crooswijk op de stoep van het stadhuis om konflikten met de ambtelijke zijde uit te vechten. Eén konflikt werd aan de stuurgroep voorgelegd, omdat er binnen de projektgroep geen oplossing kon worden gevonden. Dat ging om het herhuisvestingsbeleid en de samenstelling van de kommissie. Crooswijk kreeg wel bezoek van het stadhuis. De nieuwe burgemeester en de wethouder stadsvernieuwing kregen bij hun bezoeken duidelijk te horen dat Crooswijk nog lang niet uit de problemen is en er door de stadsvernieuwing een fiks aantal problemen bij gekregen heeft.
- De **herhuisvesting** blijft een spanningsvolle problematiek. Door het grote aantal nieuwbouw en renovatieprojecten is er nog steeds sprake van gigantische verhuisbewegingen binnen de wijk. Afstemming van de verschil-

lende projecten is tot nu toe erg moeilijk gebleken. Mede door de sloop ontstaat er een groter tekort aan (goedkope) oudbouwwoningen. Zeker in geval van grotere huishoudens levert dit vertragingen op bij de ontruiming. Ook in de renovatieprojecten komt steeds harder op tafel dat velen niet de nieuwe huur kunnen opbrengen.

In deze periode is ook een aanval ingezet vanuit de ambtenaren op de unieke positie van het wijkorgaan in de herhuisvestingskommissie met als doel de bewonersorganisatie uit de klub kegelen. Die opzet is mislukt.

- In Rubroek, Oud Crooswijk Oost en -West en Nieuw Crooswijk zijn ook deze verslagperiode de **buurtonorganisaties** van de bewoners verder versterkt. Deze buurtgroepen leggen de nadruk op het beheer in de bestaande nieuw- en oudbouw. Talrijke problemen van onderhoud, huren, woonomgeving, bedrijven, parkeren, groen e.d. hebben om aandacht gevraagd. In de deelgebieden hebben de buurtgroepen tevens vertegenwoordigers in de deel-projectgroepen.
- Veel aandacht is opnieuw besteed aan de woningen na de nieuwbouw en aan de **woonomgeving**. Dat legt veel beslag op de tijd van beroepskrachten. Een nadere prioriteitsstelling is in de maak.
- De **werkgroep woonlasten** gaat nog steeds even gedegen door met de inhoudsacties en de konfrontatie met de gemeentelijke en landelijke politiek. De 100-gulden inhouds-actie loopt nu 2½ jaar en het aantal deelnemers blijft op pijl. Uit nieuwe kompleksen sluiten zich vele mensen aan bij de actievoerders. Het gaat inmiddels al om 1 miljoen aan ingehouden huur. Daar komt nog eens bovenop dat de korporaties in

heel Rotterdam een huurachterstand hebben van 12 miljoen. Er zijn dus veel niet georganiseerde deelnemers aan de actie. Bij hen is de nood echter zo hoog gestegen, dat ze helemaal niet meer kunnen betalen.

In begin 1982 heeft de werkgroep een nieuw onderzoek gepubliceerd. De woonlasten blijken nog immer te stijgen. De werkgroep heeft een voorstel gedaan tot een geheel nieuwe vorm van woonlastensubsidiëring.

Met de medewerkers van **Konsumenten Kontakt** en de **Industriebond FNV** zijn duurzame kontakten opgebouwd. Daarnaast zijn er overleggen geweest met bewonersorganisaties uit het gehele land. Die hebben eind 1982 geleid tot een hoorzitting van de Kamerkommissie, welke kracht werd bijgezet met een grootse manifestatie in Den Haag op 1 december. Hier toe is het Woonlasten Overleg Nederland (WON) opgericht.

Dit heeft in april 1983 een buitenparlementaire enquêtekommissie geïnstalleerd om eind 1983 de politiek onomwonden voor het blok te zetten. Om in Crooswijk zelf de akties uit te breiden is er samen met een aantal andere wijken op 31 mei een manifestatie georganiseerd, waarop ongeveer 700 Crooswijkers besloten de woonlastenstijging per 1 juli 1983 te boykotten.

Deze manifestatie werd vooral noodzakelijk, omdat de wethouder en de korporaties eind april verklaarden de actievoerders en de huurders met achterstand aan te gaan pakken. 31 Mei toonde duidelijk aan dat men niet met de actie in Crooswijk kan sollen. Men zal gewoon de eisen moeten inwilligen. Zo niet dan volgt escalatie.

In september 1983 werd door het wijkorgaan een boekje uitgegeven over de woonlastenstrijd. "Crooswijk, een halve eeuw woonlastenstrijd; waar

de armen wijken gaan de rijken strijken."

- Het **migrantenwerk** kreeg in 1982 eindelijk de steun van een werker. In een aparte paragraaf zullen de ontwikkelingen op dit gebied worden beschreven.
- Al in het voorgaande verslagen werd gemeld dat de verhoudingen tussen het wijkorgaan en de **klubhuizen** niet goed waren. Op 16 januari 1982 werd er weliswaar een grootse manifestatie georganiseerd tegen de gemeentelijke plannen om een half miljoen uit Crooswijk weg te halen. De organisatie kwam echter voor een groot deel voor rekening van het wijkorgaan. Dat neemt niet weg dat 1.000 Crooswijkers pal bleken te staan voor hun welzijnswerk. Rare wethouders namen echter de angel uit de manifestatie door het bezuinigingsbedrag ter plekke met 4 ton te verlagen. Twee maanden later bleek deze 4 ton echter nog even hard op tafel te liggen. Zij hadden zich vergist, zeiden ze. Omdat het wijkorgaan steeds de kar van de koördinatie trekken moest en op weinig medewerking van de klubhuizen gerekt kon worden, trok het wijkorgaan zich half 1982 uit dit orgaan terug. Door één klubhuis werd daarna het initiatief genomen om tot een wijksgewijze structuur te komen om meer greep te krijgen op de onderlinge verdeling van taken en om sterker te kunnen staan in de akties tegen de bezuinigingen. Die poging is niet gelukt. Op praktische niveaus is soms uitstekend samen te werken en de strijd tegen de bezuinigingen gaat door, maar een echte vuist maken blijft moeilijk.

Het wijkorgaan

In de verslagperiode was het wijkorgaan opnieuw het centrale punt voor alle buurt-

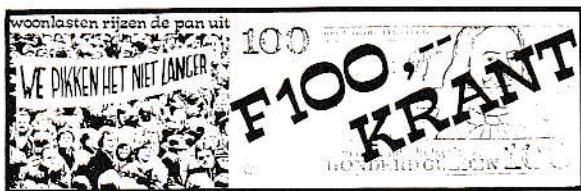
groepen, straat-, renovatie-, nieuwbouw- en andere bewonersgroepen. Aan de ene kant voorwaardenscheppend en aan de andere kant een centraal wijkactiecentrum. Voor alle aktieve Crooswijkers is dit door de jaren heen een heldere zaak. In deze periode hebben vooral de volgende punten op de actie/agenda gestaan: het gif, dat op het slachthuisterrein ontdekt werd begin 1982, het gevecht rond het herhuisvestingsteam, de akties over de woonlasten die veel Crooswijkers tot over de lippen zijn gestegen en de zaken die de buurt-, straatgroepen, enz. beroerden.

Steeds duidelijker is de belangrijke positie van de buurtgroepen en de spreekuurgroep binnen het wijkorgaan geworden. Dit heeft tot vele diskussies aanleiding gegeven. Zeker met het vertrek van een van de opbouwwerkers najaar 1983 is hetgeen de organisatie doet weer aktueel geworden. Op dit moment wordt dan ook naar vernieuwingen gezocht, die de positie van werkers en de verantwoordelijkheden van wijkorgaanbestuur en aktieve bewoners nog beter verankeren.

Aan de in eerdere verslagen genoemde structuur en werkwijze van het wijkorgaan is niets veranderd in de verslagperiode. Crooswijk beschikt gewoon over een goede bewonersorganisatie.

Buurtwerkoverleg

Evenals in voorgaande verslagperiodes gingen ook in deze verslagperiode de Crooswijkse extern-deskundigen, sociaal-begeleiders, migrantenwerkers, buurtwerkers en opbouwwerkers iedere vrijdagochtend naar het buurtwerkoverleg. In de werkwijze zijn geen veranderingen opgetreden.

INFORMATIEKRANT WOONLASTENAKTIE

nr. 6

politici aan de tand gevoeld

12 MEI

Werkzaamheden van de opbouwwerkers

- de projektorganisatie

De begeleiding van de bewonersdelegatie ligt nog steeds bij de opbouwwerkers. De voorbereiding heeft niet aan grondigheid ingeboet. In april, mei en begin juni 1983 heeft de stadsvernieuwingstrein stilgelegen door de uitlatingen van de wethouder en korporaties. Deze uitlatingen werden als een oorlogsverklaring opgevat door de bewoners en plan-, bouw-, enz. team en deel- en projektgroepen worden opgeschort.

De herhuisvestingsproblematiek wordt door het verdwijnen van goede en goedkope woningen in de oudbouw alleen maar zwaarder en kost bewoners, sociaal-begeleiders en opbouwwerkers veel hoofdbrekens.

- **het Wijkorgaan Crooswijk**

Bij het vertrek van één van de opbouwwerkers is er een diskussie ontstaan om de mate van zelfwerkzaamheid van dagelijks bestuur en spreekuurgroepen te vergroten.

- **koördinatie**

De opbouwwerkers nemen in Crooswijk twee posities in. De ene positie is gericht op de uitbouw van de bewonersorganisatie, het organiseren van de Crooswijkers op hun belangen, het bevorderen van het opbouwproces.

De tweede positie is meer intern gericht. Het bewaken, behouden, verbeteren en koördineren van de centrale organisatie.

Gebleken is, dat de keuze voor één van de twee opbouwwerkers in de koördinerende functie (eind 1981) niet houdbaar is.

In die rol kom je aardig los te hangen en het geeft andere beroepskrachten en dagelijks bestuursleden de gelegenheid weg te lopen van hun verantwoordelijkheid in de koördinatie en kollektivisering van hun werk en de organisatie. In 1984 moet het dan ook anders aangepakt gaan worden.

- **buurtgroepen**

De opbouwwerkers begeleiden de buurtgroepen van Nieuw Crooswijk en Oud Crooswijk West.

In Nieuw Crooswijk heeft de buurtgroep ijverig voort geborduurd op het ingeslagen stramien. De aanpak in deelprojektgroep en de relatie met het wijkorgaan zijn van hetzelfde kaliber gebleven. Alleen zal in de voorliggende periode prioriteit moeten worden gesteld in de punten van aanpak. Veel van de renovatie is nu achter de rug. Nieuwe zaken moeten worden aangepakt zoals onderhoudsplannen, winkelvoorzieningen en de woonomgeving. Ook is

er een groepje ontstaan rond woonlastenkwesties in de renovatiekompleksen.

In Oud Crooswijk West is de jonge buurtgroep vooral in de diepte gegroeid. Zo werd er in het enige overgebleven klubhuis en de school in de buurt tweemaal een buurtfeest georganiseerd op initiatief van de buurtgroep, welke tevens het grootste aandeel in de organisatie had. Met name de verloedering, die er juist vaak door de stadsvernieuwing ontstaat werd krachtig bestreden. Hulp waar nodig (ruïne van klubhuis, leegkomende school en klooster, gezamenlijke speelplekken voor de jeugd) en instandhouding, waar mogelijk (goede en goedkope en vaak ook typerende oudbouw) werd bevochten. Het eigen pandje is inmiddels gesloten. De afstand vanuit de buurt naar het wijkorgaan is kort genoeg maar de bemanning van de ruimte door vrijwilligers legt toch wel een erg zware claim op de buurtbewoners. Gezocht wordt wel naar een hechtere samenwerking met het klubhuis, waaruit mogelijk opnieuw een spreekuur, geïntegreerd in het sociaal-kultureel werk, kan groeien.

Iedere dag blijkt dat het zeer belangrijk is, dat in dit moeilijke gebied een organisatie van bewoners is. Zij verdient dan ook met recht de ondersteuning van wijkorgaan en opbouwwerkers.

- **renovatie**

Zowel in Oud Crooswijk West als in Nieuw Crooswijk is het opbouwwerk vernieuwd. Extern-deskundigen begeleiden de bewonersgroepen rond renovatie en woonomgevingsplannen. In Oud Crooswijk en Rubroek gebeurt dit door de buurtwerkers, die vanuit de klubhuizen aan deze buurten verbonden zijn.

- **nieuwbouw**

De opbouwwerkers zijn betrokken bij nieuwbouwplannen op het slachthuisterrein en Oud en Nieuw Crooswijk. Dit werk gebeurt samen met extern-deskundigen of in enkele gevallen alleen. De andere nieuwbouwprojekten gebeuren in duo's van sociaal-begeleider of buurtwerkers en extern-deskundigen. De eerder opgeleverde projecten hebben ook deze periode nogal wat nazorg teweeggebracht. In het bijzonder het project De Branding.

Overigens zijn er met alle nieuwbouw-kompleksen (zo'n 2.500 woningen) in Crooswijk op gezette tijden vergaderingen. Er wordt dan gesproken over onderhoudsklachten, en woonlasten. Dit netwerk is de basis van de woonlastenactie, met name de 100-gulden inhoudingsactie.

- **samenwerking met andere welfzinswerkers**

Zoals gezegd is het koördinatieorgaan opgeschort. Wat niet wegneemt, dat er soms op praktische nivo's samen wordt gewerkt. Zo is er een uitstekend stuk voorbereidend werk gedaan door het zgn. ombudsteam, waarover een apart stukje in dit verslag is opgenomen.

- **diversen**

Naast bovengenoemde werkzaamheden hebben de opbouwwerkers nog een groot aantal klussen en taken in hun pakket, zoals de wijkkrant, buurtgroepkranten, individuele hulpverlening, burotaken, begeleiden vrijwilligers op het wijkorganen, woonomgevingsvergaderingen, e.d.

In de laatste periode is met name veel aandacht besteed aan de wijkkrant. Sinds een half jaar verschijnt er dan ook maandelijks een positieve Crooswijker, die met graagte door de Crooswijkers wordt gelezen. Ook heeft één van de

opbouwwerkers het initiatief genomen een boekje te schrijven over de strijd in Crooswijk tegen de hoge woonlasten. Historisch was voor Crooswijk indertijd de huurstaking in de Rubroekstraat in 1934, wellicht maakt Crooswijk met de huidige actie opnieuw historie.

Werkzaamheden in I.O.R.-verband

De opbouwwerkers hebben vanzelfsprekend een aantal taken in I.O.R.-verband verricht. Te noemen zijn:

- deelname aan het subteam
- deelname aan sollicitatieprocedures.

Migrantenwerk in Crooswijk

Sinds een aantal jaren is er in Crooswijk een wijkmigrantenoverleg: de Werkgroep Migranten. Hier zitten zowel het wijkorganen als de welzijnsinstellingen in.

Vanaf het begin is door de Werkgroep geconstateerd dat een migrantenopbouwwerker in de wijk nodig is. Er bleek een mogelijkheid te bestaan om voor 3 jaar een migrantenwerker aangesteld te krijgen. Per maart '82 is een migrantenwerker van start gegaan (eerst bij een wijkstichting aangesteld, later bij het I.O.R.).

De eerste stap van de migrantenwerker was een overzicht te maken van de situatie in Crooswijk, wat er voor migranten georganiseerd werd, wat voor problemen migranten hadden, enz. Dit werd vastgesteld in een inwerkplan en werkplan.

Het in het werkplan vastgelegde Crooswijkse koncept komt het op volgende neer:

- Opzetten van een **migrantencentrum**: dit wil zeggen één punt in de wijk dat aan buitenlanders bekend is en waar zij terecht kunnen. Van daaruit buitenlanders stimuleren om aan andere aktiviteiten in de wijk deel te nemen.

Om naar buitenlanders toe het migrantencentrum een tijdelijke functie te geven, wordt als kapstok met hulpverlening gestart (samen met maatschappelijk werkers uit Crooswijk).

Voor de noodzakelijke link met de wijk en bewonersorganisatie, is het migrantencentrum bij het Wijkorgaan ondergebracht.

- Uitbouwen van de **Werkgroep Migranten** via het bespreken van de situatie van aktiviteiten van/voor buitenlanders in de wijk, het voeren van een gezamenlijk beleid in de wijk, en het stimuleren van de belangengehartiging van buitenlanders.

Terugkijkend op het seizoen 82/83 kunnen we stellen dat het koncept gewerkt heeft. Door de hulpverlening is het migrantencentrum een bekende plek in de wijk geworden en heeft de migrantenwerker zich een plaats en functie in de wijk verworven. Van hieruit is verder gewerkt. Zo zijn er een aantal wijkmigrantenfeesten georganiseerd, is de samenwerking en taakverdeling in de wijk verbeterd, staan er maandelijks Arabische- en Turkse berichten in de Crooswijker, zijn contacten met het onderwijs gelegd en worden buitenlanders bij woon/huuractie betrokken. Een voorbeeld van het laatste is de woonlastenmanifestatie op 31 mei waar (na een gezamenlijke oproep vanuit Crooswijk + Oude Noorden) 200 buitenlanders aanwezig waren. Tevens wordt nauw samengewerkt met klub/buurthuizen en het kinderdagverblijf Dikkertje Dap. De migrantenwerker heeft met deze instellingen een goed contact gelegd. Zonodig ondersteunt hij hen bij allerlei zaken zoals opzetten van activiteiten, hulp bij subsidieaanvragen en adviezen in stedelijke zaken.

Op het kinderdagverblijf Dikkertje Dap werkt een Turkse migrantenwerkster (en sinds kort een Kaap Verdianse). Via contacten met buitenlandse moeders zijn er vanuit Dikkertje Dap koffie-praatochteden, themabijeenkomsten, vrouwenfeesten e.d. opgezet. De migrantenwerkster werkt nauw samen met de migrantenwerker en zit in de werkgroep Migranten. Voor het migrantenwerk in Crooswijk is deze samenwerking van essentieel belang. Als vrouwelijk- en mannelijke migrantenwerskers vullen zij elkaar's werk aan.

De resultaten van het eerste jaar zijn misschien niet spektakulair, maar wel een belangrijke basis voor het migrantenwerk. Wat betreft de richting waar naartoe gewerkt wordt, kan het migrantenwerk effectief worden, als er contacten met en steun van grote delen van de Turkse- en Marokkaanse gemeenschap opgebouwd wor-

CROOSWIJK

مهرجان المهاجرين
YABANCILAR EĞLENCESİ

Groot familiefeest op zondag 30 oktober met Turkse- en Marokkaanse muziekgroepen en een Turkse dansgroep. Aanvang 2 uur

حفلة عائلية كبيرة يوم الأحد 30 أكتوبر مع فرق موسيقية مغربية وتركية ومجموعة تركية ابتداء من 2 بعد الزوال

30 Ekim pazar günü Türk ve Marokan aileler için büyük eğlence vardır. Bu eğlencede Marokan- ve Türk müzik gurubu ve Türk folklor gurubu da bulunacaktır. Eşiniz ve çocuklarınızla beraber bu eğlenceye sizleri davet ediyoruz! Eğlence öğleden sonra saat 2.00 de başlayacaktır.

30 oktober 1983
Wijkgebouw de Tamboer / Pijperstraat 37

Uitgegeven door de Wijkorganisatie Crooswijk

den. Hierbij zijn tevens de kontakten met Nederlandse bewoners en de bewonersorganisatie van **vitaal** belang. Dit houdt in dat in Crooswijk de zaken rustig en stapsgewijs opgebouwd worden, zodat ontwikkelingen voor de Nederlandse bewoners bij te houden zijn. Naar buitenlanders toe houdt dit in dat de prioriteit niet bij de (kleine) groep van links-akteven gelegd, maar bij de grote groep van Turken en Marokkanen die al jaren in de wijk wonen, nauwelijks opleiding hebben en meestal afkomstig zijn van het platteland. Gezocht wordt naar kader dat aktief in de wijk wil worden en goede kontakten binnen de Turkse- en Marokkaanse gemeenschap heeft. De andere buitenlanders worden (uiteraard) wel bij het wijk-gebeuren betrokken, maar voorkomen wordt dat zij het kader gaan vormen wat naar migranten in de wijk het gezicht van het migrantencentrum bepalen.

Het afgelopen seizoen is het een handicap gebleken dat de migrantenwerker wel Turks, maar geen Marokkaans arabisch of berbers spreekt.

Wil het migrantenwerk betreffende Marokkanen werkelijk van de grond komen, dan is een marokkaans arabisch of berbers sprekende werker noodzakelijk. Zeker omdat overal in Rotterdam de Marokkanen al tot een vergeten minderheidsgroep behoren.

Ombudsteam Crooswijk

De tijden worden slechter. Bijna iedereen kan dat onderhand wel merken aan de dagelijkse uitgaven en dergelijke.

Met name in de lagere inkomensgroepen worden deze problemen ook het meest gevoeld.

De beslissingen en betalingsverplichtingen die genomen zijn in een tijd met vooruitzichten op verbetering van de inkomenspositie en loonsverhogingen hangen nu als een molensteen om de hals.

Bevriezing en achteruitgang van het inkomen zijn aan de orde van de dag. Niet alleen ten gevolge van direkte overheidsmaatregelen in de loonsektor, maar ook door gedwongen ontslag, tijdelijk én blijvend arbeidsongeschikt en het niet aan de bak komen van starters op de arbeidsmarkt.

Daarnaast wordt er langs een andere wijze nog een aanslag op het budget gedaan. Verslechtering van de individuele huursubsidie, huurgewenning, W.A.O.-uitkeringen, huurharmonisatie, gasprijzen, afschaffing van ekstra uitkeringen via de Sociale Dienst e.d.

Het is duidelijk dat er problemen zat zijn. Niet iedereen loopt daarmee te koop. Maar bij de raadslieden, het maatschappelijk werk, het migrantenwerk e.d. komen toch steeds meer aanwijzingen naar voren dat het betalings-inkomen-probleem snel groeit. Officiële cijfers van betalingsachterstanden bij P.W.S., G.W.R. en G.E.B. spreken toch voor zichzelf. Die kunnen niet meer worden afgedaan als zouden we te maken hebben met notoire wanbetalers. Ook de grote deelname aan de woonlastenactie betekent dat de bewoners heel goed in de gaten hebben dat ze in de problemen gaan komen of zijn gekomen. Ondertussen is het duidelijk dat enkele honderden bewoners van Crooswijk alleen al bij P.W.S. betalingsachterstanden hebben. Kortom het probleem van de inkomensachterstand-betalingproblemen is heel erg groot, maar kunnen we er ook iets aan gaan doen?

Iedereen voelt zijn/haar problemen het sterkst, maar betalingsproblemen worden meestal wel heel erg individueel gevoeld. Het is nog steeds geen normale gang van zaken om over je eigen financiële positie te praten in het openbaar. Als het al ter sprake komt, is dat meestal in een vertrouwelijk gesprek met goede kennis en bijvoorbeeld hulpverleners.

Een gezamenlijk optrekken van mensen met betalingsproblemen is dan ook, enkele bijzondere uitzonderingen daargelaten (bijstandsvrouwen, W.A.O.-ers), niet zo maar een feit. Dat vereist een zorgvuldige benadering.

- b. publiciteit en aanbieden van de individuele hulp:
- hulpverlening via de geëigende kanalen, zoals maatschappelijk werk, raadsleiden, migrantenwerk, wijkorganisatie.

Het wijkorgaan Crooswijk onderschreef de probleemstelling en ondersteunde in begin 1983 de vorming van het "ombudsteam betalingsproblemen". In dit team nemen hulpverleners plaats van het maatschappelijk werk, sociaal-begeleiders, raadslieden, migrantenwerk en opbouwwerk. De volgende stappen werden geformuleerd:

- a. inventariseren van de problemen:
 - waar gaat het om, bij welke groep, om welke knelpunten en welke regelingen?

- c. na zorgvuldige afweging speerpuntakties naar P.S.W./G.W.R./G.E.B./S.D.
- d. problemen in de politieke sfeer brengen:
 - gemeenteraad en wethouders
- e. leggen van landelijke en stedelijke contacten, bijstand/WAO/Armoede-komitees.

Afgesproken werd met het wijkorgaan dat bij de speerpuntakties de betrokkenen en de bewonersorganisatie het voortouw zouden nemen.

Bij de inventarisatie van de betalingsproblemen skoorden energierekeningen (G.E.B.), huren, banken en postorderbedrijven hoog. Juist omdat het wijkorgaan al twee jaar tevergeefs pogingen had gedaan het G.E.B. tot betere betalingsprocedures te bewegen, werd besloten dat dit bedrijf het eerste speerpunt zou zijn.

Dankzij de gegevens van de G.S.D., Konsumenten Kontakt, G.E.B. en natuurlijk de eigen informatie, kon een gedegen rapport opgesteld worden. ("**Er zit een luchtje aan**", een onderzoek naar de praktijken van het Rotterdamse nntsbedrijf G.E.B.; Wijkorgaan Crooswijk, juni 1983).

Met dit rapport wordt de politiek en het G.E.B. door het wijkorgaan benaderd. Op deze wijze is voor de bewonersorganisatie een goed stuk voorwerk gedaan en heeft het Ombudsteam zich kunnen profileren.

De samenwerking van de hulpverleners leidt tevens tot een ontwikkeling van kennis en ervaring.

De gerichte aktiviteit en publiciteit op de betalingsproblematiek moet de betrokkenen mogelijkheden bieden uit de anonimiteit te treden, waardoor mogelijkheden ontstaan voor organisatie.

DELFSHAVEN

Opbouwwerker: Hugo Mulder (20 uur)

Hetty Zeegers (20 uur, vanaf 1-4-'83, Delfshaven Buitendijken)

Adres: Havenstraat 183

Telefoon: 76 76 00

De wijk

Delfshaven, bekend in ons land om haar oude handelijnverheid en havengebied. Delfshaven, een wijk die wekelijks honderden toeristen ontvangt.

Een wijk waar van alles gebeurt en aanwezig is.

Een wijk die vele functies bevat als een toeristisch oord, havenindustrie, vele kantoorgebouwen, scholengemeenschap voor heel Rotterdam, een doorgangsgebied van Schiedam naar het centrum van Rotterdam.

Maar toch ook een geïsoleerd gebied omgeven door rivier en haar zijkanaal. Onderpervlakkig gezien is dat Delfshaven. Maar er is meer aan de hand in Delfshaven.

Delfshaven is een van de oude stadsdelen van Rotterdam en kent veel van de problemen die alle oude stadsdelen kenmerken: oude huizen, veelal van het verouderde voor-tussen-achter type waarin het slecht wonen is. Temeer, omdat er heel veel woningen slecht of niet onderhouden werden en worden. Bovendien een groot tekort aan woningen. Een **goede en betaalbare woning** voor elke Delfshavenaar is een doel waar de bewonersorganisatie voor wil staan.

Voor een deel lijkt dat te lukken, omdat in 1975 de stadsvernieuwing startte in Delfshaven.

Naast acties rond huurverhoging, onderhoud en de huurbescherming, die allemaal

wel succesvol zijn geweest, is de **spekulatie** met woningen alleen maar toegenomen. Splitsing en uitverkoop op grote schaal vinden er plaats. Elke poging van bewonersorganisaties en in mindere mate de gemeente om dit te stoppen is tot nu toe mislukt.

De uitverkoop gaat door, steeds meer eigenaar-bewoners van gesplitste appartementen zitten voor hoge woonlasten, de voorraad huurwoningen wordt hierdoor kleiner en kollektieve woningverbetering is in deze eigendomsverhouding onmogelijk. Deze zaak zal naast de betaalbaarheid een van de belangrijkste aandachtspunten moeten zijn.

Volgens de statistieken heeft elke bewoner recht op 7m² **groen** in zijn wijk. Delfshavenaren hebben slechts 4m² tot hun beschikking. Tijdens het voortdurend geknok van de bewonersorganisatie voor goed en betaalbaar wonen, dreigt de woonomgeving wel eens vergeten te worden.

Gezamenlijk met omwonenden wordt bekeken hoe het terrein opgevuld gaat worden zodat zowel kinderen, oudere jeugd, als volwassenen en ouderen hun speel- of rustplekkie kunnen vinden. Met name de pleinkommissie Delfshaven bewaakt het onderhoud van deze groen- en speelvoorzieningen en probeert goed gebruik van de voorzieningen te bevorderen. Veel moeilijker ligt het met de hinderlijke bedrijven in de wijk, die, gezien de overlast (geluid, milieu) uit onze wijk zouden moeten verdwijnen.

Van groot belang voor de leefbaarheid van de wijk is de kwaliteit van het **onderwijs**. De veelvuldige bemoeienis van de bewonersorganisatie middels een grote groep ouders met de lagere school de Piet Hein-school is teruggebracht tot de deelname aan het scholenbouwproces.

Daarnaast heeft de werkgroep onderwijs een aantal voorzieningen geschapen voor

de bewoners op onderwijsgebied: de huiswerkklas geeft aan leerlingen van het voortgezet onderwijs de gelegenheid en ruimte om huiswerk te maken.

Er is een hechte samenwerking van bewonersorganisatie en buurt- en klubhuiswerk. (Het **Buurthuis Delfshaven**, het Jeugdcentrum Delfshaven en **klubhuis Open Huis**.)

Toen in 1974 een jongerencentrum in Delfshaven opgezet moest worden, werden het wijkorgaan, het buurthuis (toen nog **LAB 231**) en het **Open Huis (Don Bosco)** min of meer gedwongen om met elkaar samen te werken. De eerste basis voor onze eigen wijkwelzijnsplanning werd toen al gelegd. We zijn met elkaar aan het werk gegaan en deze samenwerking heeft tot nu toe al heel wat resultaten opgeleverd.

Wat er niet is, is een georganiseerd contact of samenwerkingsvorm met allerlei hulpverleningsinstanties; het belastingspreekuur, gezondheidszorg, de kruisverenigingen, enz. enz.

We vinden echter, dat mensen meer ondersteuning kunnen gebruiken. Daarom wordt zo'n georganiseerd contact als een gemis ervaren. Hierop hebben we nog steeds geen echt goed antwoord.

Willen we Delfshaven leefbaar maken en houden dan vraagt dat een grote inzet van zoveel mogelijk bewoners, of je nu een man of een vrouw, gescheiden, bejaard, werkloos, gekleurd, oud of jong bent. Met z'n allen moeten we het aanpakken. Er zijn twee groeperingen, die daarin specifieke aandacht vragen: de oudere wijkbewoners en de buitenlandse wijkbewoners.

Er wonen veel **oudere mensen** in Delfshaven.

Zij zijn ook wijkbewoners en velen nemen als zodanig dan ook deel aan allerlei activiteiten of zijn aktief in werkgroepen. Oud

worden brengt ook problemen met zich mee. De belangrijkste daarin zijn: het "minder uit de voeten kunnen" en (gedeeltelijk als gevolg daarvan) eenzaamheid. De meeste bejaarden geven heel vaak te kennen, dat zij heel graag in de wijk willen blijven wonen en aan het wijkgebeuren deel willen nemen.

De werkgroep ouderen komt hierin tegemoet door activiteiten voor ouderen te organiseren. Daarnaast besteden we aandacht aan huisvesting die geschikt is voor ouderen, met name in de nieuwbouw en renovatie. Zodat het voor de ouderen ook mogelijk blijft om in de wijk te blijven wonen.

In Delfshaven wonen 15,7% **buitenlandse mensen**, Surinaamse en Antilliaanse bewoners meegeteld. Die nemen niet zomaar deel aan alle activiteiten in de wijk. Andere taal en andere gewoonten spelen daarbij een belangrijke rol. De aanwezigheid van zoveel buitenlandse bewoners levert spanningen op tussen Nederlanders en buitenlanders.

Om de buitenlandse wijkbewoners in staat te stellen om ook deel te nemen aan de activiteiten in de wijk, besteden we speciaal aandacht aan die buitenlanders.

De bewonersorganisatie

Hierboven hebben we aangegeven wat er zoal in de wijk aan de hand is. Op een heleboel terreinen zijn dan ook werkgroepen en instellingen werkzaam.

Bewonersorganisatie Delfshaven

Dit gaat niet zomaar en niet elke groep of instelling kan maar even bepalen wat goed en nodig is voor de wijk. Daar heb je een samenwerking van die groepen en instellingen voor nodig. Daarvoor hebben we een bewonersorganisatie. Deze bewonersorganisatie is verantwoordelijk voor die samenwerking tussen de groepen en instellingen die in de wijk werkzaam zijn. Diezelfde bewonersorganisatie bepaalt dan ook waar voorzieningen moeten komen, hoe we dat aanpakken en wie of welke groep dit op zich neemt.

Als uitgangspunt heeft de bewonersorganisatie dat de wijkbewoners over hun zaken, problemen mee moeten kunnen beslissen. Zelf moeten kunnen bepalen wat in de wijk nodig is maar ook in de gezamenlijkheid kunnen opkomen voor zaken als inspraak binnen de nieuwbouw en renovatie, betaalbare huren, schoner milieu in de wijk, groenvoorzieningen, werkwijze van de klub- en buurthuizen e.d. Alle werkgroepen en instellingen vergaderen regelmatig zelfstandig over de zaken waar ze zich heel direct mee bezig houden. Alle werkzaamheden en activiteiten in die groepen vereisen een soort koördinatie, zodat alles op elkaar afgestemd kan worden en geen eigen leven gaan leiden.

Daarnaast heb je veel middelen nodig om de activiteiten te kunnen ontwikkelen. Hoe kom je aan die middelen en hoe gebruik je ze het best met elkaar? Om dat goed te regelen is het nodig regelmatig bij elkaar te komen om hier afspraken over te maken. Elke instelling laat zich vertegenwoordigen in de wijkvergadering. De wijkvergadering is dus de vergadering van de bewonersorganisatie. Deze komt éénmaal in de drie weken bij elkaar om te praten en besluiten te nemen over allerhande zaken.

Hieronder de belangrijkste dingen die in de wijkvergadering besproken en besloten worden:

- in de wijkvergadering worden de voorzieningen en activiteiten van de klubhuizen en alle werkgroepen op elkaar afgestemd en er is sprake van een taakverdeling;
- ook het opzetten van nieuwe activiteiten binnen het buurt- en klubhuiswerk, worden binnen de wijkvergadering besproken;
- een vakature of ontslag van beroepskrachten (ook van de klubhuizen) wordt in de wijkvergadering gemeld. In de wijkvergadering wordt de sollicitatie, de procedure en het takenpakket vastgesteld;
- in de wijkvergadering wordt bekeken wanneer en over welk onderwerp een grote wijkvergadering georganiseerd moet worden en hoe dit aangepakt gaat worden;
- knelpunten in het werk worden besproken en er wordt zo mogelijk gezocht naar oplossingen;
- in de wijkvergadering wordt de verdediging georganiseerd tegen de bezuinigingsmaatregelen op het welzijnswerk, stadsvernieuwing, onderwijs;
- in de wijkvergadering wordt om de zoveel tijd van elke werkgroep en instelling verslag gedaan van hun werkzaamheden;
- in de wijkvergadering wordt doorgesproken hoe de renovatie of nieuwbouw aangepakt moet worden en gecontroleerd hoe dit verloopt;
- in de wijkraadsvergadering worden ook algemene ofwel stedelijke alswel landelijke problemen doorgesproken.

De bewonersorganisatie heeft voor de komende jaren de volgende uitgangspunten vastgesteld.

1. De stadsvernieuwing.

De renovatie en nieuwbouw lopen nu gestaag door. De gemeente en rijk gaan nu echter uitzonderlijk bezuinigen op de stadsvernieuwing.

We krijgen nu uitgeklede woningen. Financieel vindt men het niet meer haalbaar om ruime woningen te maken. Alle luxe wil men de bewoners weer ontnemen. De huren binnen de stadsvernieuwing met daarbij de servicekosten groeien als kool. Voor velen is dat niet meer te betalen.

Daar bovenop komen voor iedereen de enorme prijsverhogingen op het elektriciteit en gas.

Konklusie: stadsvernieuwing is nog lang niet gereed in Delfshaven. En als we het over stadsvernieuwing hebben, praten we over betaalbare huren. Om die stadsvernieuwing te kunnen uitvoeren en bewoners de gelegenheid te bieden om invloed uit te oefenen op de planvorming, is het behoud van het projektburo en sociaal-begeleidster en extern-deskundige bij de bewonersorganisatie onontbeerlijk. Dit moet ook blijven.

2. De spekulatie/horizontale verkoop en onteigening.

Het voorkomen van spekulatie en horizontale verkoop is een eerste vereiste om de stadsvernieuwing op gang te brengen en te houden. Indien nodig moeten deze woningen desnoods onteigend worden. Nu blijkt echter dat de gemeente Rotterdam geen geld meer wil besteden voor het aankopen van panden in Delfshaven. Als de gemeente daarmee stopt, zullen vele mensen in oude panden blijven zitten en niet voor een gerenoveerde woning in aanmerking komen. Wij vinden dat iedereen recht heeft op een goede woning en dus de spekulatie en horizontale verkoop bestreden moeten worden.

3. Positie van de middenstand.

Misschien te lang hebben we ons niet ge realiseerd dat middenstand in de wijk het moeilijk heeft. Konkurrenzie van grote bedrijven speelt daar een belangrijke rol in.

Ook de inkoopbehoefte-structuur in een wijk als Delfshaven is gewijzigd. Een betere afstemming van vraag en aanbod in de wijk is nodig. Voorop staat dat de buurtwinkels moeten blijven bestaan omdat deze mede het karakter en de sfeer bepalen. De bewonersorganisatie zal daar in de komende jaren meer aandacht aan besteden.

4. Partikuliere huisbezitter.

Ook deze groep vraagt de laatste tijd meer aandacht. Mensen die tegen woekerprijzen een woninkje kochten om maar een dak boven hun hoofd te krijgen, moeten maandelijks ook een hoog bedrag neerleggen.

De rentestand is voor velen fataal.

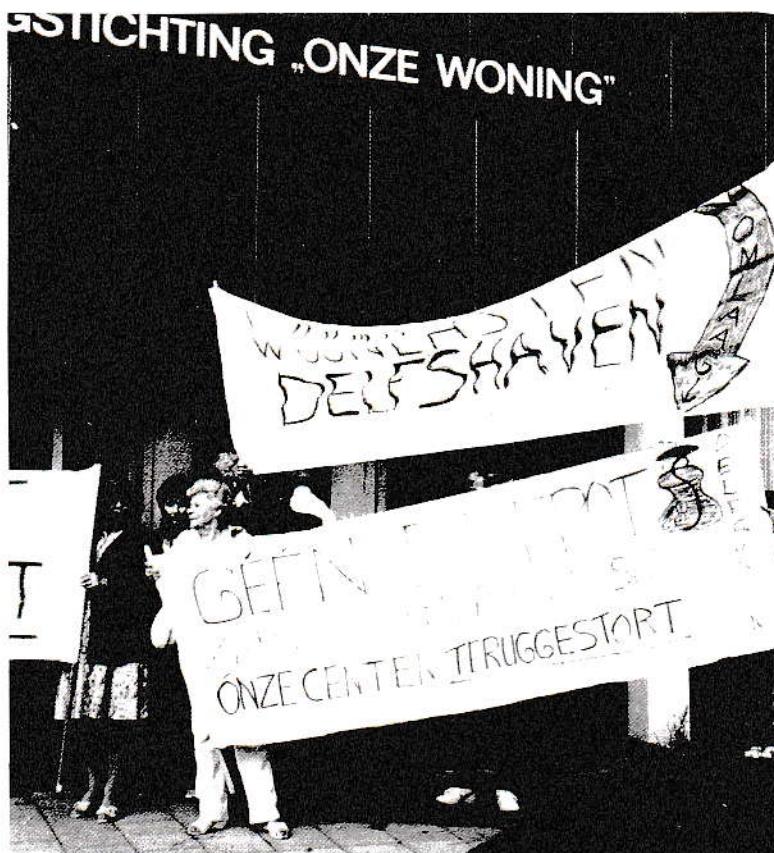
Daarnaast wordt er weinig aandacht geschenken aan de mogelijkheid om ook als partikulier aan woningverbetering te doen.

Te denken valt aan een gezamenlijke aanpak.

De bewonersorganisatie wil de komende jaren tijd en specialisme hiervoor inzetten.

5. "Onze Woning".

De Woningstichting "**Onze Woning**" is de grootste huisbaas in Delfshaven. Niet altijd ook de beste. Met name het logge apparaat, de slechte administratie en de toenemende stijging van allerlei nieuw bedachte servicekosten, wekt veel ergernis.

Daar komt bij, dat over enkele jaren het Projektburo verdwenen is (althans dat wil de Gemeente).

Voor de Bewonersorganisatie de taak om zeer goede afspraken met Woningstichting "**Onze Woning**" te maken, zodat nog van goede verstandhouding gesproken kan worden. Vanuit bewonerszijde blijft controle op deze woningstichting heelalas zeer noodzakelijk.

6. Voorzieningen voor ouderen in de wijk.

Daarmee is het triest gesteld. Een dienstencentrum voor Delfshaven staat in een andere wijk. De gemeente heeft dat nu ook door. In plaats van iets anders aan te bieden, wordt al het geld voor het ouderenwerk overgeheveld naar een andere wijk. Het is dat de **Werkgroep Ouderen** van de bewonersorganisatie activiteiten onderneemt en de ouderen in de wijk bezoekt, anders zouden deze mensen echt in de kou komen te staan.

Voorzieningen als pedicure e.d. zijn er niet. De ouderen moeten dat in andere wijken zoeken. Niet alleen voor ouderen maar voor alle Delfshavenaren is de afwezigheid van een apotheek een gemis.

Nu het dienstencentrum niet voor Delfshaven is, zal de **Werkgroep Ouderen** meer activiteitenaanbod moeten leveren. Om dat voor de ouderen betaalbaar te houden is subsidie gewoon nodig.

Het dienstencentrum in Delfshaven wordt een heet hangijzer.

7. Groen en Pleinen.

Wie door Delfshaven rijdt, kan leuk opgeknapte stukjes groen en speelplaatsen zien. Wie goed kijkt, ziet ook veel plekken met erbarmelijke troep, die hard aangepakt moet worden. Dit kan op twee manieren. Of de gemeente doet het, of de bewoners door zelfwerkzaamheid.

De gemeente moet sommige plekken doen. Zowel Stadsontwikkeling alswel het

Grondbedrijf kissebissen als "oude wijven", maar opknappen, ho maar! Toch willen we de buurt leefbaar maken. Als de gemeente het niet doet, doen de bewoners het wel. De **Pleincommissie** heeft meermalen aangetoond dat zij dat kunnen. Nogmaals, hoe dan ook, de wijk moet opgeknapt worden en dat zal nog veel werk vragen.

8. Buitenlanders in de wijk.

De bevolking van Delfshaven bestaat voor 1/5 uit buitenlanders. Buitenlanders uit verschillende landen.

De bewonersorganisatie wil dat alle buurtsbewoners in gelijke mate bij activiteiten worden betrokken.

Daarom is vanuit de **Werkgroep Buitenlanders** gezorgd voor ontmoetings mogelijkheden, voor taallessen, naai- en handwerkcurussen. Ook het huurdersspreekuur wil in de hulpverlening veel aandacht aan de buitenlanders in de wijk geven. Dat is moeilijk. Daarom wordt het spreekuur uitgebreid met vrijwilligers om ook hulp en informatie te verschaffen bij problemen met werk, arbeidsburo, Sociale Dienst, het G.A.K. en bijstand bij rechtszaken. Vooraf en tijdens dit werk is veel informatie nodig. Informatie en voorlichting in eigen taal. Voor die vertalingen heb je mensen nodig. Dat is veel werk en daarvoor wordt geld gevraagd. De bewonersorganisatie heeft dat geld niet en de gemeente houdt de knip dicht en bezuinigt alleen maar.

9. Werkgelegenheid.

Helaas, steeds meer mensen worden op straat gezet.

Zo, plotsklaps in één keer. Dat komt bij vele hard aan. Binnen de bewonersorganisatie willen we de mensen iets bieden. Van ontspanning tot kursus of bijscholing. De bewonersorganisatie wil daar aan trekken. Zo ook is het de bedoeling om kleinschalige werkplaatsen te ontwikkelen. Dit vraagt

inzet, organisatie, voorbereiding en begeleiding.

10. Onderwijs.

In de wijk zijn verschillende kursussen, die de wijkbewoners in de gelegenheid stellen om ofwel lezen en schrijven te leren en/of de leerstof bij te spijkeren om op zo'n wijze hun kinderen bij huiswerk bij te staan. Wijkbewoners hebben over het algemeen weinig inkomen. De gemeente eist echter een hogere eigen bijdrage van deze mensen, wat wij onakseptabel vinden. Wat zo mooi begon (politieke beloften voor meer kennis en macht) is door de "bezuinigingen" alweer op zeep geholpen.

11. Het Jeugdcentrum.

Een eigen hol voor de jongeren in de wijk. Het is niet alles, het heeft niet alle problemen op, niet voor de jongeren zelf en soms ook niet voor de ouderen. Maar het is zeer goed dat het er is. Daar waar jongeren zelf bepalen wat ze willen, hoe ze het willen. Daar waar zij leren verantwoording te dragen en samen te werken. Zo'n eigen hol wordt bedreigd door de grootmachten in onze maatschappij. Het heeft er veel van weg, dat gemeente en AKZO overeenkomen dat dit terrein als toegangsweg voor de AKZO bestemd zal worden.

12. De Omnivereniging/de gymzaal.

Een voorziening waar zowel de school als de wijkbewoners gebruik van maken. Veel sportgroepen uit de wijk zijn sinds de opening van de gymzaal speciaal hiervoor opgezet. Ook dat staat weer te trillen op z'n grondvesten. Niet dat de gemeente het al heeft aangegeven, maar de verwachting luidt dat de eigen bijdrage aanzienlijk zal worden verhoogd door het omhoog schroeven van de zaalhuur.

De gewone man krijgt het weer voor z'n kiezen.

Functie en positie van de opbouwwerker

In Delfshaven spreken we van een aardig ontwikkelde samenwerking tussen de klubhuizen en de bewonersorganisatie. Zoals al gezegd alle problemen komen bij de wijkvergadering van de bewonersorganisatie bij elkaar.

De bewonersorganisatie is op vele terreinen aktief. De opbouwwerker kan en hoeft niet aan alle activiteiten een bijdrage te leveren. Niettemin blijft hij de kontaktpersoon tussen de werkgroepen en de rest van de organisatie.

Naast het ondersteunen van enkele activiteiten, kontakten onderhouden met vrijwilligers/bewoners heeft hij de volgende taken:

1. Organisatie werkzaamheden op het gebied van

- samenwerking tussen de verschillende werkgroepen
- samenwerking tussen verschillende teamleden
- uitvoeren en natrekken van opdrachten voortkomend uit de wijkvergadering
- voorbereiden, stukken leveren voor de wijkvergaderingen
- nota's, stukken van overheid uitpluizen en vertalen in normaal Nederlands
- het opzetten van konceptbrieven voor verschillende groepen.

2. Bijwonen van overleggen

- postoverleg
- werkersoverleg
- projectgroepvergaderingen
- teamleden van buurthuizen
- bestuurs- of vrijwilligersavonden van buurthuizen
- kommissievergaderingen
- bijeenkomsten rond werkloosheidsprojecten, buitenlandersproblematiek, afbouw projectgroep

- overleg met wijkwelzijnskoördinator en andere figuren van J. en V., W.A. enz.
3. Koördinatie en opzetten van:
- **Werkgroep Water.** Een overlegvorm van bewoners en vrijwilligers in het water van Delfshaven die zorg willen dragen voor een rekreatief gebied waarin rekreatie en wonen elkaar soms moeilijk kunnen vinden.
 - **Delfshaven blijft draven.** Een overleg bestaande uit vrijwilligers

van klubhuizen en bewoners binnen de organisatie. Dit overleg bereidt acties voor op de gemeentelijke bezuinigingsaanslagen. Daarnaast bestuderen zij de verschillende nota's en problemen en leveren de wijkvergadering diskussiepunten om nieuwe stappen/strategie vast te stellen.

- **Werkgroep Stadsvernieuwing.** Een overleg met bewoners waar betaalde krachten verslag doen en verantwoording afleggen van de aanpak in de stadsvernieuwing.

**WIJKKRANT
VOOR DELFSHAVEN**

DEZE KRANT IS EEN UITGAVE VAN DE BEWONERSORGANISATIE DELFSHAVEN, 8e JAARGANG NUMMER 5, MEI 1983.

pleinfeest op

27 en 28 mei.

Net als andere jaren komt er ook dit jaar weer een groot feest voor iedereen. Op het Kapelplein wordt weer een grote tent neergezet en in en rond de tent worden activiteiten georganiseerd voor jong en oud in Delfshaven. De pioeg die u hier op de foto ziet, is druk bezig met de voorbereidingen van het feest.

programma

VRIJDAG

13.00 - 14.00 u.: plantjes planten en spellen voor de kinderen tot en met 12 jaar

15.00 - 16.00 u.: sportdag - vieren voor de kinderen vanaf 12 jaar

17.00 - 18.00 uur: muziekuitvoering door Buitenklokjes.

In buitenklokjes is van alles te zien.

Ten val van de nieuwe woningen is van alles duidelijk.

18.00 - 19.00 uur: dansavond voor de kinderen vanaf 12 jaar.

19.00 - 20.00 u.: een receptie voor de Organisatiebewoners van Buitenklokjes en voor de bewoners van Delfshaven.

Een hele avond zal het feest zijn met een band waarop we gezellig kunnen swingen.

ZATERDAG

8.30 - 12.00 u.: viscondeurs in de Middenkous.

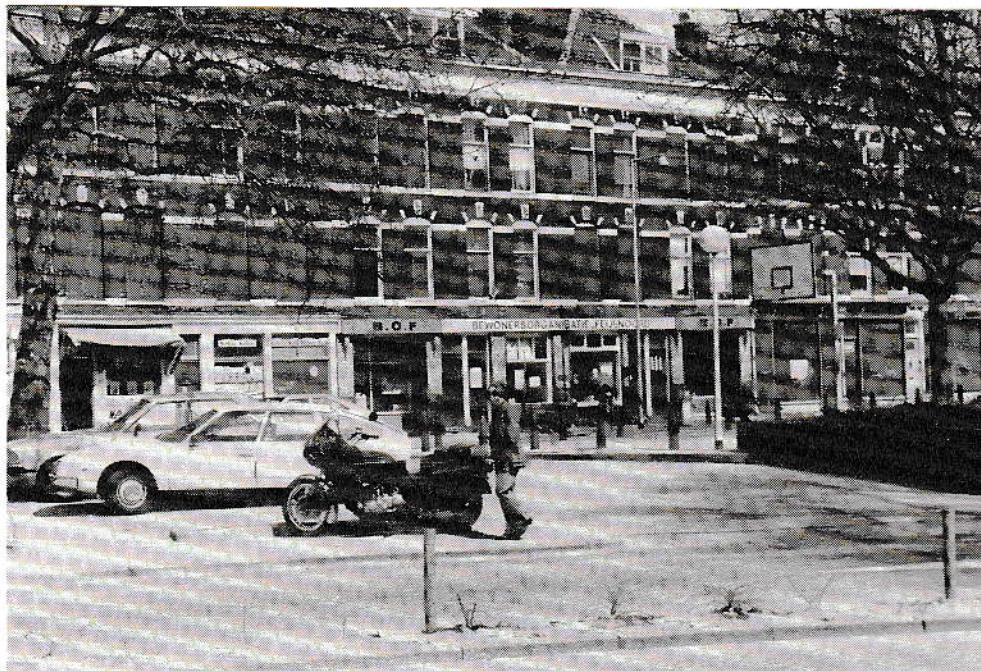
Vervolg van het programma en meer over het Viscondeurs op pagina 4.

FEIJENOORD/NOORDEREILAND

Opbouwwerker: Jan Robberecht

Adres: Tulpstraat 58 (buurtwinkel Noordereiland)

Telefoon: 84 06 62

1. "Een wijk om in te huil(z)en?!"

Feijenoord/Noordereiland is en blijft nog steeds stadsvernieuwingswijk met alle kenmerken van dien. Een bewonersorganisatie in zo'n wijk heeft dan ook z'n werkzaamheden gekonsentreerd op de problemen die een wijk tot stadsvernieuwingswijk bestempelen.

Vanaf 1976 is in projektgroepverband de stadsvernieuwing van start gegaan en prioriteit geweest. Deze periode werd onderbroken door de 3 jaar lange strijd tegen het Eroscentrum (1977-1980) die uiteindelijk tegen hoge prijs door de bewoners werd gewonnen. Toen kon alle energie weer gestoken worden in de opbouw van de wijk.

In 1982 is de tweede golf renovatie zo goed als afgerond en de 3e golf gestart. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor de 4e golf. De "grote" nieuwbouwprojekten Persoonshaven en Braakman zijn opgeleverd. Open Gaten plannen zijn in uitvoering en in voorbereiding. Echt grote nieuwbouwprojekten zijn binnen de "oude" wijk niet meer te verwachten. De uitbreiding zal verder plaatsvinden in het Binnenhaven/Spoorweghavengebied waar de Peperklip inmiddels is gerealiseerd.

Na jaren van achteruitgang is de daling van het inwonersaantal in Feijenoord in 1980-1981 tot stilstand gekomen en omgezet in een lichte stijging in 1982.

Die stijging is voornamelijk te danken aan de nieuwbouw op Feijenoord; op het Noordereiland daalt het inwoneraantal nog steeds. Wat betreft de bevolkingssamenstelling is er een verdere stijging van de 1 en 2 persoonshuishoudens te constateren en een daling van het aantal "starrende" gezinnen. Na 1981 begint zich een stabilisering van het aantal buitenlanders af te tekenen. Dat is echter geenszins het

jeboomstraat en de v.d. Takstraat zullen worden opgeleverd. Wat betreft de welzijnsvoorzieningen blijft er veel te wensen over, evenals op het gebied van onderwijs en groenvoorzieningen. De buurthuizen zitten in uiterst be-roerde akkommodaties of zijn afgebrand, het Dienstencentrum Feijenoord is te klein. Er is behoefte aan nieuwbouw van scholen, een gymnastieklokaal is in de hele

gevolg van gemeentelijk beleid, want dat ontbreekt nog steeds, maar eerder een gevolg van de ekonomiesche krisis. Wat de maatschappelijke positie van bewoners betreft wijzen de cijfers uit dat meer dan 50% van de bevolking op een inkomen van minimumloon of lager is aangewezen.

De winkelvoorzieningen in de wijk zijn ronduit slecht en dat is veel bewoners een doorn in het oog. Te verwachten is dat hierin verbetering komt, wanneer de gere-noveerde winkelkonsentraties in de Oran-

wijk niet meer te vinden, de verbouwing van de Persoonshallen tot sporthallen en nieuw klubhuis laat al jaren op zich wachten, en een nieuw wijkpark is ook nog niet opgeblroeid.

Vandaar de titel van een brochure die eind 1981 door de Bof werd uitgebracht: "Feijenoord/Noordereiland: een wijk om te huil(z)en!".

Die brochure werd uitgebracht om de problemen van een stadsvernieuwingswijk nog eens onder de ogen van de politiek verantwoordelijken te brengen. Dat was

nodig om o.a. de kille bezuinigingswoede een halt toe te roepen. Feijenoord/Noordereiland probeert na jaren van terugval weer overeind te krabbelen. Vernieuwen van huizen **alleen** is niet voldoende. Er zal heel veel moeten gebeuren om opnieuw een leefbare wijk op te bouwen. Ondanks alle tegenslagen en de perspektiefvernieigende ekonomiesche krisis zijn er nog steeds bewoners die daarvoor willen knokken. Over hoe ze dat doen en waar ze zich mee bezighouden en welke moeilijkheden daarbij overwonnen moeten worden gaat het volgende.

2. De Bewonersorganisatie Feijenoord/Noordereiland (Bof).

Als "voorlopig erkend wijkorgaan" functioneert de Bof nu al weer meer dan 12 jaar in de wijk. Eerst iets over hoe die organisatie in elkaar zit en welke initiatieven van bewoners er hun plaats in vinden.

Beleidsbepalend voor de bewonersorganisatie zijn de wijkgroep voor Feijenoord en de buurtgroep voor het Noordereiland. Beide groepen komen 2-wekelijks bijeen en vormen het kader van de wijk. De meest verschillende onderwerpen passeren de revue. Om een indruk te geven hieronder een kleine bloemlezing uit de agenda's van 1982.

- voorbereiding projektgroepvergaderingen
- wijkwelzijnsplanning en bijbehorende bezuinigingsperikelen
- verbetering openbaar vervoer
- aanleg nieuwe spoorwegverbinding
- ontwikkeling Binnenhaven Spoorweghavengebied
- nieuwbouw Peperklip
- winkel en bedrijven in de wijk
- funktioneren Maatschappij voor Volkswoningen
- onderwijs in de wijk
- groenvoorzieningen in de wijk

- opdrachtgeverschap nieuwbouw en renovatie
- allerlei aanvragen in het kader van de hinderwet
- bespreken nieuw beleidsplan voor de stadsvernieuwing in de projektgroep
- verkeerssituaties
- huurinhoudingsakties en woonlasten-akties
- vervoer gevaarlijke stoffen door de wijk
- funktioneren van de eigen organisatie en de beroepskrachten
- verbouwing poortgebouw
- nieuwbouw en renovatieprojekten
- gezondheidszorg
- aktie Burg. Hoffmanplein
- herinrichting v.d. Takstraat
- bebouwing landhoofd v.d. Takstraat
- openstellen busbaan
- funktioneren en herbouw klubhuis de Tulp
- herinrichting kaden Noordereiland

Zoals uit deze opsomming blijkt "bemoeit" zo'n bewonersorganisatie zich met alles en nog wat. Dat is een goede zaak, maar geeft tegelijkertijd iets aan van de problemen. Zo'n grote hoeveelheid van onderwerpen en werkzaamheden leidt ook tot onoverzichtelijkheid en onbeheersbaarheid.

Prioriteitsstelling en heldere structuren zijn noodzakelijk wil zo'n hele organisatie nog beheersbaar blijven voor bewoners.

Een en ander was en is een voortdurend onderwerp van diskussie tussen de actieve bewoners en vaste krachten. Uiteindelijk zal dit toch moeten leiden tot een nieuwe structuur van de bewonersorganisatie.

Op bijna alle bovengenoemde onderwerpen zijn bewoners aktief. In 1982 funkteerden de volgende bewonersgroepen onder de vlag van de bewonersorganisatie:

- bewonersgroepen ter voorbereiding en begeleiding van renovatieprojekten in de Oranjeboomstraat, de Zinkerbuurt,

de v.d. Takstraat, de Entrepotstraat, de Persoonsstraat, de Nassauhaven, de Tulpstraat en de Leliestraat.

- bewonersgroepen ter voorbereiding en begeleiding van de nieuwbouwprojecten Persoonshaven, Braakman, en de Open Gaten plekken aan de Steven Hoogendijkstraat, de Oranjeboomstraat en de Stieljesstraat.
- werkgroep buitenlanders ter verbetering van de relatie tussen de verschillende bevolkingsgroepen in de wijk.
- werkgroep gevaarlijke stoffen/spoorbrug met als taak het ijveren voor een spoorbrug zonder gevaarlijke stoffen.
- verschillende huurdersverenigingen: Simons, Persoonshaven, Ons Blok, Stieljesplein
- werkgroep Herinrichting v.d. Takstraat
- werkgroep verbouwing Persoonshallen
- voorbereidingsgroep projektgroepvergaderingen
- werkgroep herinrichting kaden Noordereiland
- redactiegroep Wijkijzer
- werkgroep buurtwinkeliers

3. "De koepels dicht? Dat nooit".

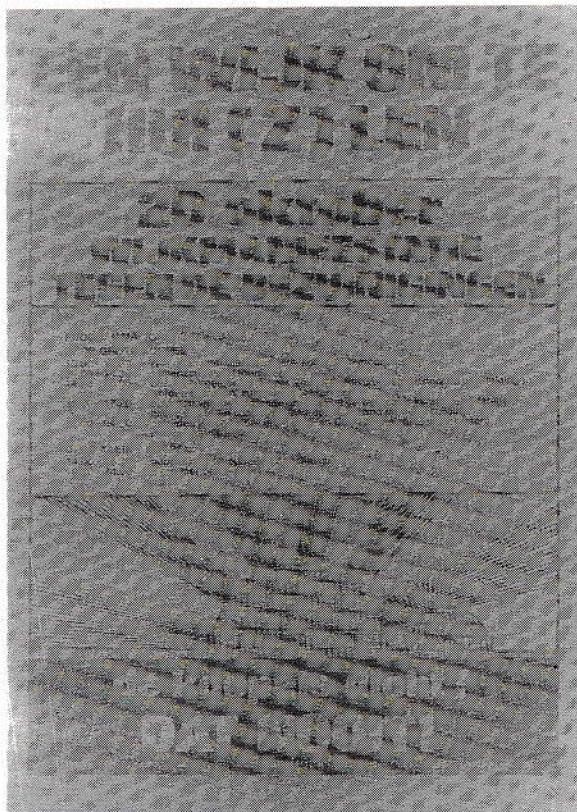
Via al deze groepen zijn honderden bewoners bij het werken in de wijk betrokken. Het zou te ver gaan om alle activiteiten van de verschillende groepen uitgebreid te beschrijven.

Daarom is er één onderwerp uitgepikt waar wat dieper op ingegaan wordt.

Een zaak die in 1982 een grote rol heeft gespeeld in de samenwerking tussen de verschillende welzijnsinstellingen in de wijk en de functie van de bewonersorganisatie daarbij. Daarom van dat proces een wat uitgebreidere beschrijving.

Nadat in het najaar van 1981 duidelijk was geworden welke financiële zwarte wolken zich boven de welzijnsinstellingen begonnen af te tekenen werd door de bewoners-

organisatie het initiatief genomen tot samenwerking van de verschillende organisaties in de wijk met als doel het behoud en de uitbreiding van het voorzieningenpakket en een doelmatig gebruik van bestaande middelen.

Voorgesteld werd te komen tot de oprichting van een **instellingen-overleg**. Dat lukte. Deelnemers werden:

- klubhuis de Arend en de Zeemeeuw
- klubhuis de Brug
- klubhuis de Tulp
- het Dienstencentrum Feijenoord
- het maatschappelijk werk
- de burgerraadsman (incidenteel)
- de huisartsen (incidenteel)
- de speel-o-theek
- wijkgebouw de Koepels
- het CJV

- speeltuinvereniging Feijenoord
- de R.K. Kerk
- de tafeltennisvereniging
- de Bofine

In het 1e half jaar van 1982 werd "kennis gemaakt" met elkaar. Alle instellingen passeerden de revue, vertelden over hun doelstellingen en activiteiten etc.

Tevens werd een inventarisatie gemaakt van de knelpunten die de organisaties bij hun werken ondervonden. De rol van de bewonersorganisatie was daarbij organiserend. Zij verzorgde het sekretariaat en de voortgang van de bijeenkomsten. Daarnaast was de inbreng van de bewonersorganisatie één van kritische vragensteller naar de verschillende instellingen vanuit het belang van de wijkbewoners. Tevens verzorgde de bewonersorganisatie de contacten en de inbreng met en in het stedelijk komitee "Laten we wel wezen".

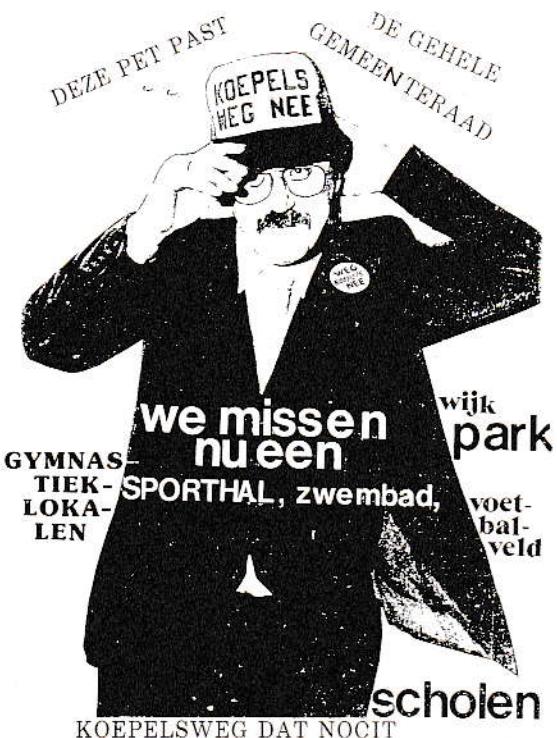
Doel was om met elkaar te komen tot een eensluitende opvatting over de gewenste voorzieningen in de wijk, afstemming van de verschillende activiteiten en een gezamenlijke strategie tegen de bezuinigingen.

Zoals in de gehele stad het geval was werd aktieve medewerking aan een opstelling van een wijkwelzijnsplan geweigerd. De financiële randvoorwaarde was n.l. dat onze wijk in 4 jaar tijd ± f 170.000 zou moeten inleveren. Hier wensten zowel de bewonersorganisatie als de verschillende instellingen niet aan mee te werken.

Toen in juni 1982 het ambtelijk opgestelde wijkwelzijnsplan verscheen werd besloten een gezamenlijke actie tegen de komende bezuinigingen te voeren.

Door de bewonersorganisatie werd een reactie geschreven op het wijkwelzijnsplan onder de titel "Alles van waarde is weerloos". "(Dat hadden ze gedacht op de Coolsingel)". Hierin werden de bezuinigingen afgewezen. Als ondersteunend materiaal werd o.a. gebruik gemaakt van een

onderzoek van een aantal studenten van de Technische Hogeschool in Eindhoven dat vernietigend was voor het door de gemeente gevoerde beleid.

Het meest verstrekende bezuinigingsvoorstel was de sluiting van de wijkakkommodatie de Koepels. Dat werd dan ook het motto van de actie "**De Koepels dicht? Dat nooit!**".

In een na de Eroscentrumacties nog niet vertoonde eendrachtige samenwerking werd er op 20 oktober in de Koepels een grote wijkmanifestatie gehouden. Zo'n 600 wijkbewoners keken en luisterden een middag en een avond naar een presentatie van de verschillende welzijnsactiviteiten in de wijk met als hoogtepunt een vlammand protest tegen de sluiting van de Koepels tijdens het kennismakingsbezoek van de nieuwe burgemeester Peper op dezelfde middag aan onze wijk.

En "kennisgemaakt" heeft hij. Op niet mis te verstane wijze werd door de honderden aanwezige wijkbewoners duidelijk gemaakt dat sluiting van de Koepels en verdere bezuinigingen niet gepikt werden.

Uiteindelijk hebben de acties sukses gehad. Na de roerige hoorzittingen in november op het Stadhuis waar de bewonersorganisatie de belangen van de wijkbewoners nog eens duidelijk naar voren bracht werd door de gemeenteraad besloten dat onze wijk er voorlopig f 50.000 bij zou krijgen in plaats van inleveren.

Op deze wijze werd een roerig jaar afgesloten. Het Instellingenoverleg had z'n nut bewezen.

4. Positie, functie en werkzaamheden van de opbouwwerker

De Bof kent een gevarieerd personeelsbestand.

De opbouwwerker vanuit het I.O.R. is hoofdzakelijk belast met taken op het Noordereiland en algemene taken t.b.v. de gehele organisatie en/of de wijk.

De positie van de opbouwwerker is er vaak één van "manus van alles". Je moet van alles op de hoogte zijn, je bent de aanspreekbare persoon voor bewoners etc. Er worden een aantal koördinerende taken van je verwacht.

Konkreet hield de opbouwwerker zich met de volgende projecten en zaken bezig:

- de begeleiding en ondersteuning van de buurtgroep Noordereiland.**

D.w.z. zorgen voor informatie, voor bespreekbaarheid, ondersteuning van de voorzitter etc.

- opzet en deelname aan de kerngroep Noordereiland.**

De kerngroep is een uit een 5-tal bewoners bestaande wekelijk bij elkaar komende groep die het hele reilen en zeilen van de buurtgroep voorbereidt en de dagelijkse

gang van zaken in de buurtwinkel regelt, zoals beheer, inkoop, opvang bewoners, taakverdeling, behandeling post etc.

- opzet en organisatie buurtwinkelierschap.**

Een groep bewoners werd bereid gevonden dagelijks in de buurtwinkel aanwezig te zijn en "spreekuren" te draaien.

Voor deze buurtwinkeliers en andere belangstellenden werd een scholingskursus gegeven met als onderwerp o.a. de bewonersorganisatie, de projektorganisatie stadsvernieuwing, de huurakties etc.

- ondersteuning en begeleiding van de bewonersgroep Braakman.**

Het nieuwbouwproject Braakman op het Noordereiland werd in de loop van 1982 opgeleverd. In het begin van het jaar werden door de bewonersgroep een aantal avonden georganiseerd waarop toekomstige bewoners een voor hen passende woning konden kiezen. Dat er gekozen kon worden geeft meteen al één van de problemen aan in de huidige stadsvernieuwing in de wijk.

Veel toekomstige bewoners laten het n.l. afweten i.v.m. de hoogte van de huren. Een onderzoek gedaan door het Instituut voor Normen en Waarden geeft een duidelijk beeld van deze problemen. Uiteindelijk heeft meer dan 70% van de oorspronkelijke inschrijvers voor het project bedankt. Toen bij de oplevering van de eerste woningen in juni 1982 bleek dat de huur nog 21 gulden hoger uitviel dan verwacht werd het feest van de eerste oplevering meteen de start van een inhoudingsactie van 21 gulden.

- deelname aan de werkgroep herinrichting van de Takstraat.**

Na de sloop van de oude Willembrug begin 1982, kon begonnen worden met de uitvoering van het herinrichtingsplan van de v.d. Takstraat.

Een groot konfliktpunt vormde de bebouwing van het landhoofd aan de Maas.

Een aanvraag van een horecaondernemer voor de bouw van een cafe-restaurant deed veel stof opwaaien. Bewoners vreesden voor verlies van uitzicht en overlast en konden alleen akkoord gaan met een zeer kleine voorziening. Hierover kon geen overeenstemming worden bereikt, hetgeen uiteindelijk resulteerde in een afwijking van de gewenste bebouwing door de bewonersorganisatie.

- **organisatie inspraakprocedure herinrichting kaden Noordereiland.**

Nadat in november 1981 een voorstel van de afdeling stadsontwikkeling voor de herinrichting van de Prins Hendrikkade, de Maaskade en het Prinsenhoofd werd afgewezen, heeft in 1982 een groep bewoners een nieuwbouwplan gemaakt wat door de bewonersvergadering in het najaar van 1982 werd goedgekeurd. Het wachten is echter nog steeds op de uitvoering.

- **planontwikkeling nieuwbouw klubhuis de Tulp.**

Veel tijd is gestoken in het samen met bewoners en beroepskrachten realiseren van een plan voor een nieuw klubhuis, ter vervanging van de in oktober 1981 afgebrande akkommodatie.

Eerst waren er grote meningsverschillen tussen het klubhuis en de buurt over een herbouwplan. Het klubhuis wilde weer een houten akkommodatie, de bewoners wilden een stenen gebouw. Het werd een stenen ontwerp. Daarna begon stadsontwikkeling dwars te liggen. Er moesten huizen boven komen. Ook dit werd door de bewoners afgewezen gezien de te verwachten overlast.

Stadsontwikkeling werd overtuigd en het plan werd ingediend.

Toen was de welstadskommissie tegen. Het plan paste niet in de "sky-line" van het Noordereiland.

Uiteindelijk hakten B en W de knoop door en het gebouw kan er komen.

- **Nieuwbouw scholen op het Noordereiland.**

Een groepje bewoners houdt zich al jaren bezig met de situatie van de scholen op het Noordereiland. Voor zowel de openbare als de prot. chr. school dient n.l. nieuwbouw te komen.

Strubbelingen tussen de beide scholen verhinderen een gezamenlijk optrekken. Na heel veel vergaderen en steeds weer veranderende prognoses is uiteindelijk toestemming verleend voor de bouw van een nieuwe openbare school.

Hiervoor diende de oude gereformeerde kerk aan de Prins Hendriklaan te verdwijnen. Op initiatief van de bewonersorganisatie werd een grondruil gerealiseerd met een open plek aan de Stieltjesstraat waar de gereformeerde kerk mee akkoord ging. De planontwikkeling voor de nieuwbouw is nu in gang gezet.

En verder

Ondersteuning van bewonersdeelname aan de projektgroep stadsvernieuwing was ook één van de taken van de opbouwwerker; de organisatie van het Instellingenoverleg (zie hierboven), deelname aan de werkgroep huisvesting, waar het beleid t.a.v. huisvesting in de wijk wordt voorbereid, en nog veel meer regelklussen.

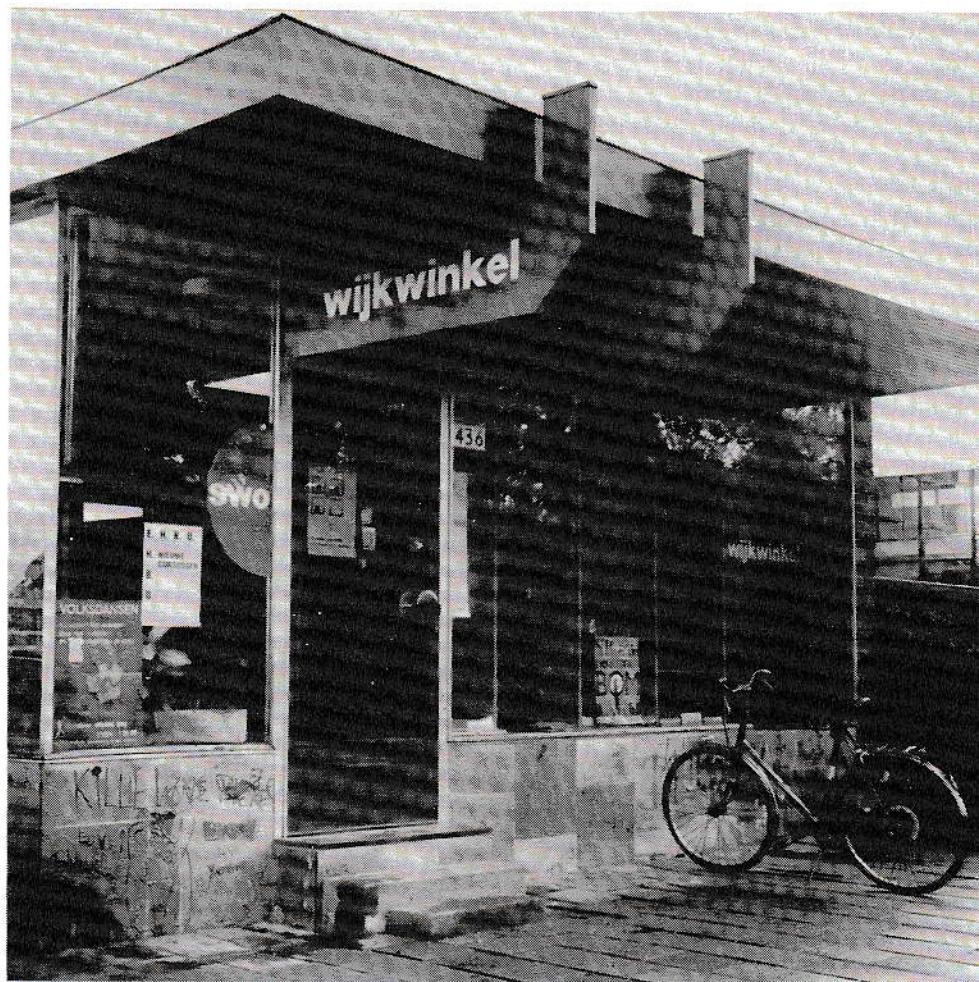
In I.O.R.-verband werd deelgenomen aan de tweewekelijkse subteamvergaderingen. Daarnaast aan de sollicitatieprocedure voor Kralingen. Hiervoor waren verschillende bijeenkomsten noodzakelijk om een helder beeld te krijgen van de werksituatie in Kralingen en de relatie met het I.O.R.

LOMBARDIJEN

Oppbouwwerker: Ben Dubbeldam

Adres: Catullusweg 436 (wijkwinkel)

Telefoon: 32 71 74

Het rustige Lombardijen is niet meer

Lombardijen als wijk is gebouwd in de zestiger jaren. De wijk is te verdelen in zes buurten die nu dus zo'n 23 jaar bestaan én één oudere buurt, Smeetsland, die gedurende de tweede wereldoorlog is ontstaan,

en nu nog als een "beschermd dorpje" in de wijk Lombardijen ligt.

Zoals vrijwel overal in Rotterdam het geval is loopt de bevolking geleidelijk aan wat terug. Ondanks het feit dat Lombardijen een nieuwe wijk is vertoont de wijk verwantschappen met de problematiek in sommige oudere wijken. Het tekort aan een aan-

tal fundamentele zaken voor de wijk - géén zwembad, geen weekmarkt, geen bioscoop, geen sporthal, e.d.- wordt weliswaar gekompenseerd door een aantrekkelijke woonomgeving maar daar staat dan weer tegenover dat we vanuit de gemeente gezien worden als een "rijke wijk" en als zodanig dan ook aangeslagen worden. Ook in Lombardijen beginnen de steeds stijgende woonlasten zwaar te drukken op de portemonnee van de bewoners.

De weigering van de huurvernogingen begint dan ook in Lombardijen te lijken op de huurverhogingsakties die al jaren in de oude wijken gevoerd worden.

Het rustige Lombardijen is niet meer. De krisis gaat ook aan deze wijk niet voorbij. Dit alles heeft gevolgen voor de bewonersorganisatie en haar handelen.

De hele gang van zaken rond het maken van wijkwelzijnsplan en de opgelegde bezuinigingen op de wijkvoorzieningen heeft haar stempel gedrukt op de mensen in de bewonersorganisatie. We hebben ervan geleerd en zullen ernaar moeten handelen.

Buurt- en werkgroepen

De buurtgroepen en de werkgroepen in de wijk vormen gezamenlijk de bewonersorganisatie.

In elke buurt is nu een buurtgroep en elke bewoner in zo'n buurt kan meewerken in de buurtgroep. Er zijn géén toelatings-eisen, géén kontributiegelden, géén verkiezingen, géén politieke of religieuze belemmeringen om deel te kunnen nemen aan het werk van de buurtgroep.

Iedereen die haar of zijn steen wil bijdragen voor de verbetering van de wijk zal ontdekken dat de buurtgroep een veilig nest is om samen met anderen inhoud te geven aan "het werken in de buurt".

Juist door het zeer gemeleerde gezelschap in de buurtgroep ontstaat een basis van waaruit de buurtbelangen het beste kun-

nen worden behartigd. Verschillende opvattingen, politiek, kultureel en religieus, komen met elkaar in aanraking, meningen worden getoetst en gevormd. Waar tot overeenstemming per probleem gekomen moet worden, dáár begint de medezeggenschap én daarmee de besluitvorming hoe men de problemen te lijf wil gaan.

Demokratie in haar zuiverste vorm.

Uiteraard zitten ook in deze vorm van werken een aantal negatieve kanten.

De aktieve buurtbewoners lopen niet alleen de kans een soort buurtkoning te worden, ze zijn ook vaak de loopjongens en vuilophalers van de mensen die niet mee-draaien in de buurtgroep.

De reactie daarop kan zijn: besluit is besluit, "dan hadden ze er maar moeten zijn".

Om dergelijke situaties te vermijden wordt er naar gestreefd dat bij werkelijk ingrijpende veranderingen in de buurt de buurtgroep een grote buurtvergadering uitschrijft waaraan van te voren duidelijke publiciteit is gegeven en waar dan om standpuntbepaling van de buurtbewoners gevraagd gaat worden. Zo'n uitslag van een buurtvergadering is de graadmeter voor de buurtgroep om verder op door te werken. Daarom is het ook noodzakelijk dat dergelijke grote bijeenkomsten per buurt regelmatig worden gehouden. Bovendien is het een controle voor de buurtgroep om te toetsen of de ingeslagen weg de goede is.

Naast de buurgroepen zijn er een aantal niet buurtgebonden werkgroepen. Zo is er de **werkgroep ontspanningsaktiviteiten** die voor alle buurten in Lombardijen werkt, de **werkgroep wijkwelzijnsplatform** die over de hele wijk bezig is, de **werkgroep migranten** die zich bezig houdt met het werk rond de migranten in Lombardijen.

Bewonersorganisatie

Natuurlijk is het zo dat de aktieve bewonersgroepen, de basisgroepen = werkgroepen en buurgroepen, in grote mate zelfstandig zijn voor wat betreft zaken die in hun eigen gebied spelen. Zaken die niet alléén het eigen gebied aangaan maar ook de andere buurten of de hele wijk moeten eerst in de algemene vergadering van de bewonersorganisatie gebracht worden.

Omdat een vergadering van al die werkgroepen met al haar leden een onmogelijke bijeenkomst is, is besloten om vanuit buurgroepen en werkgroepen een aantal mensen af tevaardigen naar de vergaderingen van de bewonersorganisatie. Dat is werkbaarder. Maar ten alle tijden mag iedereen de bewonersorganisatie bijwonen. Tenslotte zijn ALLE bijeenkomsten openbaar.

Bij belangrijke besluiten is het ook de algemene vergadering die een voorstel van de buurgroep bekrachtigt. Het wordt dan door de hele wijk gedragen én de bewonersorganisatie kan zich hard maken, en zich inzetten voor de uitwerking van de plannen. Naar allerlei instanties, gemeente, Rijnmond, het rijk, is de bewonersorganisatie de gesprekspartner, de spreekbuis, het verantwoordingskader.

In de vergadering van de bewonersorganisatie leggen dus de basisgroepen ook verantwoording af van hun werkzaamheden. Dat is belangrijk omdat men anders nooit eens met anderen een stukje beleid, een stukje werk kan doorspreken.

De bewonersorganisatie Lombardijen heeft bewust gekozen voor deze structuur.

Voor de bewonersorganisatie zijn er twee dingen van belang.

- a. de afhankelijkheid ten opzichte van de bewoners is voorwaarde voor een goede belangenbehartiging.
- b. de onafhankelijkheid ten opzichte van de gemeente én de politieke partijen is noodzakelijk om het werk goed te kunnen doen.

De bewonersorganisatie Lombardijen heeft zich dan ook verzet tegen de komst van een deelgemeente in Lombardijen en zal zich daar tegen blijven verzetten.

De relatie met de gemeente is wat betreft de bewonersorganisatie Lombardijen goed te noemen. Met diverse ambtenaren hebben we regelmatig en goed overleg. Zaken worden in goede harmonie doorgesproken én adviezen van de bewonersorganisatie worden serieus genomen. Dat betekent niet dat ze ook altijd over worden genomen Toch zal een onafhankelijke bewonersorganisatie zich veel vrijer kunnen opstellen dan een organisatie die een verlengstuk van de gemeente is. Ook de bewoners zullen hun vertrouwen sneller verliezen als de bewonersorganisatie door de overheid gedikteerd wordt.

In 1982 is er een duidelijke botsing tussen het gemeentelijke apparaat en de bewonersorganisaties geweest rond de wijkwelzijnsplanning.

Een botsing die miljoenen guldens opleverde voor de bewonersorganisaties. Een bevochten resultaat dat alleen behaald kon worden door het feit dat duizenden wijkbewoners de bezuinigingen niet pikten.

Ook de bewonersorganisatie Lombardijen heeft een belangrijke rol gespeeld in de acties tegen de bezuinigingen.

Jammer was dat voor Lombardijen de aanval niet verminderd is.

INTERNATIONALE FEESTWEEK

laatste week Oktober 1982
in het WIJKGEBOUW LOMBARDIJEN

EXPOSITIE • TONEELGROEP DISKUS • KINDERPROGRAMMA'S
met PETER BLANKER en RAMON POLAK • DANSGROEPEN •
KOOKDEMONSTRATIES • FEESTAVOND • MODESHOW • FILM
en andere aktiviteiten • let op Houwen Zo!

In de bewonersorganisatie gaat veel om en bij de verschillende groepen en aktiviteiten zijn veel mensen betrokken.

De doelstelling van de "Stichting Wijkopbouw Lombardijen", zoals de bewonersorganisatie officieel te boek staat is formeel: het betrekken van bewoners van de wijk Lombardijen te Rotterdam bij de behartiging van hun belangen op sociaal cultureel en rekreatief gebied.

Konkreet betekent dit dan ook dat de bewonersorganisatie zich bezig houdt met

- 't verkrijgen en behouden van goede én betaalbare woningen
- het woonlastenproblematiek
- de woonomgeving, de groenvoorzieningen, de parkeervoorzieningen.
- het openbaar vervoer
- de winkelvoorzieningen en overlastgevende bedrijven
- de onderwijsvoorzieningen
- voorzieningen op het gebied van de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
- de problematiek rond de verkoop van woningen (uitwassen ervan zoals de horizontale verkoop)
- bedreiging van het leefmilieu door overlast van de havenspoorlijn en andere gevaarlijke vervoersontwikkelingen
- de positie van minderheidsgroepen (migranten, woonwagenbewoners, surinamers met nederlands paspoort etc.)
- de aanslag op de welzijnsinstellingen
- de nadelige gevolgen van de krisis zoals werkloosheid, schoolverlaters, etc.
- de ontplooiingskansen van de vrouwen
- de verkeerssituatie in de woonbuurten
- de samenwerking tussen professionele instellingen en de vrijwilligersorganisaties
- het volgen van het gemeentelijk beleid t.a.v. Lombardijen
- en andere zaken die door bewoners worden binnengebracht.

Het hele bedrijfje moet gerund worden. Daarvoor is een groep mensen bereid gevonden die naast het werk in de buurtwerkgroepen een taak binnen de bewonersorganisatie zelf op zich hebben genomen.

Binnen de bewonersorganisatie noemen we deze mensen de kerngroep. Zij zijn niet meer of belangrijker dan een ander maar vervullen een extra rol.

Zij bereiden de bewonersvergadering voor en zorgen voor de verslaglegging.

Tijdens de bijeenkomsten van de kerngroep wordt de agenda van de bewonersvergadering vastgelegd en afgesproken wie de vergadering voorzit.

In de kerngroep draait ook de administratief medewerkster mee (naast de opbouwwerker, de enige betaalde kracht), die een onmisbare steunpilaar voor de organisatie is.

De opbouwwerker

Kernbegrippen zijn:

- oplossing van problemen waar een aantal mensen gezamenlijk last van hebben.
- bewonersgroepen vertrouwd maken met manieren en middelen om tot oplossingen voor problemen te komen, prakties leren dus.
- bewonersgroepen laten zien hoe ze gezamenlijk in staat kunnen zijn beslissingen die door bepaalde instanties, vaak ten nadele van hen, worden genomen kunnen beïnvloeden en een andere, voor henzelf betere, kant op kunnen laten gaan.

Het oplossen van een probleem is niet de enige doelstelling van het opbouwwerk. Een keuze willen maken zonder paternalisties te willen zijn voor die groepen die meestal onder aan de ladder van het maatschappelijk krachtenveld staan, betekent een keuze maken om naast en achter die groepen te staan én mensen de ruimte ge-

ven om daarbinnen hun eigen proces te laten bepalen en te laten doormaken.

De opbouwwerker is daarbij géén schakel tussen bewoners en overheid.

Het opbouwwerk stelt zich ten dienste van bewonersgroepen om mee te werken aan het oplossen van problemen. Maar dat betekent niet, dat het zich te allen tijde laat of kan laten inschakelen.

Als een groep, die uitstekend voor haar eigen belangen kan opkomen, van het opbouwwerk gebruik zou kunnen maken, zou dit een overbodige luxe zijn.

Bovendien moet het opbouwwerk zich voortdurend overtuigen van de zin en de noodzaak van haar werkzaamheden én daaruit zo nodig consequenties te trekken.

De rol van de opbouwwerker binnen de bewonersorganisatie wordt bepaald door de mensen met wie je aan het werk bent.

Toen in Lombardijen bekend werd dat een firma van buiten Rotterdam op het industrieterrein in onze wijk licht radioactief materiaal wilde gaan opslaan kwam de buurtgroep WesterHordijk in het geweer.

Na een buurtonderzoek werd het duidelijk dat de buurt dit soort materiaal niet in haar nabijheid wenste.

De opbouwwerker gaat dan in opdracht van de buurtgroep alle mogelijkheden uitzoeken om te kijken welke wegen er bewandeld moesten worden om er voor te zorgen dat die firma geen voet aan de grond kan krijgen. Binnen een week tijd is de agenda gevuld met allerlei afspraken en vergaderingen.

Een grote buurtvergadering wordt belegd. De buurtgroep wil die vergadering niet zelf voorzitten waar door de opbouwwerker éénmaal deze rol op zich neemt. Op deze grote buurtvergadering wordt ondanks de geruststelling van verschillende deskundigen besloten dat op deze plek in Lombardijen deze licht radioactieve stoffen niet mogen komen.

Het begin van een lange weg. Een weg waar de politiek ingeschakeld moet worden, gesprekken met gemeenteraadsleden, mensen van Rijnmond, ambtenaren van verschillende ministeries, onderhandelen met de firma van deze radioactieve stoffen. Maar dan ook telkens weer terug naar de buurtgroep, de achterban. Overleggen en opnieuw strategie bepalen. Soms doe je als opbouwwerker dingen zelf, vaak doe je het met anderen, meestal funktioner je in de schaduw, ondersteunend, toch ben je vaak de hamer waarmee de bewoners de beslissende tik geven.

In Lombardijen kan je de opbouwwerker in verschillende rollen zien. Waarbij elke rol een echt stukje opbouwwerk is.

Als een bewoner in een vergadering dreigt klem te lopen, dreigt af te gaan, dan springt hij in. Vrijwilligers mogen niet gebruikt worden als kop van jut.

Binnen de wijkwelzijnsplanning, in de Rotterdamse verhoudingen moet je lezen wijkbezuinigingen, is de opbouwwerker intermediair om dusdanige plannen voor te leggen dat de schade zo beperkt mogelijk blijft.

In de werkgroep Ontspanningsactiviteiten rijdt de opbouwwerker als bezemwagen in de georganiseerde wijkwielerronde voor de jeugd. Of treedt op als omroeper bij het play-back festival op de speeltuin.

Bij buurkonflikten probeert hij achtergronden aan te geven en de strijdende partijen met elkaar in overleg te krijgen.

In het vrouwenwerk zorgt hij dat de materiële voorwaarden aanwezig zijn om inhoudelijk werk te kunnen blijven uitoefenen.

Elke werkgroep heeft zo zijn eigen invulling gegeven aan het werk van de opbouwwerker.

De konkrete bezigheden van de opbouwwerker liggen dus in het kader van de buurt en werkgroepen. De onderwerpen die daar aan de orde zijn zijn reeds eerder aangegeven.

OUD CHARLOIS

Opbouwwerker: Mar Aalders

Adres: Kaatsbaan 12

Telefoon: 29 76 59

De wijk

De wijk is langzaam aan het veranderen. De "Open Gaten" zijn vrijwel opgevuld. Er worden nieuwe stukken aangebouwd - het Dokhavengebied. Er wordt flink gerenoveerd met honderden woningen. Wat daar nu bij opvalt, is dat er weinig aan de woonomgeving zelf verandert - verbetert. De miljoenen zijn er niet vanaf te zien. Sommige straten verpauperen gewoon door, ondanks de renovatie.

Het zijn de 'kleine' dingen die het beeld bepalen. Vuilcontainers, onafgewerkte sloopmuren, slechte bestrating, dichtgetimmerde panden, achterstallig onderhoud van de woningen. Oud Charlois heeft veel

(60%) partikulier woningbezit. Door fotorapportages te maken en met de Werkgroep Woonomgeving door de straten te lopen en alles te noteren, kom je er achter. De wijk is nu in kaart gebracht en in 1984 wordt er gestart met een straatsgewijze aanpak.

De voorzieningen laten veel te wensen over. De kleine buurtwinkels verdwijnen. Er zijn veel onduidelijke export/import zaken voor buitenlandse zeelui.

Als er boten aankomen in de Waalhaven is dat direct merkbaar. De wijk is dat gewend, maar de onduidelijke winkels zijn een doorn in het oog.

Er is nu weer opnieuw een Werkgroep Winkels en Bedrijven opgestart, die de zaak gaat aanpakken. Wij trekken eraan, dat ook bewoners daarin deelnemen en dat lukt.

De scholen zijn oud en liggen voornamelijk op de binnenterreinen. De wijk wordt als sluiproute van en naar de Maastunnel gebruikt. Daarnaast wordt de wijk doorkruist met aan- en afvoerroutes van de havens. De Doklaan en de Wolphaertsbocht verwerken enorme hoeveelheden vracht/ containervervoer.

Ouders moeten met hun kinderen oversteken met levensgevaar.

De waterkering kan hier in de toekomst verandering in brengen. Wij hebben enorm moeten knokken om te zorgen, dat de verkeersvoorzieningen niet geschrapt werden.

Wat de bevolking betreft, kan je stellen dat het een arbeiderswijk is. Met vrijwel iedereen onder Jan Modaal, veel uitkeringstrekkers, werkloze jongeren.

Het percentage buitenlandse gezinnen groeit nog gestaag. Spreidingsbeleid werkt niet.

Wel: goede, **betaalbare** woningen, daar is nog steeds een zeer grote behoefte aan.

De bewonersorganisatie

De Werkgroep Oud Charlois is een Werkgroep met een grote ervaring en traditie. De inzet en organisatiegraad is hoog. Het verloop gering. Er komen wel jonge mensen die na verloop van tijd de oudsten vervangen.

Er is een kerngroep van 6 mensen, die de koördinatie van de Werkgroep op zich nemen. Zij vergaderen wekelijks één uur. De Buurtwinkeliers zijn **allen** wijkbewoners, die samen met de sociaal begeleider en onze administratieve kracht de winkel **zelfstandig** runnen.

De Buurtkrant is geheel in handen van wijkbewoners.

Daarnaast is de Werkgroep sterk in het nemen van eigen initiatieven. De meest opmerkelijke zaken van de periode 1982/1983:

- Oprichting van 4 Huurdersverenigingen.
- De Werkgroep van toekomstige bewoners van de **Dokhaven**.

Daar zouden nog wel meer groepen en initiatieven aan toegevoegd zijn, als de deelgemeente niet zoveel tijd en aandacht op eist.

Een deelgemeente, die ons werk dwarsboomt, over doet en zich als konkurrent opstelt. In dit verslag willen wij er niet te lang bij stilstaan. Er zijn leukere/positieve dingen te vertellen.

De Werkgroep stelt zich op het standpunt dat wij stadsvernieuwingsgebied zijn, dus de verordening op stadsvernieuwing van toepassing is.

Na die te hebben toegepast, komt het pas op het bordje van de deelgemeente. Zo niet, dan hoeft het niet meer voor ons, de deelgemeente.

Tijdens een bezoek van wethouder Pim Vermeulen aan de wijk werd door een van de leden van de werkgroep een toespraak gehouden waarin de problemen in de wijk op een rijtje werden gezet. Enkele punten daaruit.

Er is al aardig wat verbeterd aan **de behuizing** van veel wijkbewoners. Toch is dat niet genoeg om een wijk **leefbaar** te maken!! Want dat is het doel van de stadsvernieuwing. Maar daar is véél meer voor nodig!

Nog steeds is er ondanks de stadsvernieuwing geen halt gekomen aan de achteruitgang van de wijk. De verpaupering neemt nog steeds toe! Een toenemende vergrij-

zing van de bevolking hier en een hoge konsentratie buitenlanders in sommige straten doen hier geen goed aan. Veel jonge mensen willen nog steeds weg uit deze wijk en grijpen o.a. renovatie aan om uit deze wijk weg te kunnen verhuizen naar betere wijken. Een veel gehoorde opmerking is dan ook: "Zelf vind ik deze wijk wel aardig, maar als ik aan kinderen wil beginnen dan niet hier." Waarom is dit zo?

- Er is een groot tekort aan rekreatiemogelijkheden en andere sociaal-kulturele voorzieningen (geen wijkgebouw, crècheruimte ect.).
- Buurtwinkeltjes verdwijnen steeds meer voor allerlei shipstores en andere onduidelijke rommelzaakjes.

En hoe wordt deze situatie, wanneer Oud Charlois in de zeer nabije toekomst duizen-

- De onderwijs situatie is slecht. Men kent zeer hoge percentages buitenlandse kinderen in de klassen en is daarom bang voor achterstand in het onderwijs van het eigen kind.
- De weg naar school is gevaarlijk en op de straten kunnen de kinderen haast niet spelen. Er ontbreken kinderspeelterreinen en het verkeer in de wijk is op veel plaatsen levensgevaarlijk.

den nieuwe bewoners erbij krijgt, die ook van deze voorzieningen gebruik moeten maken???

In deze wijk is ca. 50% van de woningen gemeentebezit. Van dit gemeentebezit is de afgelopen jaren het nodige opgeknapt. Toch moet ook die andere 50% van kleinere partikuliere verhuurders nog aangepakt worden. De projektgroep moet zich hier

met de plangroep Partikulier woningbezit voor blijven inzetten. Ook is er aan de woonomgevingverbetering in veel straten nog niets gebeurd.

Wij hebben al aangegeven dat de projektgroep nog lang niet klaar is in Oud Charlois. Wij eisen dan ook dat de projektgroep zijn lokatie aan de Kaatsbaan behoudt en wel:

1. Om bouw- en andere vergaderingen met gemanageerde ambtenaren te kunnen voortzetten.
2. Met een vaste projektgroep man/vrouw bezetting.
3. Om meer aandacht aan bovengenoemde punten te geven, zodat Oud-Charlois echt leefbaar wordt.
4. Om de directe contacten met de projektgroep via eigen projectambtenaren te laten verlopen.

Positie en functie van de opbouwwerker

Men verwacht van de opbouwwerker een organisatievermogen voor het opzetten van **nieuwe** projecten.

Huurdersverenigingen.

Dokhavengroep.

Buurtkursus "**Ken je recht**".

Steun bij de koördinatie van de gehele Werkgroep.

Voorbereiding met de projektgroepleden van de projektgroepvergaderingen.

Geen directe partijpolitiek, wel politiek bezig zijn, maar in de zin van leefbare wijk. Ieder half jaar hebben wij een werkplan gemaakt, waarlangs wij ook praktisch hebben gewerkt.

Werkzaamheden van het opbouwwerk

Organisatie

- Dokhavengroep
- 4 huurdersverenigingen
- Buurtkursus "**Ken je recht**"

Steun bij

- Waterkeringsproject
- Projektgroepvergaderingen
- Woonomgevingsplannen
- Werkgroep/koördinatiegroep
- Woonlastenakties

Deelname in

- Kop van Zuid-overleg
- Samenwerkingsverband van de Charloisse Welzijnsorganisaties
- Beroepskrachtenoverleg
- Subteam III I.O.R.
- Planteam Partikulier Woningbezit
- Bouwteams Sint Janshaven en Charloisse Kerksingel

Enkele punten lichten wij er even uit.

De **Dokhavengroep**, bestaande uit toekomstige bewoners van het Dokhavengebied (1200 woningen) en leden van de Werkgroep, hebben een jaar lang gewerkt aan een geheel **eigen** plan voor het gebied. Gesteund door 3 afstudeer-studenten van de Akademie voor Bouwkunst. Daarin heeft het opbouwwerk een centrale rol vervuld, zowel naar de bewoners als naar studenten. Er ligt nu een drielig werkplan, waar de overheids-plannenmakers niet omheen kunnen. Wij vinden, dat in zo'n gebied **alle** voorzieningen moeten zitten: scholen, winkels, sociaal-kultureel en medisch.

De gemeente heeft de neiging om alle zg. overlooplokalisaties **zonder** voorzieningen te bouwen.

De woonlastenakties. Aanvankelijk kwam Oud Charlois niet zo uit de startblokken. Het laatste halfjaar is dat wat anders. De organisatie van de Huurdersverenigingen gaat doorwerken. De akties worden straatsgewijs gevoerd.

Pompstraat: Huurverhoging geweigerd wegens slechte staat van gerenoveerde huizen.

Charloisse Hoofd: Stookkosten voor-
schotten bevoren op nivo 1981 door
slecht funktioneren van de installatie.

Maastunnelplein: 10% huurverhoging ge-
weigerd. Puntentelling onjuist. Overigens
gelazer omdat wij met een andere telling
werken dan de Huurkommissie.

Via de buurtwinkel velen gesteund bij ee
weigering van de huurverhoging. Ieder
jaar worden er dit meer. Ook in onze wijk
kunnen steeds meer mensen de woonlas-
ten niet meer opbrengen. Verhuizen naar
gerenoveerde of nieuwbouw woningen is
dan ook voor velen niet meer mogelijk.
Heel duidelijk wordt, dat de financieel
zwaksten dreedubbel gepakt worden in on-
mogelijkheden.

Werkzaamheden/taken in I.O.R.-verband

- Deelname aan het subteam.
- Sollicitatiekommissie van de Afrikaanderwijk.
- 2 kongressen over onderwijsstimule-
ring in oude wijken.
- 1 kongres over werkloosheid.
- 1 kongres over wonen en stadsvernieu-
wing.
- Kollegiaal overleg in Charlois met Tar-
wewijk en Carnisse over de waterke-
ring, samenwerking deelgemeente en
praktische zaken.

Samenvattend over de periode 1982/1983.

- o Een goed en gedegen programma van eisen voor het Dokhavenprojekt.
- o Een zeer geslaagde en voor herhaling vatbare kursus "**Ken je recht**".
- o De oprichting en uitbouw van 4 huurders-
verenigingen
 - Charloisse Hoofd
 - Open Gaten/Grondherenplantsoen
 - Oud Charlois
 - Sint Janshaven
- o Een goed draaiende
 - Werkgroep en
 - Koördinatiegroepmet aktieve bewoners-projectgroepleden.
- o Een verhuizing van de Boergoensestraat naar de Kaatsbaan.
- o Een Turkse migrantenwerker voor de Stads-
vernieuwing per 1 september 1983.
- o Twee eigen soosruimten: de Max en het Achterhoofd
- o Een lastige, dwarsliggende deelgemeente.

OUD MATHENESSE/WITTE DORP

Opbouwwerker: Johan Janssens

Adres: Bulgaarsestraat 4

Telefoon: 62 14 52

De wijk

Oud Mathenesse en Het Witte Dorp vormen samen het werkgebied van de bewonersorganisatie.

De 8.200 bewoners van Oud Mathenesse en Het Witte Dorp noemen hun wijk vaak "**"De Put van Rotterdam"** of "**"Het Verre Westen"**", benamingen die duidelijk maken dat de wijk geïsoleerd ligt ten opzichte van de rest van Rotterdam.

Het Witte Dorp is in de jaren '20 gebouwd (architect Oud).

Aan het eind van de "70'er" jaren is het dorp gerenoveerd door het Gemeentelijk Woningbedrijf voor nogeens een periode van ± 20 jaar. Door "samenvoegingen" is het aksent in de woningdifferentiatie wat

meer op de 3 en 4 kamerwoningen komen te liggen.

Door de slecht uitgevoerde renovatie en het feit dat de woningen niet onderhield zijn maar drijven op betonnen platen, vertonen veel woningen weer onderhouds-klachten: scheuren, verzakkingen, tocht, lekkages en zeer hoge G.E.B.-rekeningen.

Oud Mathenesse is om-en-nabij de tweede wereldoorlog gebouwd. De landen of internationale buurt (tussen Schiedamsedijk en de Franselaan) is gebouwd in de jaren 30. De bouw is overwegend portiek-etagebouw van vier bouwlagen, neergezet in grote blokken. De woningen hebben een ruimere plattegrond (huurharmonisatie tikt dan ook lekker aan).

Tussen de Horvathweg en de Franselaan ("De andere kant") dateren de woningen van na de tweede wereldoorlog. Ze vertonen de typische gebreken van de naoorlogse revolutiebouw: kleine geforceerde plattegronden, gehorig, enz. Omstreeks 1975 is in Oud Mathenesse op grote schaal de uitverkoop van huurwoningen gestart. Op nagenoeg de hele wooningvoorraad ligt een splitsingsvergunning, veel woningen - exakte aantal is onbekend - zijn inmiddels al verkocht. De spekulatie zorgt dan ook voor veel problemen: malafide verkooppraktijken, ouderen die de wijk uit moeten omdat ze geen begane-grond woning meer kunnen huren, verwaarlozing van onderhoud, woekeerwinsten, enz.

In de Internationale buurt loopt een experiment (\pm 250 woningen) met "gebonden maatschappelijk eigendom" met "Onze Woning" als beheerder.

De bevolking in Oud Mathenesse en Het Witte Dorp vertoont als gevolg van de horizontale verkoop een kleine tendens om zich te verjongen.

Het aantal bewoners tussen de 20 -34 jaar neemt toe. Desondanks zet de vergrijzing zich door. Eind 1980 was 1/3 van de bevolking ouder dan 60 jaar. Het aantal buitenlanders bedraagt 3,4% op de totale bevolking. Politiek gezien is Oud Mathenesse en Het Witte Dorp een echte P.v.d.A.-wijk: 65% stemde bij de tweede kamerverkiezingen op de P.v.d.A.

Kwa voorzieningen is Oud Mathenesse en Het Witte Dorp een vergeten gebied. In combinatie met de geïsoleerde ligging en het zeer hoge percentage ouderen in de wijk, is dit een van de voornaamste problemen in de wijk.

Bewonersorganisatie Oud Mathenesse en Het Witte Dorp

De bewonersorganisatie is begin 1981 ontstaan, vanuit een bundeling van restanten

van 2 zelfstandige bewonersgroepen: het **Wijkorgaan OM en HWD** alsmede de **Bewonersgroep 'Het Verre Westen'**. De bewonersorganisatie is op initiatief van de opbouwwerker ontstaan en was bedoeld om ruimte te maken voor een nieuwe start en om af te rekenen met het weinig florisante verleden van het georganiseerde bewonerswerk.

1982 en 1983 waren de jaren van de vuurdoop! Alle tijd en energie werd gestoken in het organiseren van belangenbehartiging door bewoners op grond van konkrete problemen/wensen in de wijk. Een dergelijke aanpak was (en is) volslagen nieuw in het Verre Westen.

Akties, manifestaties, festivals, wijkbijeenkomsten hebben ervoor gezorgd dat veel bewoners aktief zijn geworden om te knokken voor verbeteringen in hun buurt. Het lijkt erop alsof de wijk afgerekend heeft met z'n afwachtende en berustende houding. Met name de initiatieven op gericht de problematiek van ouderen (1982 "Oud...laat 't fijn zijn") en jongeren (1983 "Daar gaat-tie '83") aan te pakken, hebben de bewonersorganisatie tot leven gebracht.

Eind 1982 was de bewonersorganisatie een soort 'vlag' waaronder allerlei zelfstandige actie- en werkgroepen draaiden. Om tegemoet te komen aan de wensen naar onderling overleg en koördinatie van werkzaamheden werden "dwarsverbindingen" tussen de groepen gemaakt: **overleg van aktieve bewoners, nieuwsbrief** e.d. Het verder uitwerken van een goede organisatievorm van de bewonersorganisatie blijft ook in de komende tijd heel belangrijk.

Wijkwinkel

Allereerst: met groot trompetgeschal kon in september 1982 de nieuwe wijkwinkel (180m² nieuwbouw) geopend worden. De deur van de oude wijkwinkel (slechts 25m²) werd met een enorme smak voor het laatst dichtgeslagen. Eindelijk beschikte

de bewonersorganisatie over een geschikte akkommodatie met aparte ruimtes.

Een van deze ruimtes heet de wijkwinkel. Dat is het hart van de bewonersorganisatie: aanloopadres voor wijkbewoners voor hulp en informatie, centraal sekretariaat, ontmoetingspunt voor aktieve bewoners, e.d.

De wijkwinkel wordt gerund door 'wijkwinkeliers': ± 10 vrijwilligers die per toerbeurt een ochtend of een middag dienst hebben en daarbij ondersteund worden door de administratieve assistente. Eén keer per 14 dagen vindt het wijkoverleg plaats, regelmatig worden er scholingsavonden georganiseerd voor de wijkwinkeliers.

Daarnaast trekt het wijkwinkeloverleg ook ieder jaar de huurverhogingsactie.

Het gebrek aan sociale en maatschappelijke hulpverlening in de wijk is in de wijkwinkel goed te merken: het loopt storm van bewoners met de meest uiteenlopende vragen.

Nieuws uit Het Verre Westen

Veel aandacht wordt besteed aan de wijkkrant: Nieuws uit het Verre Westen. De krant vormt één van de belangrijkste kontaktvormen met de wijkbewoners. Die krant moet dus goed zijn en regelmatig verschijnen. Middels scholing van een aantal bewoners wordt sinds kort gewerkt aan de opbouw van een echte redactie.

Initiatieven/akties/projekten

In de afgelopen 2 jaar zijn veel nieuwe initiatieven ontstaan. Veel van deze initiatieven/akties zijn gegroeid vanuit kontakten met bewoners in de wijkwinkel: onderhoudsacties, kraakacties, onveilige verkeerssituaties, onderhoud aan speelplaatsen e.d. Vaak gaat het hierbij om kortlopende acties gericht om hele concrete problemen op het gebied van wonen/woonomgeving op te lossen. Deze acties hebben soms tot gevolg dat een aantal van de betrokken bewoners blijven "hangen" en

ook op een andere manier aktief worden binnen de bewonersorganisatie.

Grotere aktiepunten worden meestal geïnitieerd vanuit de bewonersorganisatie om ingrijpende veranderingen in het Verre Westen te bewerkstelligen. Middels wijkbijeenkomsten/manifestaties gaan deze acties van start. Het streven is altijd om werk/aktiegroepen te laten ontstaan die aan het aktiepunt gaan werken en verantwoording schuldig zijn aan de wijkbijeenkomst.

Vooral het werken met manifestaties heeft in het Verre Westen goede resultaten opgeleverd. Manifestaties blijken een enorme wervingskracht te hebben, geven veel bekendheid aan de aktiepunten en werken ook enorm binnen de bewonersorganisatie: "Met z'n allen er tegenaan!".

Binnen de bewonersorganisatie zijn de volgende groepen aktief:

Werkgroep Verkeer Franselaan

De werkgroep heeft als aktiepunt de onveiligheid/verkeersoverlast op de Franselaan (het gedeelte dat midden in de woonwijk Oud Mathenesse loopt). Aanvankelijk stuitte de werkgroep op een halsstarrig "neen" van de gemeente om iets te doen aan de snelheid en het omvangrijk sluipverkeer op de Franselaan. Uiteindelijk heeft de werkgroep een 'eigen' plan ontwikkeld, waarop instemming en steun vanuit de wijk verkregen werd.

Een geplande onderhoudsbeurt van de Franselaan werd naar voren geschoven en uitgebreid met de meeste voorgestelde verbeteringen. In oktober 1983 -na 3 jaar werk- is uitvoering van start gegaan.

Giroblauw houdt niet van jou!

Onder dit motto voerde de gelijknamige werkgroep actie voor de komst van een eigen postkantoor in de wijk. Middels handtekeningenacties, massaal bezoek aan de directie van de PTT, briefkaarten-lawine... werd aan de PTT duidelijk gemaakt welk ongemak bewoners hebben van het gemis

Nieuws uit het Verre Westen

Rotterdam: Oud-Mathenesse & Het Witte Dorp

No. 3, verschijnt 10 maal per jaar

16 april 1982

speciaal

WIJKPARK? WONINGEN VOOR OUDEREN? VOORZIENINGEN?

Na de laatste koe....!?

De verhuizing is al in volle gang! Eind 1982 zal de laatste koe overgebracht worden naar het nieuwe instituut in de Flvcopolder! Dan zal het Diergeneskundig Instituut aan de Prof. Poelslaan er leeg en verlaten blijven. Wat gaat er dan met het terrein en de gebouwen gebeuren? Wat komt er...na de laatste koe?

22 APRIL BELANGRIJKE WIJKBIJEENKOMST.

Over deze vraag zal op 22 april een belangrijke wijkbijeenkomst gehouden worden. Deze bijeenkomst zal gehouden worden in het bejaardentehuis "De Mathenesser Bogert", Franseelaan 110, aanvangs 8 uur 's avonds.

Liebhebbers van groen, ouderen met huisvestingsproblemen, omwonenden van het instituut, actievoerders voor meer welzijnswerk in de wijk.... ZORG DAT U ER BIJ! BENT. Op 22 april a.s. zullen er beslissingen genomen worden.

IN DE PRULLEBAK VAN HET STADHUIS.

De prullebak van het Stadhuis zit vol met mooie plannen die het slachtoffer zijn geworden van de dolle bezuinigingswoede van het Stadhuis. Onder in de prullebak ligt een kant-en-klaar plan voor

het Diergeneskundig Instituut: een wijkcentrum. 4 jaar is aan dit plan gewerkt. Het plan is nu door de Gemeente van tafel gevogd. Maar niet onze strijd voor meer welzijnswerk in het Verre Westen. Zie het artikelje over "Zeepbellen in het Verre Westen".

WEINIG TIJD EN EEN NIEUW PLAN.

Op 22 april zal het nieuwe plan van de Gemeente besproken worden. Wat er ook gebeurt....haast is geboden. Immers, eind 1982 komen de gebouwen leeg te staan. Op je vingers kun je natellen wat er gaat gebeuren als de leegstand te lang zal duren. Verwillingen, overlast... dat zal geen pretje zijn voor de bewoners van de Poolsestraat, Grieksestraat en Tweedestraat. Daarom: Geen langdurige leeg-

Speciaal nummer

Dit speciale nummer van het "Nieuws uit het Verre Westen" is gewijd aan het nieuwe plan voor het Diergeneskundig Instituut aan de Prof. Poelslaan. Wat gaat er gebeuren als dit instituut eind 1982

uit de wijk vertrekt. De mogelijkheden zijn: wijkpark, aangepaste woningen voor ouderen aan de Poolsestraat en in het hoofdgebouw. Evt. ook ruimtes voor welzijnswerk. Lees dit nummer goed en kom op 22 april!!

stand! Om deze eis kracht bij te zetten is het belangrijk dat de bewoners uit de buurt van het Instituut aanwezig zijn op 22 april. Zonder hen valt deze eis niet hard te maken bij de Gemeente.

WAT IS HET NIEUWE PLAN?

Op de achterkant van deze krant treft U het plan en een uitgebreide toelichting aan. Het plan bevat 3 belangrijke onderdelen:

1. WIJKPARK.

Behalve het hoofdgebouw aan de Prof. Poelslaan zullen alle gebouwtjes en stallen op het terrein gesloopt worden.

Van het terrein kan dan vervolgens een wijkparkje gemaakt worden voor jong & oud. Een voorstel voor zo'n wijkparkje treft U op op de achterkant aan!

2. WONINGEN VOOR OUDEREN.

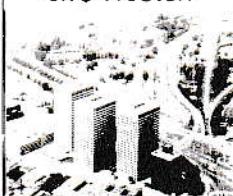
Aan de Poolsestraat (± 65 stuks) en in het hoofdgebouw (± 35 stuks) zouden in totaal een kleine 100 aangepaste woningen voor ouderen gemaakt kunnen worden.

In het Verre Westen wonen 2600 ouderen. Dat is 1/3 van de totale wijkbevolking. Er bestaat een schrikwend gebrek aan aangepaste woningen. Veel ouderen -die vaak 30 tot 40 jaar in de wijk gewoond hebben- moeten daarom veelal de wijk verlaten. Voor velen een ware tragedie. Vandaar het voorstel om een 100-tal woningen voor ouderen te bouwen.

3. VOORZIENINGEN.

In het hoofdgebouw kunnen de woningen voor ouderen gekombineerd worden met een aantal voorzieningen. Er wordt actie gevoerd om het welzijnswerk in de wijk uit te breiden. Misschien lukt het om in het Hoofdgebouw een dienstencentrum, een peuterspeelzaal of iets anders te krijgen!

Zeepbellen in het Verre Westen

Ruim 100 bewoners hebben op 16 april de vertoning van de diarieserie "Zeepbellen in het Verre Westen" bijgewoond. Een ongekende grote opkomst voor het Verre Westen.

De diarieserie maakte duidelijk wat de gevolgen in onze wijk zijn van de bezuinigingen op het welzijnswerk: geen wijkcentrum, ontslag educatief werkster & verdere bezuinigingen die net zijn aangekondigd.

Besloten werd om door te gaan met de acties voor meer voorzieningen voor het Verre Westen. Samen met andere Rotterdamse bewonersorganisaties zal het Verre Westen deelnemen aan de manifestatie van 15 mei in Oude, Oude Westen. Zo vlek voor de gemeenteraadsverkiezingen zullen de wijken duidelijk maken wat erin de wijken moet gebeuren op het gebied van wonen, welzijnswerk, enz.

Heeft U de diarieserie niet gezien. Op 23 april zal de diarieserie nogmaals vertoond worden in de Scholengemeenschap Robbeneiland, Barkasstraat 39

Na een verblijf van 19 jaar zal het Diergeneskundig Instituut eind 1982 uit de wijk vertrekken. Wat gaat er dan gebeuren met het terrein en de gebouwen. Over deze vraag gaat de wijkbijeenkomst van 22 april a.s.

KOM OP 22 APRIL OM 8 UUR 'S AVONDS:
WIJKBIJEENKOMST IN DE
'DE MATHENESSER BOGERT'
FRANSELAAN 110
"NA DE LAATSE KOE"

Ditgave van de Bewonersorganisatie Oud-Mathenesse & Het Witte Dorp.

Redactie: Wijkwinkel in de Russischestraat 25, 621452. Iedere dag geopend.

Oplage 4.300 stuks.
Adverteren is mogelijk.

van een eigen postkantoortje.

In januari 1983 ging de PTT overstag. Sindsdien staat er 1 keer in de week een rijdend postkantoor op de Franselaan, waar vooral veel ouderen uit de wijk gebruik van maken. Helaas zit een eigen permanent postkantoor er niet in.

Werkgroep ouderen

Deze werkgroep heeft de grootse manifestatie "**Oud..... Laat 't fijn zijn**" georganiseerd in september 1982. 2 weken lang werden rond 6 aktiepunten acties, bijeenkomsten, tentoonstelling, gezelligheid e.d. georganiseerd voor ouderen uit de wijk. De aktiepunten waren: komst van een eigen dienstencentrum, oprichting van een burenhulpcentrale, komst van 85 woningen voor ouderen met speciale voorzieningen, verplaatsing van de zônengrens van het openbaar vervoer, postkantoortje, en wijkgericht beleid van de 3 verzorgingstehuizen in Rotterdam-West. De manifestatie was een klinkend sukses en zorgde ervoor dat ontelbare ouderen betrokken raakte bij de 6 aktiepunten.

Het initiatief voor de manifestatie is gezamenlijk door de werkgroep en het dienstencentrum Spangen genomen, waarmee nu een zeer hecht samenwerkingsverband bestaat.

Na de manifestatie is de Werkgroep Ouderen zelf door gegaan met de komst van een eigen dienstencentrum en het wijkgericht laten werken van de verzorgingstehuizen in Rotterdam-West.

De aktie voor een eigen dienstencentrum leidde in december 1982 tot sukses doordat de wijk ekstra WWP-gelden t.b.v. een eigen dienstencentrum kreeg toegezegd (Motie Vleugels). In oktober 1983 werd het eigen dienstencentrum geopend.

De aktie naar de verzorgingstehuizen wordt gezamenlijk aangepakt met bewonersorganisaties en dienstencentra in Rotterdam-West (Werkgroep (Te)grijsboek Verzorgingstehuizen). Het streven naar een wijkgericht opnamebeleid van de

3 tehuizen is mislukt, wel zijn de verzorgingstehuizen bereid om samen te werken aan het openstellen van de tehuizen voor ouderen uit de wijk: dagverzorging, tijdelijke opname, e.d.

Werkgroep maatschappelijk werk

In samenwerking met een gelijknamige werkgroep van de bewonersorganisatie Spangen, is actie gevoerd voor de komst van maatschappelijk werk in Spangen en Het Verre Westen.

In december 1982 kreeg deze actie al onverwacht resultaat. Buro West stelde voor beide wijken samen één formatieplaats ter beschikking, vooruitlopend op de opsplitsing van het bureau over de verschillende wijken.

Problemen rond de 1-ste maatschappelijk werker voor Spangen en Het Verre Westen hebben ervoor gezorgd dat de formatieplaats nu gesplitst is in 2 part-time functies.

De nieuwe maatschappelijk werker zal naast algemene hulpverlening, m.n. aandacht moeten gaan besteden aan de vele problemen rond het wonen in de wijk; in samenwerking met de bewonersorganisatie.

Woningbouw en wijkpark serum: werkgroep serum

Eén van de zwaarste klussen binnen de bewonersorganisatie wordt getrokken door de werkgroep Serum: de bouw van 85 woningen voor ouderen met speciale voorzieningen en de aanleg van een wijkparkje op het vml. terrein van het Rijksserum-Instituut ($1\frac{1}{2}$ hectare groot). Middels acties (o.a. op 6 juli 1982 met 2 bussen vol naar het stadhuis) zijn deze bestemmingen en bijbehorend programma van eisen goedgekeurd door de gemeente.

In november 1983 gaan aparte inspraak- en voorlichtingsprocedures van start voor de planvorming van het wijkparkje en de woningbouw. De werkgroep heeft zich hiertoe in 2 aparte taakgroepen op-

gesplitst. Het Serum-project is een uniek project met name door de betrokkenheid van de omliggende buurt, die er telkens voor zorgt dat de zalen en bussen vol zitten!

Burenhulpcentrale Dik voor Mekaar.

Als uitvloeisel op de manifestatie "Oud...laat 't fijn zijn" is er door de bewonersorganisatie een burenhulpcentrale opgericht. De kern van de burenhulpcentrale wordt gevormd door de zgn. telefoonploeg, die zorgt voor de dagelijkse bereikbaarheid van de centrale en de hulpaanvragen doorspeelt naar de ± 20 vrijwilligers. In het jaar dat de burenhulpcentrale nu aktief is heeft men een kleine 100 hulpaanvragen verwerkt.

Het ligt in de bedoeling om de burenhulpcentrale onder te brengen in het nieuwe dienstencentrum, waardoor de centrale tevens ondersteund en begeleid kan worden.

Werkgroep 2-de buurthuis

Deze werkgroep heeft als aktiepunt om het sociaal-kultureel werk uit te breiden met een 4-tal nieuwe functies: jongerenwerk, vormingsgericht werk, kreativiteit en (meer) peuterwerk. Van deze 4 functies heeft het jongerenwerk de grootste prioriteit.

De hele operatie moet betaald worden vanuit de basisbedragen van het vml. OJC "De Horizon" (afgebrand), maar daarnaast zal de Gemeente met ekstra geld (b.v. middels de facetplanning) op tafel moeten komen om deze belangrijke functies op een redelijke wijze mogelijk te maken in de wijk.

Aanvankelijk werd dit project in samenwerking aangepakt met het bestaande buurthuis "De Put", waarvan de beheerende stichting ook tevens "De Horizon" onder zich had. Inmiddels heeft het Buurthuis "De Put" de samenwerking met de bewonersorganisatie verbroken en koert men feitelijk af op uitbreiding van de eigen

akkommodatie t.b.v. het bestaande, ontspanningsgerichte werk. In ieder geval ontbreken er garanties en beleid waardoor de uitbreiding ten goede zal komen aan groepen die nu niet aan de bak komen in het buurthuis. Temeer daar de uitbreiding slechts 100 m² zal bedragen en geen actie gevoerd wordt voor meer beroepskrachten t.b.v. deze nieuwe functies. Doelbewust is er een plan ontworpen dat de gemeente geen ekstra geld zal kosten.

Deze situatie heeft tot een scherp konflikt tussen de bewonersorganisatie en het buurthuis geleid, waarbij ambtenaren, gemeenteraadsleden, wethouders aan het bemiddelen zijn geslagen. Binnenkort zal een beslissing genomen worden.

De Werkgroep heeft onlangs de manifestatie "**Daar gaat-tie '83'**" georganiseerd, waardoor kontakten met veel (groepen) jongeren zijn gelegd of verstevigd.

Vrouwengroep Het Verre Westen

De vrouwengroep organiseert activiteiten gericht op emancipatie van vrouwen in de wijk en op het slechten van barrières tussen bewoners uit Oud Mathenesse en Het Witte Dorp. Activiteiten zijn: VOS-kursussen, praatgroepen, thema-avonden, peuteropvang, e.d.

Hoewel de Vrouwengroep in feite een zelfstandige organisatie is, wordt ze gesteund door de bewonersorganisatie, waar ze (gedeeltelijk) ook haar onderkomen heeft.

Pogingen om vrouwenwerk -vrijwilligerswerk- onder te brengen bij het bestaande klub- en buurthuiswerk zijn tot nu toe mislukt. Het bestaande buurthuis staat niet open voor vormingsgericht sociaal-kultureel werk.

WWP en Welzijnsoverleg

Het Verre Westen is een achterstandswijk op het gebied van welzijnsvoorzieningen. In het kader van de WWP is door de bewonersorganisatie en instellingen (Dienstencentrum, Buurthuis) een minimum-programma van eisen ontwikkeld voor uitbrei-

ding en verbetering van het voorzieningen-nivo.

Aan dit programma wordt gewerkt door werk/aktiegroepen van de bewonersorganisatie (waarin soms ook de instellingen vertegenwoordigd zijn). De akties richten zich op het verkrijgen van ekstra geld van de gemeente waarmee nieuwe voorzieningen bekostigd kunnen worden. De ambtelijke planvorming wordt getoetst op het programma van eisen en de resultaten van de werkgroepen. De officiële WWP-procedures vergen dan ook weinig tijd van de bewonersorganisaties, het geven van voorlichting en het voeren van akties des te meer.

Het overleg tussen het dienstencentrum, buurthuis en bewonersorganisatie vindt ± 1 maal per maand plaats. Het overleg heeft vooral een informatief -zo nu en dan regelend- karakter. Het konflikt tussen de bewonersorganisatie en het buurthuis over de uitbreiding van het sociaal-kultureel werk, heeft tot gevolg gehad dat het buurthuis uit het welzijnsoverleg geweerd wordt. In de directe toekomst zal ook het maatschappelijk werk (nieuwe voorziening) deelnemen aan het welzijnsoverleg.

Een aantal knelpunten binnen de bewonersorganisatie

In betrekkelijk korte tijd is in het Verre Westen een aktieve bewonersorganisatie ontstaan. Er lopen veel akties en initiatieven om de wijk te verbeteren; er zijn veel bewoners aktief geworden. Deze groei vraagt om een betere en overzichtelijke organisatievorm voor de bewonersorganisatie. Hoewel middels het **overleg van aktieve bewoners** en andere maatregelen (nieuwsbrief, planbord, e.d.) een aantal problemen zijn ondervangen, moet vooral de koördinatie van het vele werk beter geregeld worden. De gedachten gaan uit naar het instellen van een koördinatiegroep (niet te verwarren met een traditio-

neel bestuur). De diskussie hierover loopt nog binnen de bewonersorganisatie.

De bewonersorganisatie beschikt over een vaste administratieve kracht (24 uur) en een opbouwwerker (40 uur). Middels tijdelijke beroepskrachten (WVM'ers, stagiaires, arbeidskontrakten voor bepaalde projecten, e.d.) is met wisselend succes geprobeerd om de mogelijkheden voor ondersteuning en begeleiding uit te breiden. In ieder geval geeft het werken met tijdelijke beroepskrachten voortdurend problemen met de continuïteit van het werk. Anderzijds zijn tijdelijke beroepskrachten op dit moment de enige mogelijkheid om als bewonersorganisatie aan meerdere aktiepunten tegelijkertijd te werken.

De beperkte mogelijkheden voor ondersteuning en begeleiding geven ook problemen om aan nieuwe, gewenste aktiepunten te werken, zoals b.v. (1) gerichter werken aan de problemen op het gebied van wonen en (2) projecten/initiatieven op het gebied van werkloosheid.

Positie en werk van de opbouwwerker

De positie van de opbouwwerker is langzamerhand aan het verschuiven. In de afgelopen periode is de opbouwwerker zeer bepalend geweest in de opbouw van de bewonersorganisatie en m.n. in het ontwikkelen van allerlei initiatieven op het gebied van belangenbehartiging. Een uitdenker, touwtrekker, doucher, uitvoerder, enz.

Nu allerlei werkgroepen ontstaan (en daarin enige ervaring en kennis is opgedaan) en middels (tijdelijke) beroepskrachten wat meer mogelijkheden voor ondersteuning van deze groepen aanwezig zijn, is de opbouwwerker meer belast met de algemene koördinatie. Daarnaast geeft de opbouwwerker ondersteuning aan een aantal initiatieven/werkgroepen. Op dit moment zijn dat: Serum, Verkeer, Lopende

onderhouds- en huurverhogingsakties, maatschappelijk werk. Daarnaast behoort het welzijnsgebeuren (WWP en Welzijns-overleg) tot het takenpakket van de opbouwwerker en pikt de opbouwwerker op wat de bewonersorganisatie moet laten liggen i.v.m. tijdgebrek.

Verder wordt van de opbouwwerker verwacht dat hij een aktueel overzicht heeft van alles wat er gaande is binnen de bewonersorganisatie, altijd klaar staat voor problemen van werkgroepen en/of aktieve bewoners, dat hij altijd klaar staat om hand- en spandiensten te verlenen, dat hij alles weet te liggen in het gebouw, dat hij

altijd vriendelijk is, dat je hem altijd mag storen, dat hij er altijd is..... Leuk werk, dat opbouwwerk!

In I.O.R.-verband neemt de opbouwwerker deel aan het subteam. In 1982 is voorts deelgenomen aan de sollicitatie-procedure voor een nieuwe opbouwwerker in Carnisse.

Daarnaast bespreekt hij regelmatig met de vertegenwoordiger van de bewonersorganisatie in het algemeen bestuur van het I.O.R. allerlei I.O.R.-zaken, ter ondersteuning van haar.

HET OUDE NOORDEN

Opbouwwerker: Ton Huiskens
Sjaan Schaap (vanaf 1-9-'83)

Adres: Gerard Scholtenstraat 129 (Bewonersorganisatie Oude Noorden B.O.N.)

Telefoon: 66 55 81

Het Oude Noorden is ontstaan rond 1900 en telt nu ongeveer 21.000 inwoners. De wijk is naast het centrum van Rotterdam gelegen met de problemen van een oude stadswijk.

Het Oude Noorden is een wijk met oude, veelal slecht onderhouden huizen. Het is dan ook stadsvernieuwingsgebied; er wonen verhoudingsgewijs veel buitenlanders in de wijk.

Door de wijk lopen belangrijke verkeersaders, die ook een ontsluitingsfunctie hebben voor de stad; weinig groen, onvoldoende speelgelegenheid, al wordt daar met enkele projecten wel enigszins verbetering in aangebracht.

De wijk beschikt over enkele winkelstraten met een bovenwijkse functie. Die winkelstraten bepalen mede het karakter van de wijk.

Het Oude Noorden is de grootste **stadsvernieuwingswijk** van Rotterdam. Er wordt aan zes renovatieprojecten gewerkt in drie "stromen". Dat wil zeggen dat er vanuit drie werkeenheden tegelijk twee projecten worden aangepakt, die zelf in een ongelijktijdige uitvoering zijn. Op die manier kan de menskracht doelgerichter worden ingezet en worden drukke perioden in het ene project opgevolgd door drukke perioden in het andere project.

Ook wordt er aan de nieuwbouw gewerkt. Een zeer grote open gaten stroom is in uitvoering, de andere in voorbereiding.

Meer gegevens over de sociale kaart van de wijk en de uitvoering van de stadsvernieuwing zijn te vinden in het beleidsplan van de projektgroep en een onderzoek naar de bevolkingssamenstelling van de afzonderlijke buurtjes. Deze gegevens zijn bij de bewonersorganisatie en het projektburo verkrijgbaar.

De bewonersorganisatie

De bewonersorganisatie in het Oude Noorden bestaat meer dan 10 jaar. In het jaarverslag over 1980 is uitvoerig ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van de organisatie, de sterke en de zwakke kanten ervan.

Voor een jaarverslag van het I.O.R. lijkt het van belang in te gaan op die delen van het werk van de bewonersorganisatie, waarbij de opbouwwerker betrokken is. Voor alle duidelijkheid wil ik hier nog maar een keer zeggen dat het werk van de opbouwwerker in teamverband plaatsvindt. Gelukkig zet zich een groot aantal bewoners voor hun wijk, gelukkig ook zijn er collega's waarmee samengewerkt wordt. Als dadelijk het werk beschreven wordt van de opbouwwerker, dan moet men daarbij bedenken, dat dit werk noch zijn uitvinding, noch zijn eigendom, noch zijn eksklusieve invloed is. Het gaat altijd om samenwerking. De produktie die wordt geleverd is mede te danken aan het werk van de opbouwwerker, dat wel, maar niet alleen aan hem. Het leeuwendeel van het werk wordt door bewoners gedaan en overige beroepskrachten.

Nog een tweede vooraf.

Ik zal zoveel mogelijk de beschrijving aanhouden in de volgorde van de beschrijving van het jaarverslag 1980, zodat een vergelijking mogelijk is en conclusies kunnen worden getrokken over dingen die lukten

en dingen die de mist ingingen.

Een laatste opmerking vooraf. Ik heb geen bijdrage geleverd aan het jaarverslag 1981. Ik heb dat niet gedaan omdat ik van mening was dat er binnen het takenpakket van dat jaar geen ruimte was om zo'n verantwoording te maken. Er moest een tweede opbouwwerker in het Oude Noorden komen. Het niet leveren van een bijdrage was een actie om lezers van het jaarverslag op de vraag te brengen: waarom staat er niks over het Oude Noorden in? Niemand heeft een dergelijke bijdrage zo gemist, dat geïnformeerd is in de wijk. U zult begrijpen dat we daar niet van wakker liggen, integendeel het bevestigt het idee dat een jaarverslag een globale en niet zo ontzettend belangrijke wijze is om het werk te verantwoorden. De beslissing van mij als werker, ondersteund door de bewonersorganisatie was kennelijk terecht, al was het als actie niet effektief. Gelukkig maar, want als mensen alleen met het opbouwwerk in aanraking komen via een verslag, dan is er wat fout met het opbouwwerk.

1982-1983 in het Oude Noorden

In dit aktieseizoen heeft de bewonersorganisatie aan de volgende hoofdpunten gewerkt:

de organisatie zelf

- doorzetten van de ingeslagen lijn met het **Nieuwsblad van het Oude Noorden** en uitbrengen van het kaderblad **Is Het Hier Nog Leuk**
- diskussie met daaruit voortkomende maatregelen over de "versterking van de koördinatie"
- diskussie met de sociale woningbeheerders over hun relatie met de bewonersorganisatie naar aanleiding van een zwartboek over de korporaties

akties, die al aan de gang waren

- balans opmaken van en versterken van de akties voor betaalbaar wonen
- oogsten en wonderen likken van de akties op gebied van de voorzieningen
- doorgaan met de inspanning in de stadsvernieuwing
- incidentele akties

nieuwe initiatieven

- een aktielijn ontwikkelen tegen opkomend racisme
- akties in het basisonderwijs
- een aktieplan voor het komende seizoen
- voorbereiding van een campagne in september 1983

stedelijke samenwerking

- versterken van de samenwerking op het begied van de woonlastenakties
- versterken van de samenwerking op het punt van de voorzieningen

In het volgende wordt op een aantal punten verder ingegaan.

Organisatie

In het algemeen werkt de opbouwwerker in de wijk aan het mee-organiseren van de centrale bijeenkomsten (eens per 3 weken) van de **werkgroep wijk** en de **agenda-kommissie**, die als een soort dagelijks bestuur gezien kan worden.

De stagiaires werken aan **Is Het Hier Nog Leuk**, het kaderblad in de wijk en in de groep die het sekretariaat bemant. Ook werkte één van de stagiaires mee in de groep die de onderhandelingen voerden namens de bewonersorganisatie met de woningbouwkorporaties.

Het werk van de opbouwwerker heeft er in de eerste plaats uit bestaan het tempo in de organisatie te houden en ervoor te zorgen dat de **werkgroep wijk** zo goed en zo kwaad als het ging funkteerde.

Het zwakke punt van de opbouwwerker in het Oude Noorden is wat wel wordt genoemd 'de structurele kant van het werk'. Hij is meer iemand die voortdurende beweging verkiest boven een rustige uitbouw van de organisatie. Iemand ook die een formele legitimatie van de bewonersorganisatie onbelangrijk vindt en het vraagstuk van de legitimatie verplaatst naar het vraagstuk: hoeveel bewoners zijn waarin geïnteresseerd en bereid om daarvoor in beweging te komen.

Zo'n opvatting geeft de nodige problemen. Als een Hollander niet kan vragen naar de voorzitter, dan gelooft hij niet dat er een organisatie is. Zet drie Hollanders om een tafel en geef hun de opdracht iets te ondernemen. Het eerste dat zij doen is een dagelijks bestuur vormen met een voorzitter, een penningmeester en een secretaris.

Die verwachting zit in het hoofd, nee in de buik van iedereen. Veel mensen voelen zich ongemakkelijk in informele organisatieverbanden. Daarnaast heeft een al te grote nadruk op het informele ook het grote nadeel, dat informele leiders de dienst gaan uitmaken, zonder dat zij verplicht kunnen worden zich te verantwoorden.

Een bewonersorganisatie is niet op de eerste plaats gericht op het versterken van de eigen gelederen. Het gaat bij een bewonersorganisatie niet om ledenwerving voor de klub zelf.

Het gaat in een bewonersorganisatie om aktiviteiten van kortere duur en akties van langere duur, gericht op het tijdelijk mobiliseren van de bewoners op een bepaald aktiepunt. Het bestaan van de organisatie is daaraan dienstbaar.

Daarnaast zijn er "beheerstaken" in de organisatie. Zoals de controle op het open blijven funktioneren, de functie van feitelijke werkgever voor betaalde krachten en het overeind houden van enkele voorwaarden, die nodig zijn om de akties en de akti-

viteiten te kunnen voeren.

Bovendien wordt elke bewonersorganisatie overstroomd door kilo's papier, waarin het gemeentelijk apparaat om legitimatie van allerlei maatregelen verzoekt, zonder de bewonersorganisatie enige formele invloed te geven.

Uitgaande van het idee, dat bij een bewonersorganisatie de beweging voorop moet staan heeft de opbouwwerker, daarbij geholpen door een staffunctionaris van het I.O.R., een aantal voorstellen gedaan om tot versterking van de koördinatie te komen, zonder het duizend-bloemen-bloeien effekt teniet te doen.

Aardige punten in die voorstellen zijn:

- de constatering van problemen die niet oplosbaar zijn en dus als probleem geaccepteerd moeten worden. Gevolg: een probleem is geen probleem!
- de verschillende nivo's van contact met de buurt
- een aantal simpele instrumenten, die tegelijk toegepast tot een versterking van de koördinatie leiden
- duidelijke omschrijving van de plaats van de verschillende verbanden in de organisatie
- duidelijker kijk op relaties met externe machtige verbanden.

De diskussie hierover is binnen de organisatie vrij glad verlopen.

Vele onderdelen van het voorstel zijn geaccepteerd, als verbeteringen van de bestaande situatie, zonder dat het voorstel als geheel nou heel duidelijk werd geaccepteerd, of bekritiseerd.

Het probleem van de organisatieform van een bewonersorganisatie is kennelijk in tijden van grote activiteit voor maar weinigen een zaak waarin men veel tijd wil steken.

Tot slot blijft de les, dat je over de vorm van organisatie pas moet gaan praten, als een organisatie zich sterk weet. In andere

tijden waarin alles misschien wat rustiger gaat en mensen vinden dat "het" dan slecht gaat, is praten over de organisatieform een afleidingsmanoeuvre, waarin iedereen zich kan uitleven, dat wel, maar waarvan de produktiviteit op langere termijn betwijfeld moet worden. Dan moet er een plan van actie komen en geen voorstel om koördinatie te versterken.

NIEWSBLAD van het Oude WOORDEN

Hou je vast, Tornado 83!

Combinatie loopt zonnesteek op

1 Oktober in de Doelen woonlasten

Geïnteresseerd?

Neem contact op met het Oude Noorden en vraag naar het stuk "**Versterking van de koördinatie**".

In het volgende jaarverslag zullen we de balans opmaken. Daar hopen we wat preciezer in te gaan op het lijstje van voorgestelde veranderingen en wat daarvan recht is gekomen. We praten dan ook weer over een periode van 2 jaar, zodat kan worden bekeken of het ook op wat langere termijn nog steeds werkt.

Tegengas

De aktie **Tegengas** is een aktie waarin de opbouwwerker meehelpt. Die hulp varieert van het meebedenken van de manier waarop de achterban wordt georganiseerd tot praten over de "lijn".

Tegengas is nou typies zo'n aktie die in een wijk kan plaatsvinden waar grote aantallen bewoners betrokken zijn geweest bij inspraak en zeggenschap op de stadsvernieuwing.

De aktie richt zich op betaalbaar wonen, maar niet in algemene zin. Nee, zo'n 70% van de betrokken bewoners zijn boos omdat zij zich belazerd weten. Zij hebben in het kader van de inspraak van de stadsvernieuwing gekozen voor "**stadsverwarming**", waarbij het GEB zwart op wit en in mondelinge toelichting heeft laten weten dat stadsverwarming minstens een kwart goedkoper zou zijn dan stoken op aardgas. Inmiddels zijn de tarieven voor stadsverwarming een kwart en meer gestegen, dan de tarieven voor aardgas en blijkt ook het verbruik van de stadsverwarming tegen te vallen. In sommige gevallen is het verbruik meer dan 40% hoger dan voorgelicht of beloofd.

Kijk en dat is nou gewoon: **we pikken het niet!** We laten ons niet belazeren. Bij die inspraak op de stadsvernieuwing zijn honderden en nog eens honderden mensen betrokken geweest. Veel mensen hebben thuis ook zoets als een plakboek of een foto-album van al dat gebeuren. Men kan feilloos opzoeken welke ambtenaar wan-neer wat heeft gezegd en een foto is er meestal ook wel van.

Dit levert natuurlijk een harde argumentatie waarbij de **geloofwaardigheid van de besluitvorming in de stadsvernieuwing zelf in het geding is**. Mede daarom houden zulke grote aantallen mensen ook vol. We laten ons geen knollen voor citroenen verkopen.

Een sterk bewonerscomitee, met sterke argumenten en een hechte achterban voert aktie. De tegenpartij hoopt op de tijd. Lang

wachten, af en toe een speldepriek en de boel verloopt wel.

Eén ding is duidelijk, de mensen die de aktie voeren in de aktiegroep **Tegengas**, zijn bovenmatig betrokken bij hun zaak, hebben zelf meestal veel aktieervaring en geloven in hun zaak.

De taak van de opbouwwerker in zo'n geval is ook slechts om te zorgen dat we vertrouwen houden in elkaar en dat er wordt nagedacht over en gewerkt aan het verband met andere akties op het gebied van de woonlasten.

Maar....., de strijd om de betaalbaarheid gaat verder. De stijgende woonlasten betekenen dat het eind van de grote ingrepen in de stadsvernieuwing en daarmee het latere voortbestaan van grote delen van de stad waarin verpaupering doorzet.

Stijging van de woonlasten betekent ook dat mensen moeten gaan terug-verhuizen, naar kleinere huizen met lagere huren.

Stijging van de woonlasten betekent tenslotte, dat in het zicht van de welvaart het kale leven overblijft.

Voor de hele bewonersorganisatie betekent dit dat strijd om betaalbaar wonen niet alleen meer is het meedenken en meebeslissen over de uitvoeringsprojecten in de stadsvernieuwing. Ook het organiseren van akties die geld moeten opleveren in de portemonnee van de huurders, krijgen de volle aandacht.

De ruimte voor overleg neemt in toenemende mate af en de belangen die op het spel staan worden steeds groter. De strijd verhardt zich. Voor de opbouwwerker betekent dit positie kiezen in de strijd. Zodra een aktie voldoende breed wordt gesteund, is duidelijk wat de opbouwwerker te doen staat: meewerken aan de verbreding van de aktie en meewerken aan de machtsvorming door samenwerking tussen bewonersorganisaties en huurderscomitees.

Inmiddels is er een woonlastenplatform in de wijk georganiseerd, waarin alle groepen, zoals **Tegengas**, huuraktekomitee en aktieven in de stadsvernieuwing samenwerken.

Het Oude Noorden naar voren

Naast de strijd om betaalbaar te wonen, is er ook de strijd voor de voorzieningen. Voor de bewonersorganisatie in het Oude Noorden betekent dit: zich inzetten voor de aktiepunten:

- het jongerencentrum
- het klooster, de voorziening in de noordkant van de wijk
- het kinderdagverblijf
- versterking van de eigen organisatie

Het jongerencentrum

Stel je even voor:

Jongerenwerkloosheid neemt ekstreem toe. Onder sommige groepen jongeren is werkloosheid in 1981 gemeten boven de 60%!

De jongeren, die je zou kunnen omschrijven als "**allochtonen**", zijn over enkele jaren veruit in de meerderheid in de wijk.

De jongeren in de wijk knokken voor een jongerencentrum.
En het heroïnegebeuren in Rotterdam poogt vaste voet aan de grond te krijgen in de wijk.

Kortom, er moet wat gebeuren! In ieder geval moet het werk voor de oudere jeugd in de wijk op elkaar worden afgestemd. Een wijkgericht jongerencentrum is ook niet te zien als "leuke dingen voor mensen", maar meer een voorwaarde om sowieso nog kontakt met de jongeren in de wijk te krijgen.

De bewonersorganisatie zegt dus: er moet een jongerencentrum in de wijk komen. De opbouwwerker krijgt de taak om mede ervoor te zorgen dat zoets er ook komt, maar ook dat zo'n jongerencentrum nog iets te maken blijft hebben met de reden van zijn bestaan (zie inleiding).

De resultaten van de strijd van de bewonersorganisatie zijn:

- er is een ruimte beschikbaar
- er is geld om die in te richten
- er zijn 3 jongerenwerkers die tezamen zo'n 99 uur werken voor het jongerencentrum
- het jongerencentrum in het Oude Noorden is prioriteit in de stadspolitiek
- er zijn enkele wijkbewoners die in de bestuurlijke kant van het centrum willen meedoen.

Je zou dus zeggen dat het jongerencentrum is geregeld.

Nee dus.

Er is een ruimte in een oud schoolgebouw. De zaak wordt verbouwd door de jongeren zelf, maar alles wordt op losse schroeven gezet omdat er over de bestemming van de rest van het gebouw touw getrokken wordt tussen verschillende gemeentelijke afdelingen. En het jongerencentrum mag de problemen oplossen.

Het is werkelijk ongelooflijk voorstellen te lezen over wijkwelzijnskoepels en dergelijke en al die ambtenaren voor het welzijn in de wijk, onmachtig te zien verwijzen van de ene burokratiese belemmering naar de andere. Tegelijk heeft ook de opbouwwerker de belemmeringen op het laatste stukje van de weg onderschat.

Maar het blijft ongelooflijk te zien waartoe Jeugdzaken en Vormingswerk, Buro Welzijnsplanning en wie dan ook, in staat zijn terwijl de jongeren zich met de moed der wanhoop bijeen weten en de jongerenwerskers en het bestuur van vrijwilligers ineens geacht worden de ambtelijke problemen uit de weg te ruimen.....

Vervolgens op televisie je zorgen over de opkomst van een simpele partij ventileren! De taak van de opbouwwerker is bijna machteloos toeziend, woedend ook op zo veel ambtelijk gedoe, wetend dat de jongeren dadelijk in actie zullen komen. Niemand wordt dan nog geloofd of vertrouwd. De opbouwwerker niet en misschien zelfs de bewonersorganisatie niet.

Het klooster

Het kon niet, het ging niet en het mocht niet. Zo was de stand van zaken met de voorziening in de noordkant van de wijk 2 jaar geleden. Nu zijn we bezig om na te denken hoe de ruimte ingedeeld moet worden. Door onze acties tegen de bezuinighingen op voorzieningen en door de steun die wij daarbij van andere wijken hebben gehad.

De taak van de opbouwwerker is in deze fase beperkt tot het meehelpen organiseren van de bewoners in de noordkant van de wijk.

Het kinderdagverblijf

Een aktiepunt voor de bewonersorganisatie. Het is moeilijk de toekomstige gebruikers ervan te organiseren en te mobiliseren. De gebruikers hebben namelijk zo'n

kinderdagverblijf nodig en zij hebben niet ook nog eens tijd en gelegenheid ervoor te knokken.

De feitelijke strijd is dan ook vooral gevoerd door de organisatie als geheel en werkers uit verschillende instellingen.

De taak van de opbouwwerker beperkt zich in dit geval tot het overeind houden van het aktiepunt en incidenteel contact met de initiatiefgroep van het kinderdagverblijf.

Een plaatsje voor de bewonersorganisatie

Een nieuwe en betere ruimte voor de bewonersorganisatie. Het initiatief hiertoe is op een haar na mislukt. Omdat de huisvesting een moeilijk punt is om financiële en emotionele reden. We laten dit rusten. Maar de tweede opbouwwerker is er. Succes! Vanaf 1 september 1983 is er een nieuwe collega.

Knelpunten blijven: uitbreiding van de administratieve ondersteuning, het relatief lage budget voor aktiviteiten van de bewonersorganisatie en de financiering van het **Nieuwsblad van het Oude Noorden**.

Taken voor de opbouwwerker hierin: mee-werken aan de acties in het kader van "**Oude Noorden Naar Voren**", mee-woeken in de sollicitatiecommissie voor tweede opbouwwerkster, bedenken welke initiatieven kunnen worden genomen.

Ouderen

De opzet van een eigen vereniging voor de ouderen in de wijk, onder de naam "**Hoezo Oud**" is mislukt. Wij zijn er niet in geslaagd op voldoende grote schaal ouderen in de wijk aan te spreken met het aktieplan. Veel ouderen die wel aktief zijn binnen de bewonersorganisatie, maar gewoon als medewerker, voelden zich niet aangesproken door de opzet.

De bewonersorganisatie als geheel is wel

doorgegaan met de knokpartij voor een verzorgingshuis in de wijk. Ondertussen is ook de samenwerking met het dienstencentrum enorm verbeterd.

Het komend seizoen wordt een nieuwe poging gedaan het aktiepunt "ouderen in de wijk" aan de orde te stellen en tot zelforganisatie te komen.

De taken van de opbouwwerker waren initiatief nemen voor ouderenwerk, contacten leggen en onderhouden met nieuwe medewerkster van het dienstencentrum, meehelpen met de onderhandelingen over de bouw van een verzorgingshuis in de wijk.

Doorgaan met de inspanningen in de stadsvernieuwing

Hierbij is de opbouwwerker niet betrokken. Daarvoor zijn sociaal begeleiders en eksterne deskundigen. Slechts als deel van het team van workers spreekt hij mee over bepaalde aspecten van de stadsvernieuwing.

Incidenteile akties

In het voorstel om de organisatie te versterken is afgestapt van het idee van permanente buurtgroepen. Buurtgroepen worden georganiseerd als er wat te doen is, maar blijven verder binnen de organisatie niet voortbestaan. Wel zijn er enkele mensen uit buurten die zaken voor hun buurt in de gaten houden.

De opbouwwerker is betrokken bij het Rottekwartier. Het leeuwendeel van het werk en ook het belangrijkste deel daarvan gebeurt in de aktiegroep Tegengas. Voor het overige wordt in incidentele gevallen de buurt bijeengeroepen, waaruit doorgaans aktiviteiten of akties groeien.

Zo is in de Snellemansbuurt een aktie gevoerd voor ballenvangers op het plein, in het Rottekwartier zijn ook dergelijke dingen geplaatst en wordt geijverd voor verandering van het voetbalveld.

In de Kop is gepraat over de toekomst van de buurtwinkel. Deze is voorlopig gesloten voor buurtaktiviteiten in afwachting van de initiatieven voor het klooster.

Taak van de opbouwwerker hierbij is om als woordvoerder/vertegenwoordiger van de bewonersorganisatie deze initiatieven op te pakken en de ruimte te geven.

Nieuwe initiatieven

Aktielijn tegen opkomend racisme

De uitslag van de Tweede Kamer-verkiezing, waarbij in het Oude Noorden 7,8% van de mensen op de racisten stemde, maakte opnieuw duidelijk dat de bewonersorganisatie onvoldoende is voorbereid op toenemende racistiese uitingen, althans op de tendens dat strijdbaarheid in de wijk ook zal kunnen uitpakken in een konfrontatie tussen verschillende bevolkingsgroepen.

De opbouwwerker heeft de taak gekregen met voorstellen te komen over wat hieraan te doen.

Op de ontwikkelde werkwijze zullen we niet verder ingaan. Duidelijk is voor de kaders in de wijk, dat de opkomst van georganiseerd racisme een tamelijk nieuw verschijnsel is. Duidelijk is ook dat de stemmers op de centrumpartij niet zonder meer als racist bestempeld kunnen worden. Men heeft er genoeg van en stemmen op de centrumpartij is in ieder geval een duidelijk protest. Na Almere krijg je zelfs de aandacht van allerlei dames en heren, die normaal om de problemen van de oude wijken heenlopen en er hun neus voor ophalen.

Een toenemend probleem is het optreden van sommige groepen jongeren, waarin een racistiese houding tot groepsnorm is verheven.

De taken van de opbouwwerker hierin zijn uitwerken en vervolgen van de tegenaktie. Beoordelen van het effect hiervan.

Binnen de organisatie heeft dit aktiepunt een hoge prioriteit.

Akties in het basisonderwijs

Het komitee '**Verontruste Ouders**' heeft een beroep op de bewonersorganisatie gedaan om te helpen met menskracht en materiaal voor hun akties op het gebied van het basisonderwijs.

Die steun is gegeven in de vorm van hulp van de opbouwwerker en hulp bij de productie van aktiemateriaal.

Uiteindelijk hebben de akties niet het gewenste resultaat gehad. Het is ook moeilijk een vervolg van de actie te organiseren. Binnen de bewonersorganisatie wordt nu overwogen langs de oudercommissies van de basisscholen te gaan om de verder actiebereidheid te peilen. Onder invloed van het komitee '**Verontruste Ouders**' is voor het komende seizoen als een van de aandachtsvelden de kinderen in de wijk gekozen.

Aktieplan komend seizoen

De opbouwwerker heeft van de **agenda-komissie** de opdracht gekregen een aktieplan te ontwikkelen voor het komende seizoen. Zo'n aktieplan is ook belangrijk als richtinggevend voor de bewonersorganisatie als geheel. Naast betaalbaarheid en versterken van de eigen organisatie is gekozen voor meer aandacht voor werklozen, bejaarden, kinderen en buitenlanders. Daarnaast blijft in de aktiviteiten centraal staan de bestrijding van georganiseerd racisme.

Tijdens de start van het seizoen wordt onderzocht welke groepen waaraan willen en kunnen meewerken.

Daarnaast houden akties tegen de bezuinigingen op wijkvoorzieningen de aandacht van de organisatie.

Met een aantal uiteenlopende doelstellingen is het nieuwe seizoen begonnen met de aktiviteitenreeks onder de naam "Tornado '83". De opbouwwerker had hierin een voorbereidende en koördinerende rol.

Stedelijke samenwerking

Binnen de bewonersorganisatie is volstrekte overeenstemming over het belang van samenwerking met andere bewonersorganisaties in Rotterdam op alle terreinen waar dat mogelijk is.

Die stedelijke samenwerking is de manier om tot machtsvorming te komen op belangrijke terreinen als de betaalbaarheid van het wonen en de voorzieningen. Maar ook op punten als bezuinigingen op het basisonderwijs en wellicht bestrijding van racisme.

Stedelijke samenwerking begint in de wijk. Dat wil zeggen dat de vrijwilligerskern van de bewonersorganisatie en de betaalde krachten van de bewonersorganisatie zelfs in de initiatieffase van akties de stedelijke kanten overwegen en van het begin af aan inbrengen.

Daarnaast maken mensen zich vrij om in de stedelijke platforms mee te draaien.

De ervaring met deze werkwijze tot nu toe is, dat het rendement, van op die manier in de stedelijke samenwerking betrokken zijn, groot is. Hoger dan wanneer gekozen zou zijn voor een aktielijn die alleen maar in de wijk geworteld is.

Voor de opbouwwerker betekent dit aktief meedraaien in het R.O.B. en het komitee Laten We Wel Weze en de zaken die daar aan de orde komen terug te spelen naar alle nivo's van de wijk.

Een groot deel van het werk van de opbouwwerker is eigenlijk stedelijk werk, een relatief klein deel van de tijd gaat zitten in meedraaien in stedelijke platforms.

Het I.O.R.

Het I.O.R. ontwikkelt zich van stedelike-koepel-voor-al-uw-opbouwwerk tot ondersteuningsinstituut voor bewonersorganisaties en kontaktmogelijkheden tussen opbouwworkers.

Deze ontwikkeling juich ik van harte toe.

Mijn werk binnen het I.O.R. beperkt zich op dit moment tot het bijwonen van subteams en de deelname aan enkele sollicitatieprocedures.

Daarnaast ben ik namens de bewonersorganisatie een van de klanten, die gebruik maakt van de hulp van de stedelijke organisatie.

NIEWSBLAD van het Oude Noorden

Bewonersorganisatie Het Oude Noorden tel. 010-661114
Gerard Schoitenstraat 129 - 3035 SJ Rotterdam

2e jaargang no. 5, maandag 19 april 1982

verschijnt 3-wekelijks

BIJ PRESENTATIE ZWARTBOEK (27 APRIL): 'VOOR HET HUIS - GEZIN' KROTTEKONINGIN ?

'Dit is nog maar het begin, waar het echt om gaat is dat we nu zover zijn dat we de woningbouwverenigingen aan de tand gaan voelen'. Aan het woord is één van de mensen van het Huuraktiekomité.

Klachten gebundeld

Ze hebben de afgelopen maanden talloze gesprekken gehad met bewoners. Alle klachten over Patrimonium en De Combinatie zijn nu gebundeld in een zwartboek. Dit idee ontstond tijdens een vergadering met huurders eind vorig jaar. Bewoners kregen toen ook te horen dat Patrimonium op wilde houden in het Oude Noorden en alles zou overlaten aan De Combinatie. Uit de klachten blijkt nu al dat De Combinatie dit nooit aankondigt.

Kapors op de kust

Ondertussen gaat het gekonkel

U ziet het; het zwartboek puilt werkelijk uit!

in versneld tempo door, zondert dat huurders en de Bewonersorganisatie er in betrokken worden. Onlangs is een briefwisseling door het Huuraktiekomité ondertekend: Patrimonium is zelfs al in onderhandeling met 'Voor het Huisgezin'. Een woningbouwvereniging, die het in Spakenburg nog niet eens florissant zou doen.

Presentatie

Via de presentatie van het zwartboek op 27 april zal moeten blijken hoe huurders meer te vertellen krijgen over huur, huis en beheer van hun huisbaas. Alle huurders zijn dan ook van harte welkom op 27 april om 20.00 uur in de Gerard Schoitenstraat 129.

Knallende kurken

Na avondenlang hard ploeteren en studeren, hangt nu eindelijk dit diploma boven de bedden van alle deelnemers van de huurscholing. Iedereen is geslaagd! Na zo'n 12 schooldagenlang gestudeerd te hebben op huurverhogingen, onderhoudsklachten en de rechten van huurders, volgde woensdagavond 7 april...